

2013

**6102 ve 6335
Sayılı Türk Ticaret
Kanunu'nun
Yönetim Kurulu İle
İlgili Getirdiği
Düzenlemeler
ve
6762 Sayılı
Kanun'la
Karşılaştırması**

**CGS®
Center**

Kurumsal
Yönetim ve
Sürdürülebilirlik
Merkezi

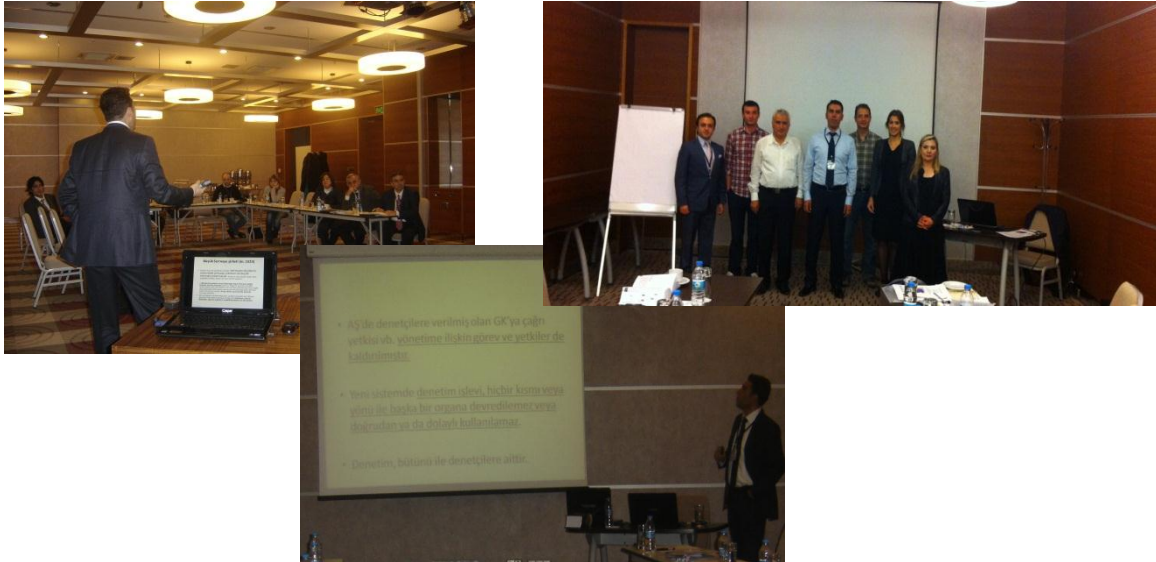

Doç. Dr. Mustafa İsmail Kaya

1994 yılında Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi'nden mezun oldu. 1995 yılında Ankara Barosunda avukatlık stajını tamamladıktan sonra Ocak 1996 da 1416 s. Kanun uyarınca MEB tarafından master ve doktora yapmak üzere Federal Almanya Cumhuriyeti'ne gönderildi. 2002-2003 tarihleri arasında Almanya/Rottweil'deki uluslararası bir avukatlık şirketi olan Haischer&GbR'de, uygulamayı daha yakından görebilmek amacıyla, bir yıllık avukatlık stajı yaptı ve bu dönemde özellikle Şirketler Hukuku ile ilgili davalar üzerinde çalıştı.

Niğde Üniversitesi bünyesindeki diğer görevlerini müteakiben Mart 2004 tarihinde aynı üniversitenin İİBF İşletme Bölümü Ticaret Hukuku ABD yardımcı doçent kadrosuna atandı. Haziran 2008-Ekim2008 tarihleri arasında kazandığı DAAD bursuyla Almanya'da değişik üniversitelerde bilimsel araştırmalarda bulundu. Haziran 2008 tarihinde Gazi Üniversitesi TTEF Ticaret Hukuku Anabilim Dalındaki Yrd. Doç. kadrosuna atandı. Nisan 2010 tarihinde girdiği Doçentlik Sınavını kazanarak doçent unvanını kazandı. Yayımlanmış dört kitabı bulunan Sayın Kaya'nın son kitabı "Gereççeli-Karşılaştırmalı Türk Ticaret Kanunu" 2011 yılında yayımlanmıştır.

Ayrıca, Doç. Dr. Mustafa İsmail Kaya CGS Center'ın Türk Ticaret Kanunu eğitimlerini yürütmektedir.

CGS Center tarafından Doç. Dr. Mustafa İsmail Kaya tarafından düzenlenen Yeni Türk Ticaret Kanunu Eğitimlerinden fotoğraflar

İÇİNDEKİLER

1. YÖNETİM KURULU İLE İLGİLİ YENİ TTK'DA YAPILAN DÜZENLEMELER İLE İLGİLİ AÇIKLAMALAR.....	7
1.1. YÖNETİM KURULUNUN OLUŞUMU	7
1.2. YÖNETİM KURULU ÜYELERİNİN NİTELİKLERİ	7
1.3. BELİRLİ GRUPLARA YÖNETİM KURULUNDA TEMSİL EDİLME HAKKI TANINMASI.....	8
1.4. YÖNETİM KURULU YETKİLERİNİN DEVRİ VE BÖLÜNMESİ	9
1.5. YÖNETİM KURULUNUN KOMİTELER KURMASI.....	10
1.6. YÖNETİM KURULUNUN DEVREDİLMEZ YETKİLERİ.....	10
1.7. RİSKİN ERKEN SAPTANMASI VE YÖNETİMİ (m. 378).....	12
1.8. YÖNETİM KURULUNUN SPK'DA YER ALAN GÖREV VE YETKİLERİ	13
1.9. YÖNETİM KURULU ÜYELERİNİN HAKLARI	13
1.10. YÖNETİM KURULU ÜYELERİNİN BORÇLARI VE GÖREVLERİ.....	15
1.11. YÖNETİM KURULU TOPLANTILARI VE KARARLARI (m.390)	19
1.12. YÖNETİM KURULU KARARLARININ BUTLANI (m. 391)	20
1.13. YÖNETİM KURULUNUN HUKUKİ VE CEZAİ SORUMLULUĞU.....	21
1.14. ZAMANAŞIMI.....	23
1.15. İNTERNET SİTESİ VE CEZAİ SORUMLULUK	24
1.16. FARKLILAŞTIRILMIŞ MÜTESELSİL SORUMLULUK	24
1.17. SORUMLULUK SİGORTASI.....	24
1.18. YÖNETİM KURULUNUN İBRASI.....	25
1.19. KURULUŞ VE SERMAYE ARTIRIMLARINDA İBRA.....	25
1.20. YÖNETİM KURULU ÜYELERİNİN KAMU ALACAKLARINDAN SORUMLULUĞU	25
2. YENİ TTK İLE ESKİ TTK'NİN YÖNETİM KURULUNA İLİŞKİN HÜKÜMLERİNİN KARŞILAŞTIRILMASI VE YENİ TTK HÜKÜMLERİNİN AÇIKLANMASI	27

YENİ TÜRK TİCARET KANUNU'NUN YÖNETİM KURULU İLE İLGİLİ GETİRDİĞİ DÜZENLEMELER

1. YÖNETİM KURULU İLE İLGİLİ YENİ TTK'DA YAPILAN DÜZENLEMELER İLE İLGİLİ AÇIKLAMALAR

Yeni TTK ile AŞ hukukunda en yoğun biçimde değişen alanlardan birisi yönetim kurulları olmuştur. Bu alelade bir yenilik değil, tam bir bakış açısı/felsefe değişikliğidir. Kanun profesyonel yönetim kurullarının oluşmasını amaçlamaktadır.

Farklı menfaatlerle hareket eden pay sahibi gruplarının temsil edildikleri bir YK değil, sermayeden bağımsız, modern işletme biliminin bilimsel ve teknik gereklerine göre hareket eden, şeffaflığa, aydınlatmaya, öngörülebilirliğe, hesap verebilirliğe dayalı politika ve uygulamaların yönetime hakim olmasını istemektedir

1.1. YÖNETİM KURULUNUN OLUŞUMU

AŞ YK'larının en az üç üyeden oluşması zorunluluğu kaldırılmıştır. Buna göre AŞ'nin, esas sözleşmeyle atanmış veya GK tarafından seçilmiş, bir veya daha fazla kişiden oluşan bir YK bulunur.

İstifa veya ölüm gibi bir sebeple yönetim kurulu üyeliğinin boşalması halinde ilk genel kurul toplantısına kadar görev yapmak üzere şartları taşıyan birini geçici üye ataması yapılır(m. 363, f. 1)

1.2. YÖNETİM KURULU ÜYELERİNİN NİTELİKLERİ

Yönetim kuruluna seçilecek kişilerin hangi kişisel şartları taşıması gerektiği, TTK'nın 359. maddesinde düzenlenmiştir. Bunlar;

1)Gerçek veya tüzel kişi olmak

Yeni TTK ile tüzel kişilerin YK üyeliğine seçilmesine açıkça izin verilmiştir. Bir tüzel kişi YK'na seçildiği takdirde, tüzel kişiyle birlikte, tüzel kişi adına, tüzel kişi tarafından belirlenen, sadece bir gerçek kişi de tescil ve ilan olunur.

2)Tam ehliyeti olmak

3) Seçilme Engellerinin Bulunmaması

Üyeliği sona erdiren nedenler seçilmeye de engeldir. Örneğin kişinin iflasına karar verilmesi, ehliyetinin kısıtlanması, üyelik için kanunda ve esas sözleşmede öngörülen nitelikleri yitirmesi halinde üyelik kendiliğinden düşer.

Devlet memurları, avukatlar, ticaretten men edilenler, şirkette denetçilik görevi olanlar üye olamaz.

Yönetim kuruluna seçilecek kişilerde, esas sözleşme ile Kanun'un aradığı nitelikler dışında, başka nitelikler de aranabilir. Örneğin, Kanun'da üyelerin en az dörtte birisinin üniversite mezunu olması şartı son değişiklikle kaldırıldı, esas sözleşme ile bu şart getirilebilir. Seçilecek kişinin, meslekî bir tecrübesinin olması, pay sahibi veya asgarî belli bir paya sahip olması, belli bir yaşın altında olmaması , erkek veya kadın olması , belli bir aileden olması şartları aranabilir.

1.3. BELİRLİ GRUPLARA YÖNETİM KURULUNDA TEMSİL EDİLME HAKKI TANINMASI

Esas sözleşmede öngörülmek şartı ile;

a) belirli pay gruplarına,

b) özellik ve nitelikleriyle belirli bir grup oluşturan pay sahiplerine ve

c) azınlığa bu azınlığın miktarı Kanun'da belirtilmemiş, bu esas sözleşmede öngörülmeli)

YK'ya üye seçme (temsil edilme) hakkı tanınabilir.

Kapalı tip anonim şirketlerde, yönetim kurulu üyelerinin tamamının belirli pay grupları tarafından atanması mümkün iken, halka açık anonim şirketlerde yönetim kurulu üye sayısının en fazla yarısı bu şekilde atanabilir.

TTK'nın 360. maddesine göre, yönetim kurulu üyelerinin, belirli bir grup oluşturan pay sahipleri, belirli pay grupları ve azlık arasından seçileceği öngörülebileceği gibi, esas sözleşmede yönetim kurulu üyesi için aday önerme hakkı da tanınabilir. Ancak söz konusu kişilere yönetim kurulu üyelerini doğrudan atama yetkisi tanınamaz. Yönetim kurulu üyeleri sadece genel kurulda yapılacak seçim sonucunda bu sıfatı kazanabilirler.

TTK'nın 360. maddesinin 2. fıkrasında yönetim kurulunda temsil edilme hakkının bir imtiyaz olduğu açık bir şekilde ifade edilmiştir. 6762 sayılı TTK'nın 401. maddesinde, imtiyazın "pay"a tanınabileceği belirtilirken TTK'nın 360. maddesinde, belirli pay gruplarına, özellik ve nitelikleriyle belirli bir grup oluşturan pay sahiplerine ve azlığa tanınabileceği ifade edilmiştir. Söz konusu hükümde "belirli bir grup oluşturan pay sahipleri" ile, paylara değil pay sahiplerine vurgu yapılmaktadır.

İsviçre hukukunda, “belirli bir grup oluşturan pay sahipleri” kavramı çok geniş yorumlanmaktadır. Pay sahipleri arasında bir ayırım yapılmasını sağlayacak her kriter grup oluşturmaya yeterli sayılmaktadır. Örneğin, şirkette çalışan pay sahipleri, üretim yapan bir anonim şirketin müşterileri, şirkete hammadde tedarik edenler, belirli bir grup oluşturan pay sahipleri sayılmaktadır. Kurucu aile üyelerine de, belirli bir grup oluşturan pay sahipleri sıfatıyla yönetimde temsil edilme hakkı tanınabilir.

TTK'nın 360. maddesinde öngörülen temsil edilme hakkı, sermaye artırımına gitmeyi düşünen, fakat şirkette etkinliğini kaybetme korkusunu da birlikte yaşayan mevcut pay sahiplerinin yeni pay sahiplerine karşı kendilerini korumalarına hizmet etmektedir.

Yönetim kuruluna seçilecek kişilerin aile bireylerinden oluşması gerektiğine ilişkin bir hükmün ilk esas sözleşmeye konulmak suretiyle, aile pay sahiplerine, genel kurulda oy çoğunlukları olmasa bile, yönetim kurulunu belirleme imkânı verilebilir.

1.4. YÖNETİM KURULU YETKİLERİNİN DEVRİ VE BÖLÜNMESİ

YK'ya, esas sözleşmede, YK tarafından hazırlanacak bir iç yönerge dahilinde, şirket yönetimini, kısmen veya tamamen bir veya birkaç YK üyesine veya üçüncü kişiye devretme yetkisi verilebilir. İç yönerge şirketin yönetimini düzenler, bunun için gerekli olan görevleri, tanımlar, yerlerini gösterir, özellikle hiyerarşik yapıyı ve bilgi sunacak kişiler ile bilgi sunulacak kişileri tespit eder.

Yönetim yetkisi, tek başına yönetim kurulunda yer almayan bir kimseye de devredilebilir (YTTK m. 367 / 1). Temsil yetkisi ise eski sistemde olduğu gibi, tek başına yönetim kurulunda yer almayan bir kimseye verilemez, mutlaka aynı zamanda yönetim kurulunda birinin temsil yetkisini haiz olması gerekir (YTTK m. 370/2).

Yetki devrinin yapılabilmesi için, esas sözleşmede bu konuda bir hükmün bulunması gerekir. Yönetim kurulunun, iç yönetmeliklerle veya genel kurul kararları ile devre yetkili kılınmış olması yeterli değildir. Ayrıca yetki devrinin yönetim kurulu tarafından hazırlanan bir teşkilât yönetmeliği ile ayrıntılı bir şekilde düzenlenmesi gerekmektedir.

Teşkilât yönetmeliğinde yönetime ilişkin teşkilât şemasının verilmesi yeterli değildir, yönetim için gerekli olan görev mevkilerinin, özellikle kimin kime bağlı ve bilgi sunmakla yükümlü olduğunun açıkça belirtilmesi gerekir. Bu şekilde hazırlanacak yönetmelik sayesinde, yöneticilerin yetkileri ve dolayısıyla sorumlulukları belirginleşecektir.

TTK'nın 367. maddesinin 1. fıkrası, söz konusu iç yönetmeliği hazırlama yetkisini açık bir şekilde yönetim kuruluna verdiği için, bu yetkinin esas sözleşme ile genel kurula tanınması mümkün değildir.

1.5. YÖNETİM KURULUNUN KOMİTELER KURMASI

YK, işlerin gidişini izlemek, kendisine sunulacak konularda rapor hazırlamak, kararlarını uygulamak veya iç denetim amacıyla içlerinde YK üyelerinin de bulunabileceği komiteler ve komisyonlar kurabilir.

Komiteler, anonim ortaklığın yönetiminde önemli bir ihtiyacın karşılanmasına hizmet etmektedir. İcra organı olan yönetim kurulunun "ortak ihtisas alanını" aşan veya incelenecek kapsamı nedeniyle yönetim kurulunun irdeleyemeyeceği meseleler, komiteler tarafından incelenmektedir.

Komitelerin bu işlevini "organ içinde ihtisaslaşma" olarak adlandırabiliriz. Komiteler, yönetim organının bir parçasıdır. Bu nedenle komitelerin konumu, anonim ortaklığın işbirliği yaptığı danışmanlardan çok farklıdır.

Yeni TTK, komitelerin yönetim kurulu üyelerinden veya bu kurula üye olmayan kimselerden seçilebileceğini öngörmektedir (TTK m.366/2). SPK ise, komitelerin en az iki üyeden oluşmasını, bu olasılıkta iki üyenin de icra yetkisini taşımayan yöneticilerden seçilmesini, ikiden fazla üyenin atanması halinde ise, bu üyelerin çoğunluğunun icra yetkisine haiz olmamasını öngörmekte (KYİ., Bölüm IV, 5.3), komite başkanlarının ise bağımsız yönetim kurulu üyeleri arasından seçilmesini (KYİ., Bölüm IV, 5.2) zorunlu tutmaktadır.

1.6. YÖNETİM KURULUNUN DEVREDİLMEZ YETKİLERİ

Yeni TTK, YK'na devredilemez ve vazgeçilemez görev ve yetkiler tanımıştır: Bunlar;

a) Şirketin üst düzeyde yönetimi ve bunlarla ilgili talimatların verilmesi,

"Üst düzeyde yönetim" ile kastedilen, genel işletme politikası başta olmak üzere, yatırım, finansman, temettü gibi politikaların karara bağlanması, hedeflere uygun araçların seçilmesi, hedeflere ulaşıp ulaşılmadığının veya ulaşıp ulaşılmayacağını belirlemesi, bütçe uygulamasının kontrolü ve stratejilerin tespitidir.

b) Şirket yönetim teşkilatının belirlenmesi,

Yönetim teşkilâtı ile kastedilen, “yönetimde yer alan herkesin, altlık-üstlük ilişkilerini, görevleri ve aralarındaki ilişkileri gösteren şemadır. Bu hükümlerle, yönetim kurulunun, yönetimin bir bütün hâlinde işleyişini görmesi, politikaların ve stratejilerin gerçekleştirilmesinde görevlilerin rolünü değerlendirmesi; insan kaynaklarının kullanılmasını izlemesi amaçlanmıştır”

c) Muhasebe, finans denetimi ve şirketin yönetiminin gerektirdiği ölçüde, finansal planlama için gerekli düzenin kurulması,

Bu hüküm, sadece devredilemez bir görev ve yetkiye işaret etmemekte aynı zamanda yönetim kurulunun, bir temel kurumsal yönetim kurumu olan iç denetim mekanizmasını kurmakla görevli olduğunu da emredici bir şekilde ifade etmektedir. Kanuna ve genel kabul gören muhasebe ilkelerine göre muhasebe ve konsolide hesap sisteminin, defter ve kayıtların tutulma kurallarının tespiti, hesap planlarının yapılması yönetim kurulunun sorumluluğundadır. Şirketin ihtiyacı olduğu hâlde finans denetimi yapacak bir iç denetim mekanizmasını kurmayan yönetim kurulu sorumlu olur. Ancak devredilmez olan yetki, şirket iç denetim örgütünün belirlenmesi yetkisidir. Buna karşılık muhasebenin tutulması devredilebilir.

d) Müdürlerin ve aynı işleve sahip kişiler ile imza yetkisini haiz bulunanların atanmaları ve görevden alınmaları,**e) Yönetimle görevli kişilerin, özellikle kanunlara, esas sözleşmeye, iç yönergelere ve yönetim kurulunun yazılı talimatlarına uygun hareket edip etmediklerinin üst gözetimi,**

Üst gözetim ile kastedilen hem kurumsal açıdan hem de işletme iktisadı yönünden gerekli olan işlerin akışının gözetimidir. Yönetim kurulu, sahip olduğu bu gözetim yetkisini sadece belli dönemler itibarıyla değil, sürekli kullanabildiğinden, şirketin menfaatine olan ve olmayan yönetim uygulamalarının zamanında tespit edilmesi açısından büyük bir önem arz etmektedir.

g) Borca batıklık durumunun varlığında mahkemeye bildirimde bulunulması

Yönetim kurulu bu görevini murahhaslara veya başka bir kişiye bırakamaz.

TTK'nın 375. maddesinde belirtilen yönetim kuruluna ait devredilemez yetki ve görevler incelendiğinde, bu kurulun şirketin yönetimi ile ilgili temel karar organı ve denetim

organı olarak görev yaptığı anlaşılmaktadır. TTK'nın 375. maddesi ile, organlar arasında işlev ayrımı yapılmış ve genel kurulun her şeye kadir olduğuna ve bütün kararları alabilme yetkisi ile donatıldığına ilişkin salt yetki teorisi reddedilmiştir. Genel kurul, yönetim kurulu üyelerini görevden alabilir veya onları ibra etmekten kaçınabilir. Ancak genel kurul yönetim kurulunun yerine karar alamaz ve ona emir ve talimat veremez .

TTK, yönetim kurulunun önemli yetkilerini devredilemez ve vazgeçilemez yetkiler olarak kabul etmekle ve kurul üyelerine geniş kapsamlı bir bilgi alma ve inceleme hakkı tanımakla, aynı zamanda üyelerin sorumluluklarını da artırmış olmaktadır.

Yönetim kurulu, kanun, esas sözleşme ve iç yönetmeliklere uygun olarak devredilen yetki ve görevlerden kural olarak sorumlu değildir. Yönetim kurulu bu durumda sadece devrin yapıldığı kişilerin seçiminde özen gösterme ve bu kişilere bilgi verme ve gözetme yükümlülüğüne tâbidir. Buna karşılık devredilemeyecek yetki ve görevlerin devredilmesi hâlinde, yönetim kurulu bu yetki ve görevleri bizzat kendisi kullanmış gibi sorumlu olur.

1.7. RİSKİN ERKEN SAPTANMASI VE YÖNETİMİ (m. 378)

Yeni TTK hisse senetleri borsalarda işlem gören AŞ'lerde mali risklerin erken saptanmasına ve yönetilmesine özel önem vermiştir. Bu tür AŞ'lerin YK ları şirketin varlığını, gelişmesini ve devamını tehlikeye düşüren sebeplerin erken teşhisi, bunun için gerekli önlemler ile çarelerin alınması ve uygulanması ve riskin yönetilmesi amacıyla, uzman bir komite (tehlikelerin/risklerin erken teşhisi komitesi) kurmak ve bu sistemi çalıştırmak ve geliştirmekle yükümlüdür. Diğer şirketlerde bu komite denetçinin gerekli görüp, durumu YK'ya yazılı olarak bildirmesi halinde derhal kurulur ve ilk raporunu kurulmasını izleyen bir ayın sonunda verir.

Komite YK üyelerinden ya da tamamen üçüncü kişilerden kurulabilir veyahut karma biçimde oluşturulabilir. Komite, YK'ya her iki ayda bir vereceği raporda şirketin durumunu değerlendirir, varsa tehlikelere işaret eder, çareleri gösterir. Rapor denetçiye de yollarır.

Kanun tehlikelerin erken teşhisi komitesine aynı zamanda bir iç denetim komitesinin görevlerini de yüklemektedir. Denetçinin bir tehlikelerin/risklerin erken teşhisi komitesi kurulmasını YK'na önerme hakkı vardır. Komite denetçi ile işbirliği içinde olması gereken bir merci konumundadır.

Komite tarafından belirlenen önlemlerin uygulanıp uygulanmayacağı, yönetim kurulunun inisiyatifindedir. Ancak, uzman kimselerden oluşturulacak bu komitenin raporlarının, yönetim kurulunun anonim ortaklığın varlığını korumaya yönelik olarak alacağı kararları kuşkusuz yönlendirecektir.

1.8. YÖNETİM KURULUNUN SPK'DA YER ALAN GÖREV VE YETKİLERİ

SPK'nın 12. maddesi, kayıtlı sermaye sistemini kabul eden halka açık şirketlerde esas sözleşmede belirtilen tavan sermayeye kadar artırma yetisini yönetim kuruluna tanımıştır. Sermaye artırımını sırasında agiolu (primli) pay oluşturma konusunda da yönetim kurulu yetkilidir.

Bunun dışında YK'na İmtiyazlı pay çıkarma yetkisi ve imtiyazlı pay sahiplerinin haklarında sınırlama yetkisi tanınmıştır. Kayıtlı sermaye sisteminin geçerli olmadığı şirketlerde bu yönde bir değişiklik için imtiyazlı pay sahiplerinin onayı gerekmektedir. (TTK m.454 ve 456).

Yönetim kurulu sermaye artırırken ortakların haklarını da kısıtlayabilir (SPK md. 13/son)

Halka açık şirketlerde tahvil çıkarma yetkisi Yönetim kuruluna devredilebilir. (SPK md. 13/son). Kapalı tip şirketlerde ise en çok 15 ay için yetki devri mümkündür (TTK m. 505)

1.9. YÖNETİM KURULU ÜYELERİNİN HAKLARI

A) Yönetim Hakları

1) Yönetim hakkı

Yönetim kurulu toplantılarına katılmak, toplantıda görüşünü açıklamak, oy kullanmak vb. gibi haklar yönetim kurulunun yönetim hakkı kapsamındadır

2) Şirketi temsil etme hakkı

Esas sözleşmede aksi öngörülmemişse veya yönetim kurulu tek kişiden oluşmuyorsa temsil yetkisi çift imza ile kullanılmak üzere yönetim kuruluna aittir.

3) Bilgi Alma ve İnceleme Hakkı (m. 392)

Yeni TTK da her üyenin bireysel olarak bilgi alma hakkı, toplantı esnasında ve toplantı dışında olmak üzere iki şekilde ve ayrıntılı olarak düzenlenmiştir.

Her yönetim kurulu üyesi şirketin tüm iş ve işlemleri hakkında bilgi isteyebilir, soru sorabilir, inceleme yapabilir. Bir üyenin istediği, herhangi bir defter, sözleşme, yazışma veya belgenin yönetim kuruluna getirilmesi, kurulca veya üyeler tarafından incelenmesi ve tartışılması ya da herhangi bir konuyla ilgili yöneticiden veya çalışandan bilgi alınması reddedilemez.

Yönetim kurulu üyelerinin toplantı dışında bilgi alması da, yasanın dışında düzenlenmiştir. Her yönetim kurulu üyesi, yönetim kurulu toplantıları dışında, yönetim kurulu başkanının izniyle şirket yönetimiyle görevlendirilen kişilerden, işlerin gidişi ve belirli münferit işler hakkında bilgi alabilir ve görevinin yerine getirilebilmesi için gerekliyse, yönetim kurulu başkanından, şirketin defterlerinin ve dosyalarının incelemesine sunulmasını isteyebilir. Başkan bir üyenin bilgi alma ve inceleme hakkını reddederse, konu iki gün içinde yönetim kuruluna getirilir. Kurulun toplanamaması veya reddetmesi halinde üye, şirketin merkezinin bulunduğu yerdeki asliye ticaret mahkemesine başvurabilir. Karar dosya üzerinden verilir ve kesindir. YK başkanı kurulun izni olmaksızın yönetim kurulu toplantıları dışında bilgi alamaz, şirket defter ve dosyalarını inceleyemez.

Yönetim kurulu üyesinin bilgi alma ve inceleme hakları kısıtlanamaz, kaldırılamaz. Ancak Esas sözleşme'de yönetim kurulu, üyelerin bilgi alma ve inceleme haklarını genişletebilir.

4) Dava Hakları (m. 446/1-d)

YK üyeleri sorumluluklarına yol açacak genel kurul kararlarına karşı iptal davası açma hakkına sahiptir

B) Mali Nitelikli Haklar (m. 394)

1) Huzur Hakkı (m. 394)

Yönetim kurulu üyelerine her toplantı için ödenen ücrete huzur hakkı denir. Esas sözleşmede aksine hüküm yoksa, hazır buldukları her toplantı için verilir. Miktarı esas sözleşme veya genel kurul kararı ile tespit edilebilir. Genel kurul bu yetkisini hiçbir kişi veya kurula devredemez.

2) Ücret Hakkı (m. 394)

Esas sözleşme veya genel kurul kararı ile YK üyelerine belirli dönemler için veya aylık olarak bir ücret verilmesi öngörülebilir. Huzur hakkı gibi ücret hakkında da miktarı tespit etme yetkisi genel kurulun devredilemeyen yetkilerindedir. Esas sözleşmede

öngörülmemiş ve genel kurul kararı ile de tespit edilmemiş ise YK tespit edemez (m. 408/1-b). Bu durumda ücret mahkeme tarafından önceki yıllar emsal alınarak belirlenebilir.

3) Kazanç payı(Tantime) m. 511

Kazanç payı, sadece net kardan ve ancak kanuni yedek akçe için belirli ayırım yapıldıktan ve pay sahiplerine ödenmiş sermayenin %5 i oranında veya esas sözleşmede öngörülen daha yüksek bir oranda kar payı dağıtıldıktan sonraverilebilir. 6762 sayılı TTK da bu oran %4 olarak belirlenmişti.

4) İkramiye

YK üyelerine gösterdikleri başarı nedeniyle ikramiye de verilebilir. İkramiye verilmesi tamamen GK un takdirine bağlıdır. Bu nedenle ortaklık zarar etse dahi başarıyla çalışan yönetim kurulu üyelerine ikramiye verilebilir.Örneğin YK nun gayretli çalışmaları sonucu şirket zarardan kara geçirilmiş veya zarar azaltılmış ise ikramiye ödenebilir.

1.10. YÖNETİM KURULU ÜYELERİNİN BORÇLARI VE GÖREVLERİ

1) Yönetim ve Gözetim Yükümlülüğü

Üyeler yönetim hakkının kullanılmasına ilişkin bütün faaliyetlere katılmak zorundadırlar. Örneğin YK toplantılarına katılmak, görüş bildirmek, oy kullanmak, gerekirse muhalefet etmek, hem bir yetki, hem de bir yükümlülük niteliğindedir. YK üyeleri ayrıca ortaklığın yönetimini ve işlerin gidişini kanun ve sözleşme hükümlerine ve ortaklık yararına uygunluğunu gözetlemek ve denetlemekle yükümlüdürler. İncelemeleri sırasında rastladıkları yolsuzluklardan denetçileri haberdar etmek zorundadırlar. Bu yükümlülüğün yerine getirilebilmesi için kanun bunlara bilgi alma hakkı tanımıştır.Denetim ve gözetim yükümü, idare ve temsil yetkisi murahhaslara bırakılması halinde dahi ortadan kalkmaz.

2) Özen Yükümlülüğü (m. 369)

369. madde uyarınca yönetim kurulu üyeleri ve yönetimle görevli üçüncü kişiler, görevlerini tedbirli bir yöneticinin özeniyle yerine getirmek ve şirketin menfaatlerini dürüstlük kurallarına uyarak gözetmek yükümlülüğü altındadır. Özen yükümü, yönetim kurulu üyeleriyle yöneticileri kapsayacak şekilde kaleme alınmıştır.Yöneticilerin ayrıca zikredilmeleri, yönetim hakkının 367 nci maddeye göre devri halinde özellikle önem taşımaktadır.

3) Sadakat Yükümlülüğü

Yönetim kurulu üyeleri ile anonim şirket arasındaki ilişkinin temeli karşılıklı güvenedayanır. Buna göre; YK üyeleri sır saklama ve şirketin menfaatlerini ön planda tutma yükümlülüğü altındadır.

Tek ortaklı şirketlerde sadakat yükümlülüğü özel bir önem arz etmektedir. Yönetim kurulu olarak tek kişi pay sahibinin görev yaptığı şirketlerde, üye özellikle şirketin malvarlığını korumaya özen göstermelidir. Çünkü şirketin malvarlığının korunması özellikle şirket alacaklılarını ilgilendirmektedir. Bu nedenle kendisine uygun bir ücret belirlemelidir.

4) Şirketle İşlem Yapma Yasağı (m. 395)

YK üyeleri genel kuruldan izin almadan kendi veya başkası adına bizzat veya dolayısıyla şirketle bir işlem yapamayacağı öngörülmektedir. 6762 sayılı Yasanın 334. maddesindeki «şirket konusuna giren ticari bir muamele» ibaresi yeni hükümde yer almamaktadır. Yeni düzenlemeye göre artık şirketin konusuna girip girmediği ve işlemin ticari olup olmadığı önemli değildir. Yönetim kurulu üyesi yasağa aykırı davranırsa, şirket yapılan işlemin batıl olduğunu ileri sürebilir. Diğer taraf böyle bir iddiada bulunamaz. Yasadaki batıl ifadesini, söz konusu işlemin baştan itibaren hükümsüz, geçersiz olduğu şeklinde değil, iptal edilebilir şeklinde anlamak gerekir. Zira genel kurulun alacağı bir kararla icazet vererek söz konusu işlemi şirket için baştan itibaren geçerli ve bağlayıcı hale getirebilme olanağı bulunmaktadır. Oysa batıl işlemlere genel kurul kararıyla geçerlilik kazandırmak mümkün değildir.

5) Şirkete Borçlanma Yasağı (m. 395/2)

Pay sahibi olmayan yönetim kurulu üyeleri ile yönetim kurulu üyelerinin pay sahibi olmayan 393. maddede sayılan yakınları şirkete nakit borçlanamaz. Bu kişiler için şirket kefalet, garanti ve teminat veremez, sorumluluk yüklenemez, bunların borçlarını devralamaz. Aksi hâlde, şirkete borçlanılan tutar için şirket alacaklıları bu kişileri, şirketin yükümlendirildiği tutarda şirket borçları için doğrudan takip edebilir.”

Ancak YTTK, borçlanma yasağı konusunda şirketler topluluğuna muafiyet tanımıştır. Buna göre, 202. maddesi saklı kalmak şartıyla, şirketler topluluğuna dahil şirketlerin birbirlerine kefil olmaları ve garanti vermeleri “borçlanma yasağı” kapsamında değerlendirilmez (YTTK md. 395/f-3).

Sayılan muaflik ve istisnalar haricinde, YTTK' nın 395. maddesine aykırı olarak şirkete borçlananlar için cezai sorumluluk öngörmektedir. Bu itibarla, 395. madde hükmüne aykırı şekilde şirkete borçlanan yönetim kurulu üyeleri, yakınları... üçyüz günden az olmamak üzere adli para cezası ile cezalandırılacaklardır (YTTK md. 562/f-5-d).

6) Şirketle Rekabet Etme Yasağı (m. 396)

Adi şirket ve kollektif şirketin aksine anonim şirkette rekabet yasağı ortaklara değil sadece yönetim kurulu üyelerine getirilmiştir. Murahhas müdür, ticari mümessil ve ticari vekil de rekabet yasağına tabidir. Buna karşılık ortakların rekabet yasağı söz konusu değildir. Yönetim kurulu üyeleri şirket konusuna giren bir işlemi kendileri veya başkası hesabına yapamazlar. Ayrıca aynı tür işlerle uğraşan bir şirkete sınırsız sorumlu ortak sıfatıyla katılamazlar. Kanun işlemlerin başkası hesabına yapılmasını yasakladığına göre adına yapmak evleviyetle yasaklanmıştır.

Yasağa aykırı davranılması halinde uygulanacak yaptırımlar şunlardır:

- a. anonim şirket yasağa aykırı davranan üyeden tazminat isteyebilir. Kusurun ispatına gerek yoktur.
- b. şirket, işlemin şirket adına yapılmış sayılmasını da isteyebilir. Bu durumda üye 3. kişi ile yaptığı işlemde doğan hak ve borçları şirkete devreder.
- c. şirket üyenin 3. kişiler hesabına yaptığı sözleşmelerden elde ettiği menfaatlerin şirkete verilmesini de isteyebilir. Örneğin üyenin bir başka şirkette yönetim kurulu görevinden elde ettiği ücretin kendisine verilmesini talep edebilir.

7) Görüşmelere Katılma yasağı (m. 393)

YK üyeleri, kendilerinin veya usul-füruu, eşi ve 3. dereceye kadar (3. derece dahil) kan ve kayın hısımlarının şirket dışı kişisel menfaatlerini ilgilendiren konuların görüşüleceği YK toplantılarında müzakerelere ve oylamaya katılamazlar. Bu yasak, YK üyesinin toplantıya katılmamasının dürüstlük kuralı gereği olan durumlarda da uygulanır. Böyle bir konu görüşülecekse, ilgili üye, konuyla ilgisini derhal kurula açıklamalı ve bunu toplantı zaptına geçirtmelidir. Yasağa aykırı davranılması halinde, aykırı davranan üyenin sorumluluğu söz konusu olur.

Menfaat çatışması nesnel olarak varken ve biliniyorken, ilgili üyenin toplantı ve oylamaya katılmasına göz yumulmuş ise, ilgili üye ile birlikte buna itiraz etmeyen YK

üyeleri de şirketin uğradığı zararlardan sorumlu olur. Kanun'da böyle bir durumda işlemin hükümsüzlüğünden söz edilmemektedir. Ancak Yargıtay bir kararında işlemin batıl olduğu sonucuna varmıştır. Yargıtay'ın bu konudaki görüşünün yerinde olmadığı kanaatindeyiz. Zira Yeni TTK'da Yönetim kurulu kararları ile genel kurul kararlarının butlan nedenleri ayrıca düzenlendiğinden, ilgili maddelerde sayılmayan veya sayılan sebeplere benzer olmayan sebepler hükümsüzlük nedeni olarak kabul edilmemelidir. Bu durumda sadece ilgili üye aleyhine sorumluluk davası açılabilir.

8) Sermayenin Kaybı ve Borca Batık Durumunu Mahkemeye Bildirme Yükümü (m. 376 ve 377)

Şirketin mali durumunun bozulmasına ilişkin haller:

a) Şirket sermayesi ile kanuni yedek akçeler toplamının yarısının zarar sebebiyle karşılıksız kalması

Bu durumda YK, genel kurulu hemen toplantıya çağırmak ve bu genel kurula uygun gördüğü iyileştirici önlemleri sunmak zorundadır.

b) Şirket sermayesi ile kanuni yedek akçeler toplamının üçte ikisinin zarar sebebiyle karşılıksız kalması

Bu durumda YK derhal genel kurulu toplantıya çağırır. Çağrılan genel kurul, sermayenin üçte biri ile yetinme veya sermayenin tamamlanmasına karar vermediği takdirde şirket kendiliğinden sona erer.

c) Şirket aktiflerin alacaklıların alacaklarının karşılanmasında yetersiz kalması (borca batıklık)

Bu durumda YK, aktiflerin hem işletmenin devamlılığı esasına göre hem de muhtemel satışfiyatları üzerinden bir ara bilanço çıkartır. Bu bilançodan aktiflerin, şirket alacaklılarının alacaklarını karşılamaya yetmediğinin anlaşılması hâlinde, yönetim kurulu, bu durumu şirket merkezinin bulunduğu yer asliye ticaret mahkemesine bildirir ve şirketin iflasını ister. Meğerki, iflas kararının verilmesinden önce, şirketin açığını karşılayacak ve borca batık durumunu ortadan kaldıracak tutardaki şirket borçlarının alacaklıları, alacaklarının sırasının diğer tüm alacaklıların sırasından sonraki sıraya konulmasını yazılı olarak kabul etmiş ve bu beyanın veya sözleşmenin yerindeliği, gerçekliği ve geçerliliği, yönetim kurulu tarafından iflas isteminin bildirileceği mahkemece atanan bilirkişilerce

doğrulanmış olsun.Aksi hâlde mahkemeye bilirkişi incelemesi için yapılmış başvuru, iflas bildirimini olarak kabul olunur.”

1.11. YÖNETİM KURULU TOPLANTILARI VE KARARLARI (m.390)

YK şirketin yönetimine ilişkin kararlarını kural olarak kurul halinde alır. Ancak bankadan para çekilmesi, işçilerin maaşının ödenmesi gibi olağan yönetim işleri konusunda toplantı yapılmasına gerek yoktur. YK her yıl üyeleri arasından bir başkan ve ona vekalet etmek üzere en az bir başkan vekili seçer. Esas sözleşme ile, başkanın ve başkan vekilinin veya bunlardan birinin genel kurul tarafından seçilmesi öngörülebilir. YK, başkan veya başkan vekilinin yapacağı davet ile toplanır. Üyelerden herhangi birisi de, yazılı olarak başkan veya vekilinden toplantı çağrısını yapmasını isteyebilir. Yönetim kurulu toplantılarında gündeme bağlılık ilkesi geçerli değildir.Üyelerden hiçbirisi toplantı istemez ise, kurul üyelerinden birinin belirli bir konuda yaptığı, karar şeklinde yazılmış önerisine, en az üye tam sayısının çoğunluğunun yazılı onayı alınmak suretiyle de verilebilir. Onayların aynı kağıtta olması şart değil.Aynı önerinin tüm YK üyelerine de yapılmış olması gerekir. (m. 390, f. 4)

Toplantıya davet usulü kanunda düzenlenmemiştir. Esas sözleşmede daha ağır toplantı ve karar yetersayıları öngörülmemişse, YK üye tam sayısının çoğunluğu ile toplanır ve kararlarını toplantıda hazır bulunan üyelerin çoğunluğu ile alır.TTK'nın 390. maddesinin 3. fıkrasına göre, yönetim kurulu toplantısında, üyelerden her birinin, başkan dâhil birer oy hakkı vardır. Oyların eşit olması hâlinde, konunun görüşülmesi ve oylanması gelecek toplantıya bırakılır.Gelecek toplantıda da oylar eşit olursa, öneri reddedilmiş sayılır. Söz konusu hüküm nedeniyle yönetim kurulu kararlarının alınması güçleşmekte ve yönetim kurulunun işleyişi aksamaktadır.

Doktrinde 6762 sayılı TTK'ya göre yapılan değerlendirmelerde, esas sözleşmeye oyların eşitliği hâlinde yönetim kurulu başkanının bulunduğu tarafın oyunun üstün sayılabileceğine dair bir hükmün konabileceği savunulmaktaydı. Ancak Yeni TTK'da emredici hükümler ilkesi kabul edildiğinden, esas sözleşme ile bir üye veya toplantı başkanının oyuna üstünlük tanımak mümkün değildir.

YK da temsilci aracılığıyla oy kullanılamaz (390/2).Çekimser oy red oyu sayılır.

Esas sözleşmede öngörülmek şartıyla online YK toplantısı yapılabilir.

1.12. YÖNETİM KURULU KARARLARININ BUTLANI (m. 391)

YK kararlarının butlanının tespiti mahkemenistenebilir. Özellikle;

a) eşit işlem ilkesine aykırı olan,

b) AŞ'nin temel yapısına uymayan veya sermayenin korunması ilkesini gözetmeyen,

c) pay sahiplerinin, özellikle vazgeçilmez nitelikteki haklarını ihlal eden veya bunların kullanılmalarını kısıtlayan ya da güçleştiren veya

d) diğer organların devredilemez yetkilerine giren ve bu yetkilerin devrine ilişkin kararlar batıldır.

1. Eşit işlem ilkesi

Bu ilke özellikle **genel kurula katılma, oy kullanma, bilgi alma ve inceleme hakkı gibi haklarda uygulanan** bir ilkedir. Ancak TTK da yönetim kurulunun butlan sebepleri arasında sayılan eşit işlem ilkesi SPK m. 12 ve 15 de iptal sebebi sayılmıştır. Bu durumda iki kanun arasında bir çelişki söz konusudur.

2. Anonim Şirketin Temel Yapısına veya Sermayenin Korunması İlkesine Uymayan Kararlar

Temel yapı ile kastedilen, anonim şirketi taşıyan ana kolonlardır. Pay sahiplerinin hakları ve borçları düzenine ve şirketin organsal yapısına aykırı kararlar temel yapıya aykırıdır. Örneğin bir üçüncü kişinin meselâ büyük kredi veren bir bankaya yönetim kurulunda üye haklarına sahip kılınması, organsal yapıya aykırıdır. Organsal yapıya aykırı sayılması gereken diğer hükümlerden bazıları şunlardır:

-İtibarî değerinden aşağı bedelle pay çıkarılmayacağına ilişkin hüküm (m. 346),

-Kuruculara, şirket sermayesinin azalması sonucunu doğuracak bir menfaatin tanınmasına ilişkin esas sözleşme hükümlerinin geçersizliğine ilişkin hüküm (m. 348 f. 1),

-Kurucular tarafından, kuruluşa ilişkin verilen beyana dair hüküm (m. 349) ,

-Pay sahiplerinin şirkete borçlanma yasağına ilişkin hüküm (m. 358) ,

-Hazırlık dönemi faizi dışında (m. 510), esas sermaye için faiz ödenemeyeceğine ve kâr payının ancak net dönem kârından ve serbest yedek akçelerden dağıtılabileceğine ilişkin hüküm (m. 509),

3. Pay Sahibinin Vazgeçilemez Nitelikteki Hakların İhlal Eden Veya Bunların Kullanılmalarını Kısıtlayan veya Güçleştiren Kararlar

Genel kurula katılma, asgarî oy, dava hakkı gibi vazgeçilmez nitelikteki haklar, her pay sahibinin en temel haklarından. Bu hakları ortadan kaldıran veya sınırlandıran kararlar, yalnız mevcut pay sahiplerinin menfaatlerini değil, gelecekteki pay sahiplerinin menfaatlerini de ihlâl etmektedir. Bu haklarda sadece mevcut pay sahipleri ve ileride pay sahibi olacakların değil, aynı zamanda tüzel kişilik yapısının da garanti edilmesi söz konusudur. Bu nedenle bu haklar pay sahiplerinin tasarruf serbestisine tabi değildir.

4. Diğer organların devredilemez yetkilerine giren ve bu yetkilerin devrine ilişkin kararlar

Örneğin YK nun esas sözleşmeyi değiştiren kararı

1.13. YÖNETİM KURULUNUN HUKUKİ VE CEZAI SORUMLULUĞU

YK'nun sorumluluğuna ilişkin en önemli yeniliklerden biri, nesnel ve öznel özen ölçüleri ve basiretli iş adamı kavramının terk edilerek, bunun yerine «tedbirli yönetici» ölçüsünün getirilmiş olmasıdır. Özen ölçüsünde, YK üyesinin bizzat kendi işlerinde gösterdiği dikkat ve özen de dikkate alınmaz. Yine işçinin işverence bilinen veya bilinmesi gereken yetenek ve nitelikler nedeniyle sorumluluğunun hafifletilmesi YK üyelerinin sorumluluğunda geçerli değildir. Özenin derecesi yasada ifade edildiği gibi aynen, dikkatli ve özenli bir yöneticinin göstermesi gereken özendir.

Yeni TTK da 6762 sayılı Kanunun 320 nci maddesinde öngörölmüş bulunan basiret ölçüsünden uzak durulmuştur. Çünkü, Yargıtay kararları basiretli işadamı ölçüsünü sert, hatta aşırı denilebilecek beklentilerle tanımlamıştır. Aynı ölçüyü yönetim kurulu üyelerine uygulamak adaletsiz sonuçlar doğurabilirdi. Klasik Alman öğretisinde savunulduğunun aksine, şirketin lehine olanı muhakkak yapmak ve zararına olandan muhakkak kaçınmak, özen borcunun ölçüsü olarak kabul edilemez. Genel kabul gören kural uyarınca, duruma uygun araştırmalar yapıp, ilgililerden bilgiler alınıp yönetim kurulunda karar verilmişse, gelişmeler tamamen aksi yönde olup şirket zarar etmiş olsa bile özensizlikten söz edilemez. Bu kurallar 553 üncü maddenin üçüncü fıkrasında yer alan hukuk kuralı ile somuta bağlanmıştır. Söz konusu hükme göre, hiç kimse kontrolü dışında kalan, kanuna veya esas sözleşmeye aykırılıklar veya yolsuzluklar sebebiyle sorumlu tutulamaz. Özen borcunun sözleşme ile ağırlaştırılabileceği şüphesizdir.

Şirket menfaatinin dürüstlük kuralına göre gözetilmesi gereğine ilişkin temel özen kuralı ile kastedilen husus; yönetim kurulu üyesinin kişisel menfaatini, hakim pay sahibinin veya pay sahiplerinin ve onların yakını olan gerçek ve tüzel kişiler ile üçüncü kişilerin menfaatini, şirketin menfaatinin önüne geçirmemesi kastedilmiştir.

Hukuki ve cezai sorumluluk bakımından ise Yeni TTK'da Yönetim Kurulu üyelerinin sorumluluğu konusu ayrı bir bölümde "Hukuki ve Cezai Sorumluluk" başlıkları altında torba bir hükümle düzenlemeye gidilmiştir. Bu hükümde önce sorumlular sayılmakta daha sonra da sorumluluk halleri düzenlenmektedir. Buna göre;

Sorumlular

1. Kurucular, 2. YK üyeleri, 3. Yöneticiler ve tasfiye memurları, 4. Denetçiler, 5. Aynı sermayenin veya devralınacak işletme ile ayınların değerlemesini yapanlar, 6. İzinsiz Olarak Halktan Para Toplayanlar ve Bundan Haberi Olan Kurumlar ile İlgili Şirketin YK, Yöneticileri ve Girişimcileri

Sorumluluk halleri ise şunlardır:

1. Belgelerin ve Beyanların Kanuna Aykırı Olması,

Şirketin kuruluşu, sermayesinin artırılması ve azaltılması ile birleşme, bölünme, tür değiştirme ve menkul kıymet çıkarma gibi işlemlerle ilgili belgelerin, izahnamelerin, taahhütlerin, beyanların ve garantilerin yanlış, hileli, sahte, gerçeğe aykırı olmasından, gerçeğin saklanmış bulunmasından ve diğer kanuna aykırılıklardan doğan zararlardan, belgeleri düzenleyenler veya beyanları yapanlar ile kusurlarının varlığı hâlinde bunlara katılanlar sorumludur. Bu maddede sayılan belgeleri sahte olarak düzenleyenler ile ticari defterler kasıtlı olarak gerçeğe aykırı kayıt yapanlar bir yıldan üç yıla kadar hapis cezasıyla cezalandırılırlar.

2. Sermaye Hakkında Yanlış Beyanlar ve Ödeme Yetersizliğinin Bilinmesine Rağmen Taahhütte Bulunulmasına İzin Verilmesi,

Sermaye tamamıyla taahhüt olunmamış veya karşılığı kanun veya esas sözleşme hükümleri gereğince ödenmemişken, taahhüt edilmiş veya ödenmiş gibi gösterenler ile kusurlu olmaları şartıyla, şirket yetkilileri, bu payları üstlenmiş kabul edilirler ve payların karşılıkları ile zararı faiziyle birlikte müteselsilen öderler.

Sermaye taahhüdünde bulunanların ödeme yeterliliğinin bulunmadığını bilen ve buna onay verenler, söz konusu borcun ödenmemesinden doğan zarardan sorumludurlar. Bu hükme aykırı davranışlar 3 aydan 2 yıla kadar hapis veya adli para cezası ile cezalandırılırlar.

3. Aynı sermayenin veya devralınacak işletme ile ayınların değerlemesinde yolsuzluk,

Aynı sermayenin veya devralınacak işletme ile ayınların değerlemesinde emsaline oranla yüksek fiyat biçenler, işletme ve ayının niteliğini veya durumunu farklı gösterenler ya da başka bir şekilde yolsuzluk yapanlar, bundan doğan zarardan sorumludur. Bu hükme aykırı davranışlara 90 günden az olmamak üzere adli para cezası verilir.

4. İzinsiz Halktan Para Toplamak.

Bu hükme aykırı davranışlara 6 aya kadar hapis cezası verilir.

Kurucular, yönetim kurulu üyeleri, yöneticiler ve tasfiye memurları, kanundan ve esas sözleşmeden doğan yükümlülüklerini ihlal ettikleri takdirde, kusurlarının bulunmadığını ispatlamadıkça, hem şirkete hem pay sahiplerine hem de şirket alacaklılarına karşı verdikleri zarardan sorumludurlar.

Kanundan veya esas sözleşmeden doğan bir görevi veya yetkiyi, kanuna dayanarak, başkasına devreden organlar veya kişiler, bu görev ve yetkileri devralan kişilerin seçiminde makul derecede özen göstermediklerinin ispat edilmesi hâli hariç, bu kişilerin fiil ve kararlarından sorumlu olmazlar.

Hiç kimse kontrolü dışında kalan, kanuna veya esas sözleşmeye aykırılıklar veya yolsuzluklar sebebiyle sorumlu tutulamaz; bu sorumlu olmama durumu gözetim ve özen yükümü gerekçe gösterilerek geçersiz kılınmaz.

Cezai sorumlulukların önemli bir kısmı ilk defa yeni TTK ile düzenlenmiştir.

Cezai hükümler incelendiğinde ilk defa adli para cezalarının düzenlendiği görülmektedir.

1.14. ZAMANAŞIMI

Sorumlu olanlara karşı tazminat istemek hakkı, davacının zararı ve sorumluyu öğrendiği tarihten itibaren iki ve her hâlde zararı doğuran fiilin meydana geldiği günden itibaren beş yıl geçmekle zamanaşımına uğrar. Şu kadar ki, bu fiil cezayı gerektirip, Türk Ceza Kanununa göre daha uzun dava zamanaşımına tabi bulunuyorsa, tazminat davasına da bu zamanaşımı uygulanır.

1.15. İNTERNET SİTESİ VE CEZAI SORUMLULUK

Kanun'un yürürlüğe girdiği tarihten itibaren üç ay içinde internet sitesini Kanun'a uygun biçimde oluşturmayan veya internet sitesi mevcut ise aynı süre içinde internet sitesinin bir bölümünü bilgi toplumu hizmetlerine özgülemeyen AŞ YK üyeleri, Ltd. Şti. müdürleri adli para cezası ile cezalandırılır.

1524 üncü maddede öngörülen internet sitesini oluşturmayan şirketlerin yönetim organı üyeleri, yüz günden üçyüz güne kadar adli para cezasıyla ve aynı madde uyarınca internet sitesine konulması gereken içeriği usulüne uygun bir şekilde koymayan bu fıkra sayılan failer yüz güne kadar adli para cezasıyla cezalandırılır.

1.16. FARKLIlaştırILMIŞ MÜTESELSİL SORUMLULUK

Yeni TTK, 6762 sayılı TTK. m. 309'da kabul edilmiş bulunan mutlak teselsül kaldırarak farklılaştırılmış teselsül kabul etmiştir. Farklılaştırılmış teselsül, sorumluların tüm zararı değil ortak kusurla birlikte vermiş oldukları "aynı zararı" tazmin etmelerini öngörür. Ortak zarar dışındaki zararı teselsül dışında bırakır. Bu zarara sebep veren hangi üye veya yönetici ise ona yükler.

Farklılaştırılmış teselsül öğretisi mutlak teselsül öğretisinden daha adil olduğu gibi, aynı zamanda "teselsül" kavramının gerçek anlamına da uygundur. Mutlak teselsül öğretisi alacaklıyı koruma düşüncesini amacını aşan bir sertlikle yanlış uygulamıştır. Mutlak teselsül öğretisinde ortak kusur ile verilen aynı zararı değil, tüm zararı ödeyen müteselsil sorumlu, diğer müteselsil sorumlulardan tüm zarardan kendisine düşen payı aşan zarar için rücu etmektedir.

1.17. SORUMLULUK SİGORTASI

YK üyeleri görevlerini yaparken kusurları ile verebilecekleri zararlara karşı isteğe bağlı olarak sorumluluk sigortası yaptırabilirler. Getirilen bu mekanizma isteğe bağlıdır. Ancak bankalar, özel ve genel finans kurumları, finansal kiralama, faktoring şirketleri ile sermaye piyasası kurumları ve halka açık şirketler için zorunlu olarak öngörülmüştür. Buna göre, şirket sermayesinin %25'ini aşan bir bedelle sigorta ettirilmiş ve bu suretle şirket teminat altına alınmışsa, bu husus halka açık şirketlerde SPK'nın ve ayrıca pay senetleri borsada işlem görüyorsa borsanın bülteninde duyurulur ve kurumsal yönetim ilkelerine uygunluk değerlendirmesinde dikkate alınır.

1.18. YÖNETİM KURULUNUN İBRASI

Yeni TTK GK'nın yöneticileri ibra kararına ilişkin esasları yeniden düzenlemiştir. Yeni TTK'nın 558. maddesinin ilk fıkrasında, "ibra kararı genel kurul kararıyla kaldırılamaz. 445 inci madde hükmü saklıdır" ifadesine yer verilmiştir. Bu hükümlerle şirket genel kurulu tarafından alınmış olan bir ibra kararının daha sonra zamanaşımı süresi içerisinde bir başka genel kurulca ortadan kaldırılması engellenmiştir. (Eski Kanunda açık bir hüküm bulunmamakla Yargıtay tarafından fiili olarak uygulanıyordu).

445. maddeye göre, kanun veya esas sözleşme hükümlerine ve özellikle dürüstlük kuralına aykırı olan genel kurul kararları aleyhine, karar tarihinden itibaren üç ay içinde, şirket merkezinin bulunduğu yerdeki asliye ticaret mahkemesinde iptal davası açabilirler. Yani ibra kararının alınmasında yönetim kurulunun sunmuş olduğu bilançodaki yanlış bilgiler etkili olmuşsa bu durumda ibra kararı aleyhine iptal davası açabileceklerdir. 558. maddenin 2. fıkrasına göre, şirket genel kurulunun, sorumluluktan ibraya ilişkin kararı, sadece açıklanmış maddi olaylara ilişkin olarak, şirketin, ibraya olumlu oy veren ve ibra kararını bilerek payı iktisap etmiş olan pay sahiplerinin dava hakkını kaldırır. Diğer pay sahiplerinin dava hakları da ibra tarihinden itibaren 6 ay geçmesiyle düşer.

1.19. KURULUŞ VE SERMAYE ARTIRIMLARINDA İBRA

Kurucuların, YK üyelerinin, denetçilerin, şirketin kuruluşundan ve sermaye artırımından doğan sorumlulukları, şirketin/sermaye artırımının tescilli tarihinden itibaren 4 yıl geçmedikçe sulh ya da ibra kararı ile kaldırılamaz. Kapalı AŞ'lerde esas sermayenin 1/10'unu, halka açık AŞ'lerde 1/20'sini temsil eden pay sahipleri, sulh ve ibranın onaylanmasını engelleyebilirler.

1.20. YÖNETİM KURULU ÜYELERİNİN KAMU ALACAKLARINDAN SORUMLULUĞU

Vergi Usul Kanununa göre (m.10), tüzel kişilerin vergi yükümlülükleri temsilcileri tarafından yerine getirilir. Yani, vergi ve buna bağlı alacaklar tüzel kişilerin varlığından kısmen veya tamamen alınamaması durumunda temsilcilerinden tahsil edilir.

6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkındaki Kanunun mükerrer 35. maddesine göre, anonim şirketin kamu borçları nedeniyle sorumluluğu öncelikle şirket tüzel kişiliğine aittir. Şirket tarafından ödenmeyen kamu borçları için sorumluluk, şirketin

kanuni temsilcisi sıfatıyla yönetim kuruluna aittir. Yönetim kurulunun anonim şirket kamu borcu nedeniyle sorumlu tutulabilmesinin de iki temel şartı vardır:

- a. Şirketin kamu borcunu ödememiş olması
- b. Kamu alacağının şirket malvarlığından tahsil edilememiş olduğunun hukuken tespiti gerekir.

Anonim şirketler, vergi yükümlülüklerini yasal temsilcileri eliyle yerine getirirler (VUK.m.10). Eğer, bu vergi yükümlülüğü yerine getirilmez ve vergi yükümlüsünün (şirket) malvarlığından da alınamazsa, şirket adına imza atarak onu temsil etme yetkisine sahip yönetim kurulu üyesi/üyelerinin şahsi malvarlığından alınır (VUK.m.10/II) Ancak yönetim kurulu üyelerinin şirketin vergi borcundan sorumlu tutulabilmesi için, borcun ödenmemesi ile yönetim kurulu arasında bir bağlantı kurulabilir olmalıdır. Bu bakımdan yönetim kurulu üyeleri, vergi borcunun ödenmemesi ile kendi görevleri arasında bir nedensellik bağı kurulamayacağını ispatlayarak bu sorumluluktan kurtulabilirler. Ayrıca TK.m.319 ve 321 uyarınca temsil yetkisi üyelere bir kısmına veya bir başka kişiye ya da organa bırakılmışsa, hatta daha özel olarak, şirket iç düzenlemesi (iş bölümü) gereği vergi borcunu ödeme görevi murahhas üyelere bırakılmışsa, diğer üyelerin sorumluluğu söz konusu edilemeyecektir.

Yönetim kurulunun sorumluluğu, kanuni temsilci sıfatıyla görevde buldukları süre içinde muaccel olan vergi borçları içindir. Ayrıca kamu borcunun doğduğu sırada değil, yerine getirilmesi gereken anda görevde olan yönetim kurulu üyeleri için sorumluluk söz konusudur.

Anonim şirketin iflas etmesi veya tasfiye haline girmesi, tek başına kanuni temsilcilere başvurabilmek için yeterli değildir. Kurumlar Vergisi Kanunu m.34 uyarınca şirketin vergi borcunu ödemediği başka ödemelerde bulunan tasfiye memurlarının şahsen sorumlu olacaklarını belirtmektedir. Tasfiye tamamlanmadan vergi alacağının şirketten tahsil edilip edilemeyeceği belli olamayacağına göre, kanuni temsilcinin sorumluluğuna gidebilmek için tasfiye sonucunu bekleme zorunluluğu vardır.

6183 sayılı Kanun'a 1995 yılında 4108 sayılı Kanun ile eklenen mükerrer 35. madde ile bu sorumluluk, vergi dışındaki kamu yükümlülüklerini de kapsayacak şekilde genişletilmiştir.

2. YENİ TTK İLE ESKİ TTK'NİN YÖNETİM KURULUNA İLİŞKİN HÜKÜMLERİNİN KARŞILAŞTIRILMASI VE YENİ TTK HÜKÜMLERİNİN AÇIKLANMASI

6102 sayılı TTK	Eski TTK
<p>İKİNCİ BÖLÜM</p> <p>Yönetim Kurulu</p> <p>A) Genel olarak</p> <p>I - Atama ve seçim</p> <p>1. Üyelerin sayısı ve nitelikleri</p> <p>MADDE 359-(1) Anonim şirketin, esas sözleşmeyle atanmış veya genel kurul tarafından seçilmiş, bir veya daha fazla kişiden oluşan bir yönetim kurulu bulunur.</p> <p>(2) Bir tüzel kişi yönetim kuruluna üye seçildiği takdirde, tüzel kişiyle birlikte, tüzel kişi adına, tüzel kişi tarafından belirlenen, sadece bir gerçek kişi de tescil ve ilan olunur; ayrıca, tescil ve ilan yapılmış olduğu, şirketin internetsitesinde hemen açıklanır. Tüzel kişi adına sadece, bu tescil edilmiş kişi toplantılara katılıp oy kullanabilir.</p> <p>(3) Yönetim kurulu üyelerinin ve tüzel kişi adına tescil edilecek gerçek kişinin tam ehliyetli olmaları şarttır.</p> <p>(4) Üyeliği sona erdiren sebepler seçilmeye de engeldir.</p>	<p>İdare Meclisi</p> <p>A) Kuruluş tarzı:</p> <p>I - Seçim ve tayin:</p> <p>1. Azaların sayısı ve sıfatı:</p> <p>Madde 312 – Anonim şirketlerin esas mukavelesiyle tayin veya umumi heyetçe intihap edilmiş en az üç kişiden ibaret bir idare meclisi bulunur.</p> <p>İdare meclisi pay sahibi aza ortaklardan teşekkül eder. Ancak pay sahibi olmıyan kimseler aza seçtikleri takdirde bunlar pay sahibi sıfatını kazandıktan sonra işe başlayabilirler. Pay sahibi olan hükmi bir şahıs idare meclisi azası olamaz. Fakat hükmi şahsın temsilcisi olan hakiki şahıslar idare meclisine aza seçilebilirler.</p> <p>275 inci madde hükmü mahfuzdur.</p>

Madde 359 – Yeni Kanunun bu maddesi 6762 sayılı Kanunun 312 nci maddesine nazaran bir çok yeniliği içermektedir. Bunlar şöyle sıralanabilir:

Birinci fıkra: (a) Yönetim kurulunun en az üç üyeden oluşacağına ilişkin mevcut hüküm terk edilerek bir üyeli yönetim kuruluna olanak tanınmıştır. Bunun sebebi, bir taraftan, sistemde tek pay sahipli anonim şirkete yer verilerek birçok AB ülkesinin aynı kuralı uygulamakta olması dolayısıyla AB hukuku ile uyum sağlanması, diğer taraftan da, küçük

anonim şirketler ile ana şirketlerde, daha kolay yönetme yöntemlerinin uygulanmasına olanak tanınmasıdır. Yukarıda da ifade edildiği gibi tek kişilik yönetim kurulları küçük anonim şirketler ile grubu yöneten şirketlere uygun bir araçtır. Hele yeni Kanun'da öngörüldüğü üzere tüzel kişilerin yönetim kurulu üyesi olabildiği bir sistemde önemli bir anlam kazanmaktadır. Tek kişi ile kurul ifadesini çelişki yaratabileceği de düşünülmemelidir. Çünkü buradaki "kurul" kelimesi birden ziyade kişiden çok, "organ"a işaret etmektedir. Modern şirketler hukuku anlayışında kurulun birden çok kişi anlamı gün geçtikçe vurgusunu yitirmektedir. Tek üyeli yönetim kurulu birçok komite ve komisyonla birlikte çalışıp bir yönetim örgütü oluşturabilir. İsviçre ve Almanya gibi ekonomilerin gereksinimini duyduğu tek üyeli yönetim kuruluna, Türk ekonomisinin gereksinim duymayacağı söylenemez..

Bu kuralın esneklik ve kolaylık sağlayacağı ve özellikle topluluk oluşturulmasında, kurumsallaşmada ve hatta profesyonelleşme ile bölünmelerde yararlı olacağı düşünülmüştür.

(b) Bu madde ile, yönetim kurulu üyelerinin ayrıca, pay sahibi olmalarına ilişkin 6762 sayılı Kanunda öngörülmüş bulunan (gereksiz) zorunluluk kaldırılmıştır. Böylece hem az ortaklı anonim şirketlerde çok üyeli yönetim kurulu oluşturulmasına olanak tanınmış, hem de yapay hile-i şer'iyeye olan çözümlere başvurulmadan, uzman ve profesyonel yönetim kurullarının kurulabilmesinin yolu açılmıştır.

İkinci fıkra: İkinci fıkrada, tüzel kişilerin yönetim kurulu üyesi olabilmelerine olanak tanınarak tüzel kişinin yönetim kurulu üyesi olarak sorumlu tutulmasının yolu açılarak şirkete, pay sahiplerine ve alacaklılara güvence verilmiştir. Düzenleme sorumluluk hukukunun ana gelişme eksenini ile çakışmaktadır. Dev yapıları, çok uluslu şirketlerin; temsilcilerinin arkasına gizlenmelerine hukukun seyirci kalması sadece adaletsizliği artırmakla kalmamakta aynı zamanda hukuka güveni de sarsmakta, hukukî gerçeğe göz kapama anlamına gelmekte ve kanun koyucuyu da hukuk kuralının nesnelliği yönünden müşkül durumda bırakmaktadır. Bu fıkra ile çağdaş, hakça bir sorumluluk sistemi kabul edilerek, tüzel kişinin temsilcisinin üye seçilmesi ile üyenin (temsilcinin) tüzel kişi ile arasındaki bağın kesildiği ve tüzel kişinin, temsilcisinin eylem ve kararlarından sorumlu tutulamayacağı şeklindeki yapay teori reddedilmiştir. Artık, tüzel kişilerin temsilcilerinden oluşan zayıf malvarlıklı üyelerin sorumluluğu ile hukukî gerçeklere göz yumulmayacaktır.

Şirketler topluluğu gerçeğini tanıyıp düzenleyen (madde 195 ve devamı) bu Kanun için 359 uncu madde sisteminin kabulü zorunluydu.

Tüzel kişi yönetim kuruluna bizzat gelemeyeceği için toplantıya katılacak olan gerçek kişi onun tarafından belirlenir ve onun adına tescil ve ilân olunur. Toplantılara anılan gerçek kişi

katılıp oy kullanır. Kullanılan oy tüzel kişisindir. Tescil, tüzel kişinin üyeliğini söz konusu gerçek kişinin kişiliğinde somutlaştırıp belirgin konuma getirmekte ve bu yönden kurucu bir etkiye sahip bulunmaktadır. İlan ise bunu üçüncü kişilere bildirir. Ayrıca tescil ve ilân keyfiyeti şirketin web sitesinde de yayımlanır. Belirleme, tüzel kişinin kurula her toplantıda farklı kişileri yollayarak kurulun çalışmasını ve istikrarını bozmasına engel olmak amacına yöneliktir. Tüzel kişi adına tescil ve ilân edilecek kişi, tüzel kişi tarafından belirlenir, yoksa genel kurul tarafından seçilmez; esas sözleşmeye bu yolda hüküm konulamaz. Çünkü, seçimle tüzel kişi yönetim kuruluna üye olmuştur. Tüzel kişi, kendi adına toplantılara katılacak kişiyi değiştirmek istiyorsa şirkete başvurarak yeni kişiyi tescil ve ilân ettirmelidir. Gerçek kişiyi belirlemek ve değiştirmek hakkı sadece tüzel kişiye aittir. Ancak şirketin, haklı sebeplerin varlığında tüzel kişiden değiştirme talebinde bulunmaya hakkı vardır.

Bu düzenleme ile, yıllardır hukukumuzda hâkim olan bir tüzel kişinin yönetim kurulunda birden çok temsilciye sahip ve birden çok oyu haiz olmasına ilişkin teoriye ve dogmatığe aykırı, menfaatler dengesini bozan uygulama da son bulacaktır. Çünkü, her üye gibi tüzel kişi de yönetim kurulunda bir oy hakkına sahip olacaktır.

Üçüncü fıkra: Üçüncü fıkrada üyelerin ve tüzel kişi adına tescil edilecek kişinin, tam ehliyetli olması gereği açıkça ifade edilmiştir.

Dördüncü fıkra: Son fıkra, mahkeme kararlarında kabul edilen ve öğretide hâkim olan görüşü kanunlaştırmıştır.

6102 sayılı TTK

2. Belirli grupların yönetim kurulunda temsil edilmesi

MADDE 360-(1) Esas sözleşmede öngörülmek şartı ile, belirli pay gruplarına, özellik ve nitelikleriyle belirli bir grup oluşturan pay sahiplerine ve azlığa yönetim kurulunda temsil edilme hakkı tanınabilir. Bu amaçla, yönetim kurulu üyelerinin, belirli bir grup oluşturan pay sahipleri, belirli pay grupları ve azlık arasından seçileceği esas sözleşmede öngörülebileceği gibi, esas sözleşmede yönetim kurulu üyeliği için aday önerme hakkı da tanınabilir. Genel kurul tarafından yönetim kurulu üyeliğine önerilen adayın veya hakkın tanındığı gruba ve azlığa mensup adayın haklı bir sebep bulunmadığı takdirde üye seçilmesi zorunludur. Bu şekilde tanınacak temsil edilme hakkı, halka açık anonim şirketlerde yönetim kurulu üye sayısının yarısını aşamaz. Bağımsız yönetim kurulu üyelerine ilişkin düzenlemeler saklıdır.

(2) Bu maddeye göre yönetim kurulunda temsil edilme hakkı tanınan paylar imtiyazlı sayılır.

Madde 360 - Bu madde, belirli pay ve pay sahibi gruplarına ve azlığa yönetim kurulunda temsil edilme hakkı tanınmasını düzenlemektedir. Temsil edilme hakkı ancak esas sözleşmede öngörülerek bahsedilebilir.

Bu madde, yönetim kurulunda temsil edilme hakkını hem pay sahibi gruplarına hem azlığa hem de pay gruplarına tanımıştır. Kârda, oyda, tasfiye payında veya diğer herhangi bir malvarlığı hakkında imtiyazlı olan bir pay grubuna yönetim kurulunda temsil hakkı tanınabilir. Söz konusu hak, imtiyaz gibi her paya değil, belirli pay sahipleri grupları ile belirli pay gruplarına ve azlığa bir bütün olarak tanınmaktadır. 6762 sayılı eski Kanunda bu tür bir istisnaya yer verilmiş olmamasına rağmen Yargıtayın otuz yılı aşkın süreden beri uygulanan yerleşik içtihadı “grup imtiyazı”nın tanınması yönündedir. Teori ile bağdaştırılması güç olan bu istisna, ilkesel kararlar ve öğreti ile kendini kabul ettiren bir hukuk haline gelmiştir. Bu yolla oluşan hukuka gerekli önemin verilmesi ve bu hukukun tanınması hukuk biliminin kabul ettiği bir olgudur. Aksi yönde bir değişiklik, uygulamada büyük güçlükler yaratabilir ve tanınacak uyarılama olanak ve süreleri amacın elde edilmesine yetmeyebilirdi. Bu sebeple ikinci fıkra öngörülerek Yargıtay kararlarında yer alan ilke kanunlaştırılmıştır.

Yeni Kanun’un bu hükmüyle belirli pay grupları yanında pay sahibi gruplarına ve azlığa da bu olanağın tanınması hukukumuzda bir açılımdır. Bu açılım öğreti ve yargı kararlarında netlik kazanırken, pay ve pay sahibi grupları ile azlık temsilcisinin niteliğinin ortaya konulması da önemli bir sorun oluşturacaktır. Böylece bugüne kadar öğretilerde tartışılmamış olan temsilcinin niteliği de ele alınacaktır.

Bu hükmün uygulanabilmesi için hem azlığın hem de belirli pay sahipleri gruplarının belirlenebilir ve tanınabilir bir şekilde tanımlanması, yani bir anlamda diğer pay sahiplerinden ayrılabilir olmaları gerekmektedir. Belirli pay sahipleri grupları, meslekler ve işletme konuları gibi ölçütlerle kolaylıkla belirlenebilirler. Önemli olan, azlığın belirlenebilir olmasıdır. Bunun için, somut olayın özelliklerinin ortaya çıkarabileceği istisnalar bir yana, yüzdelerin anılması yeterli olmayabilir. Bunun yerine pay senedi numaraları ve sayıları ayırt edilebilirlik yönünden daha iyi bir ölçüttür. Azlığın iyi tanımlanmaması imtiyazların korunmasına ilişkin hükümlerin uygulanmasını güçleştirebilir.

Pay sahibi grupları arasında yan sanayi mensupları, bayiler vs. yer alabilir. Temsil edilme hakkı, bazı kurul üyelerinin belirli pay sahibi grupları arasından seçilmeleri veya bağlayıcı aday önerme hakkı tanınması şeklinde de öngörülebilir.

6102 sayılı TTK**3. Sigorta**

MADDE 361- (1) Yönetim kurulu üyelerinin, görevlerini yaparken kusurlarıyla şirkete verebilecekleri zarar, şirket sermayesinin yüzde yirmibeşini aşan bir bedelle sigorta ettirilmiş ve bu suretle şirketteminat altına alınmışsa, bu husus halka açık şirketlerde Sermaye Piyasası Kurulunun ve ayrıca pay senetleri borsada işlem görüyorsa borsanın bülteninde duyurulur ve kurumsal yönetim ilkelerine uygunluk değerlendirmesinde dikkate alınır.

Madde 361 - Yeni Kanun'un 361 inci maddesi ile yönetim kurulu üyelerinin şirkete verecekleri zararların güvencesi olarak, isteğe bağlı zarar sigortası getirilmiştir.

Bu hükümde yönetim kurulu üyelerinin görevlerini yerine getirirken şirkete verebilecekleri zararların güvence altına alınması konusunda ilk çekişen adım atılmıştır. Batıda yaygın olan bu sigortanın, zararların karşılanmasından çok, profesyonel, sorumluluk bilincine sahip ve görevin gereklerine uygun yetenekleri haiz kişilerden oluşan yönetim kurullarının oluşmasında etken rol oynadığı şüphesizdir. Ancak Ülkemizde bu sigortanın bugün yaptırılması olanakları hemen hemen yok gibidir. Çünkü bu kadar büyük bir riski Türk sigorta endüstrisinin taşıyabilmesi mümkün görülmemektedir. Bütün riskin yurtdışına reasüre edilmesi ise üzerinde düşünülmesi gereken bir diğer noktadır. Ancak hükmün yavaş ve tedricen de olsa gereksinimlere cevap vermesi olasılığı toplumsal politika ve yarar açısından ihmal edilemeyecek bir katkı olarak değerlendirilmiştir.

6102 sayılı TTK	Eski TTK
4. Görev süresi MADDE 362- (1)Yönetim kurulu üyeleri en çok üç yıl süreyle görev yapmak üzere seçilir. Esas sözleşmede aksine hüküm yoksa, aynı kişi yeniden seçilebilir. (2)334 üncü madde hükmü saklıdır.	3. Vazife müddeti: Madde 314 – İdare meclisi azaları en çok üç yıl müddetle seçilirler. Esas mukavelede aksine hüküm yoksa tekrar seçilmeleri caizdir. 275 inci madde hükmü mahfuzdur.

Madde 362- Madde, 6762 sayılı Kanunun 314 üncü maddesi ile aynıdır.

6102 sayılı TTK	Eski TTK
<p>II - Üyeliğin boşalması</p> <p>MADDE 363-(1) 334 üncü madde hükmü saklı kalmak üzere, herhangi bir sebeple bir üyelik boşalırsa, yönetim kurulu, kanuni şartları haiz birini, geçici olarak yönetim kurulu üyeliğine seçip ilk genel kurulun onayına sunar. Bu yolla seçilen üye, onaya sunulduğu genel kurul toplantısına kadar görev yapar ve onaylanması hâlinde selefinin süresini tamamlar.</p> <p>(2) Yönetim kurulu üyelerinden birinin iflasına karar verilir veya ehliyeti kısıtlanır ya da bir üye üyelik için gerekli kanuni şartları yahut esas sözleşmede öngörülen nitelikleri kaybederse, bu kişinin üyeliği, herhangi bir işleme gerek olmaksızın kendiliğinden sona erer.</p>	<p>II - Azalığın açılması:</p> <p>Madde 315 – 275 inci madde hükmü mahfuz olmak üzere bir azalık açılırsa idare meclisi kanuni şartları haiz bir kimseyi geçici olarak seçip ilk toplanacak umumi heyetin tasvibine arzeder. Bu suretle seçilen aza umumi heyet toplantısına kadar vazifesini yapar.</p> <p>İdare meclisi azalarından biri iflasa tabi kimselerden olup da iflasına karar verilir veya hacir altına alınır yahut azalık için lüzumlu kanuni vasıfları kaydederse, vazifesi sona ermiş olur. Ağır hapis cezasıyla veya sahtekarlık, emniyeti suiistimal, hırsızlık, dolandırıcılık suçlarından dolayı mahkûmiyet halinde dahi hüküm aynıdır.</p>

Madde 363 - Madde, 6762 sayılı Kanunun 315. maddesi ile aynıdır.

6102 sayılı TTK	Eski TTK
<p>III - Görevden alma</p> <p>MADDE 364-(1)Yönetim kurulu üyeleri, esas sözleşmeyle atanmış olsalar dahi, gündemde ilgili bir maddenin bulunması veya gündemde madde bulunmasa bile haklı bir sebebin varlığı hâlinde, genel kurul kararıyla her zaman görevden alınabilirler. Yönetim kurulu üyesi olan tüzel kişi, kendi adına tescil edilmiş bulunan kişiyi her an değiştirebilir.</p> <p>(2)334 üncü madde hükmü ve görevden alınan üyenin tazminat hakkı saklıdır.</p>	<p>III - Azil:</p> <p>Madde 316 – İdare meclisi azaları esas mukavele ile tayin edilmiş olsalar dahi umumi heyet kararıyla azlolunabilirler. Azlolunan azanın tazminat talebine hakkı yoktur.</p> <p>275 inci madde hükmü mahfuzdur.</p>

Madde 364 - Birinci fıkra: Maddenin birinci fıkrası, uygulamada sorun yaratan ve Yargıtay kararlarında farklı tarihlerde değişik yönde sonuçlara bağlanmış bulunan, yönetim kurulu üyelerinin görevden alınmalarının gündeme bağlılık ilkesinin kapsamında olup olmadığı sorununu, menfaatler dengesine uygun bir şekilde çözüme kavuşturmak amacıyla öngörülmüştür. Kural şudur: Bir üyenin görevden alınabilmesi için gündemde bu yolda hüküm bulunması şarttır. Ancak haklı sebepler varsa, genel kurul, gündemde madde bulunmasa bile üyeyi azledebilecektir. Genel kurulun güvenini yitiren, hakkında haklı bir sebep mevcut olan bir üyeyi genel kurulun sadece gündeme bağlılık ilkesi dolayısıyla ileriki gündeminde görevden alma bulunan bir toplantıya kadar yönetim kurulunda tutmak zorunda bırakılması, anılan ilkenin amacına aykırıdır. Hüküm haklı sebebin niteliği ile ilgili herhangi bir sınırlama getirmemiştir. Yolsuzluk, yetersizlik, bağlılık yükünün ihlali, bir çok şirkette üyelik sebebiyle görevin ifasında güçlük, geçimsizlik, nüfuzun kötüye kullanılması, haklı sebeptir. Sadece politik nitelik taşıyan bir sebep, özellikle bilgisi ve ehliyeti ile yararlı olan bir üye yönünden haklı sebep oluşturulması haklı sebep sayılmaz.

İkinci fıkra: İkinci fıkra 6762 sayılı Kanununun 316 ncı maddesinin birinci fıkrasında yer alan haksız hükmü kaldırmakta, görevden alınan üyenin tazminat hakkını saklı tutmaktadır.

6102 sayılı TTK	Eski TTK
B) Yönetim ve temsil I - Genel olarak 1. Esas MADDE 365-(1) Anonim şirket, yönetim kurulu tarafından yönetilir ve temsil olunur. Kanundaki istisnai hükümler saklıdır.	B) İdare ve temsil: I - Umumi olarak: 1. Esas: Madde 317 – Anonim şirket idare meclisi tarafından idare ve temsil olunur.

Madde 365 - Maddenin birinci cümlesi 6762 sayılı Kanunun 317 nci maddesinden alınmıştır. Yeni eklenen ikinci cümle istisnaları saklı tutmaktadır. Kanunî istisnaların başında 367 nci maddenin birinci fıkrası ile 370 inci maddenin ikinci fıkrası hükümleri gelir. Tasfiyeye girmiş şirketlerde tasfiye memurları da tasfiyeye ilişkin yönetim ve temsil hak ve yetkilerini kullandıklarından, söz konusu yetkileri ve hakları düzenleyen hükümler istisnalar kapsamındadır.

6102 sayılı TTK	Eski TTK
<p>2. Görev dağılımı</p> <p>MADDE 366-(1) Yönetim kurulu her yıl üyeleri arasından bir başkan ve bulunmadığı zamanlarda ona vekâlet etmek üzere, en az bir başkan vekili seçer. Esas sözleşmede, başkanın ve başkan vekilinin veya bunlardan birinin, genel kurul tarafından seçilmesi öngörülebilir.</p> <p>(2) Yönetim kurulu, işlerin gidişini izlemek, kendisine sunulacak konularda rapor hazırlamak, kararlarını uygulamak veya iç denetim amacıyla içlerinde yönetim kurulu üyelerinin de bulunabileceği komiteler ve komisyonlar kurabilir.</p>	<p>2. Teşkilat:</p> <p>Madde 318 – İdare meclisi her yıl azaları arasından bir reis ve bulunmadığı zamanlarda ona vekalet etmek üzere bir reisvekili seçer.</p> <p>İdare meclisi, işlerin gidişine bakmak, kendisine arzolanacak hususları hazırlamak, bütün önemli meseleler hususiyle bilançonun tanzimi hakkında rapor vermek ve kararlarının tatbikına nezaret etmek üzere, azalardan lüzumu kadar komite veya komisyon kurabilir.</p> <p>Bankalar Kanununun hususi hükümleri mahfuzdur.</p>

Madde 366 - Madde, 6762 sayılı Kanunun 318 inci maddesinin, bazı değişikliklerle tekrarıdır. İlk değişiklik birinci fıkrada, birden fazla başkan vekili seçilmesine olanak sağlanarak yapılmıştır. Eski Kanun bazı sicil müdürlerince sadece bir başkan vekilinin seçileceği şeklinde yorumlanıyordu. İkinci olarak, başkanın ve vekilinin veya bunlardan birinin seçiminin genel kurulca da yapılacağı öngörülmüştür. Bu hükümle başkana ve vekiline güç kazandırmak amaçlanmıştır.

6102 sayılı TTK	Eski TTK
<p>3. Yönetimin devri</p> <p>MADDE 367-(1) Yönetim kurulu esas sözleşmeye konulacak bir hükümlerle, düzenleyeceği bir iç yönergeye göre, yönetimi, kısmen veya tamamen bir veya birkaç yönetim kurulu üyesine veya üçüncü kişiye devretmeye yetkili kılınabilir. Bu iç yönerge şirketin yönetimini düzenler; bunun için gerekli olan görevleri, tanımlar, yerlerini gösterir, özellikle kimin kime bağlı ve bilgi sunmakla yükümlü olduğunu belirler. Yönetim kurulu, istem üzerine pay sahiplerini ve korunmaya değer menfaatlerini ikna edici bir biçimde ortaya koyan alacaklıları, bu iç yönerge hakkında, yazılı olarak bilgilendirir.</p> <p>(2) Yönetim, devredilmediği takdirde, yönetim kurulunun tüm üyelerine aittir.</p>	<p>3. Vazifelerin azalar arasındaki taksimi:</p> <p>Madde 319 – Esas mukavelede idare ve temsil işlerinin idare meclisi azaları arasında taksim edilip edilmeyeceği ve taksim edilecekse bunun nasıl yapılacağı tesbit olunur. İdare meclisinin en az bir azasına şirketi temsil salahiyeti verilir.</p> <p>Esas mukavele ile temsil salahiyetinin ve idare işlerinin hepsini veya bazılarını idare meclisi azası olan murahhaslara veya pay sahibi olmaları zaruri bulunmayan müdürlere bırakabilmek için umumi heyete veya idare meclisine salahiyet verilebilir. Bu gibi kayıtlar bulunmadığı takdirde 317 nci madde hükmü tatbik olunur.</p>

Madde 367 - 6762 sayılı Kanunda olduğu gibi, Yeni Kanun'a göre de, yönetim kurulu, yönetim haklarıyla temsil yetkilerini muhakkak kendisinin kullanmasının zorunlu olmadığı; gereğinde bir gözetim organı olarak çalışabilen bir organdır. Yeni Kanun'da yönetim kurulunun hemen hemen üyelerinin tümünün, yürütme yetkisini haiz olmayan (non-executive) üye konumuna geçebildiği esnek bir rejim benimsenmiştir. 365 inci maddedeki karineye uygun olarak, 367 nci madde (6762 sayılı Kanunun 319 uncu maddesinin ikinci fıkrası hükmü gibi), yönetimin, bazı yönetim kurulu üyelerine ve/veya üçüncü kişilere devir (delege) edilmesini düzenlemektedir. Yönetimin bu anlamda devri, organsal işlevin devridir. Ancak, yeni Kanun'un bu maddesi 6762 sayılı Kanunun 319 uncu maddesinin ikinci fıkrasından bazı noktalarda farklıdır: (1) Kanun yönetim hakkı ile temsili yetkisini birbirinden ayırmıştır. Bu hem 367 nci hem de 370 inci maddenin ikinci fıkrası hükmünden anlaşılmaktadır. (2) Devir esas sözleşmesel dayanağı gerektirir ve ancak yönetim kurulu tarafından kabul edilen bir teşkilat yönetmeliği ile yapılır. (3) Korunmaya değer menfaatlerini ikna edici bir şekilde ortaya koyan alacaklılar bu yönetmelik hakkında bilgilendirilir. (4) Hüküm ile yönetim kurulu yanında

ondan tamamen bağımsız, “yönetim” diye adlandırılan bir organ yaratılmamış, yönetim kurulu ile “yönetim” arasında kesin bir ayrım bulunduğu anlayışı reddedilmiş, sadece şirketin işletme konusunun elde edilebilmesi için gerekli tüm kararların alınması hakkının, yani bir iç ilişki hakkı olan yönetimin kısmen veya tamamen devrine imkân verilmiştir. Devir, kural olarak temsil yetkisinin devrini içermez. Bunun için temsil yetkisinin 370 inci maddeye göre ayrıca veya aynı işlemde açıkça belirtilmek suretiyle devri gerekir.

Böylece Kanun’un 367 ile 370 inci maddesinin ikinci fıkrası hükümlerinde yer alan düzen, yönetimin tek kurullu (monist) rejime göre şekillenmesine veya Almanya’da uygulanan iki organlı (dualist) anlayış uyarınca oluşturulmasına olanak vermektedir. Bu düzen yani Kanun’un sistemi yönetim kurulu üyelerini, Amerika Birleşik Devletleri’nde uygulanan, yönetim hakkını haiz olan (in-tern, executive) ve olmayan (exter, non-executive) üyeler ayırımına tâbi tutmaya da elverişlidir. Hatta Fransa’da geçerli “President Directeur General” sisteminin uygulanmasına da müsaittir. Böylelikle şirketler topluluğunun gereksinim duyduğu yönetim şekli için esneklik de sağlanmış olmaktadır. Devir organsal işlevleri içerdiğinden sorumluluk yönünden önemli sonuçlar doğurur. Bunlar 553 üncü maddenin ikinci fıkrasında açıkça öngörülmüştür. Devir, 375 inci madde gözönünde tutularak yapılabilir. Yönetimin devri için esas sözleşmede hüküm bulunması gerekir, bu hususta genel kurul kararı yeterli değildir.

Diğer bir zorunluluk da, devrin, bir örgüt yönetmeliği ile yapılmasıdır. Yönetmelik üretim öncesini, üretimi, pazarlamayı, muhasebenin yapısını, işleyişini, görev tanımlarıyla şemasını içerir; “yönetimi” bir bütün halinde düzenler. Yönetmelikte örgüt şemasının verilmesi yeterli değildir; karar ve atama yetkileri ile işletmenin teknik, ticarî ve hukukî açıdan yönetimine ilişkin esasları da içermelidir. Bu tasarruf murahhasların yetki alanlarının da açıkça belirlenmesinde önem kazanır. Örgütlenme yönetmeliğinin tescil ve ilânı gerekli değildir. Ancak korunmaya değer menfaatlerini ikna edici bir surette ortaya koyan pay sahipleri ile alacaklılara yazılı olarak bilgi verilir. Fıkra örgüt yönetmeliğinin kimin tarafından karara bağlanacağına ilişkin bir açıklığı içermemektedir. Bu yönetmeliği genel kurul veya yönetim kurulu onaylayabilir. Bu onay hiçbir organ açısından o organa özgülenmiş ve devredilemeyecek bir yetki taşımaz. Devir, esas sözleşmede açıkça öngörüldüğüne göre devir yönetmeliği bakımından gerekli esas sözleşmesel dayanak sağlanmış demektir. Önemli olan devirdir. Bu da esas sözleşmede öngörülen bir hükümle, “meşruiyet” temelini kazanmış olmaktadır. Teşkilât yönetmeliği bu devri uygulamaya ilişkin hükümlerini göstermesi bakımından önemlidir. Kaynak İsviçre hukukunda bu yetkiyi çoğu kez yönetim kurulu kullanmaktadır.

Yönetmelik hakkında bilgi verilmesi konusunda kanun pay sahipleriyle alacaklılar arasında bir fark yapmıştır. Paysahiplerinin bu hususta “korunmaya değer menfaat”leri bulunduğuna ilişkin güçlü bir karine vardır. Alacaklılarda böyle bir karine mevcut değildir. Bu sebeple, yönetim örgütü hakkında paysahipleri bilgilendirilmelidir. Alacaklılar ise korunmaya değer menfaatleri bulunduğunu ikna edici bir şekilde ortaya koyarlarsa bilgilendirilirler. Menfaatin, istenen konu ve olgu ile ilgisi de gözönüne alınmalıdır. Sorumluluk davalarında ve iflâsta paysahipleri ile alacaklıların menfaati somutlaşır. Bilgi verme yükümü yönetmeliğin bir kopyasının verilmesini zorunlu kılmaz. Ayrıca haklı sebeplerin varlığında (meselâ, bir alacaklının açtığı bir davada bu yönetmelikten bir rakibin yararlanması olasılığının bulunması gibi) talebin reddedilmesi de mümkündür. Yönetim kurulunun devir ve yönetmeliğini hazırlamaya ilişkin yetkisinin, bir esas sözleşme hükmü ile genel kurulun onayına bağlanıp bağlanamayacağı sorunu bir içtihat sorunudur.

Devredilmediği takdirde yönetim, yönetim kurulunca kurul olarak yerine getirilir. Bu hüküm ile 365 inci maddedeki karine tekrar edilmelidir.

6102 sayılı TTK**4. Ticari mümessil ve vekiller**

MADDE 368- (1) Yönetim kurulu, ticari mümessil ve ticari vekiller atayabilir.

Madde 368 - Yönetim kurulunun ticarî mümessil ve vekil tayin etme yetkisi devredilemez niteliktedir. Bu nitelik 368 inci ve 375 inci maddenin (d) bendi hükmünden anlaşılmaktadır. Yönetimin 367 nci maddeye göre devredilmiş olması, yönetim kurulunun söz konusu yetkisini ortadan kaldırmaz.

6102 sayılı TTK	Eski TTK
<p>5. Özen ve bağlılık yükümlülüğü</p> <p>MADDE 369-(1) Yönetim kurulu üyeleri ve yönetimle görevli üçüncü kişiler, görevlerini tedbirli bir yöneticinin özeniyle yerine getirmek ve şirketin menfaatlerini dürüstlük kurallarına uyararak gözetmek yükümlülüğü altındadırlar.</p> <p>(2) 203 ilâ 205 inci madde hükümleri saklıdır.</p>	<p>4. Azaların ihtimam derecesi:</p> <p>Madde 320 – İdare meclisi azalarının şirket işlerinde gösterecekleri dikkat ve basiret hakkında Borçlar Kanununun 528 inci maddesinin ikinci fıkrası hükmü tatbik olunur.</p>

Madde 369 - Birinci fıkra: Göndermelerden oluşan, bu sebeple “görsel” olmaması bir yana karmaşaya da yol açan ve öğretide şiddetle eleştirilen 6762 sayılı Kanunun 320 nci maddesinden tamamen ayrılan 369 uncu madde, özeni, tedbirli bir yönetici ölçüsü ile tanımlamış ve aynı zamanda şirketin menfaatlerinin gözetilmesine vurgu yapmıştır. Hüküm bunun ölçütü olarak dürüstlük kuralını kabul etmiş, ancak şirketler topluluğu ile ilgili 203 ve 205 inci maddelerin istisnaî durumlarını dikkate almıştır. Hükümün bir yeniliği de, çağdaş düzenlemelere uygun olarak, üyelerin ve yöneticilerin görevlerini yerine getirirken özenle hareket ettikleri karinesinin açıkça belirtilmiş olmasıdır. Böylece, ispat yükü aksini iddia edenlere aittir.

Özen yükümü yönetim kurulu üyeleriyle yöneticileri kapsayacak şekilde kaleme alınmıştır. Yöneticilerin ayrıca zikredilmeleri, yönetim hakkının 367 nci maddeye göre devri halinde özellikle önem taşımaktadır.

6762 sayılı Kanunun 320 nci maddesinde göndermeler sonunda varılan nesnel (objektif) ve öznel (sübjektif) özen ölçüleri açık değildir. 6762 sayılı Kanun sistemi çeşitli yorumlara ve tartışmalara yol açtığı için terk edilmiştir. Anılan ölçünün terk edilmesinin bir diğer sebebi de 6762 sayılı Kanunun kabul ettiği ölçünün işletme konusuna sıkı sıkıya bağlanmış olmasıdır. Ücret alan yönetim kurulu üyesinde “iş”in gerektirdiği özen bunun kanıtıdır. Böyle bir ölçü, bir çelik üretim şirketinde yönetim kurulu üyelerinin yüksek teknik bilgiyi haiz olmalarının şart olduğu yorumlamasına hak kazandırabilir. İşletme konusuna bağlanan özen, sermayenin ve malvarlığının korunmasında, iştiraklerle ilişkilerde, sır saklamada, temettü ve finans politikasında özeni ya tamamen tartışma dışı bırakır ya da dolayısıyla ve güçlkle kapsar. Ücret almayan üyenin özen borcu ise içerikten ve sınırdan yoksundur. Oysa “tedbirli yönetici” ölçüsü bütün yukarıda anılanları ve yönetici sıfatıyla işin gerektirdiği özeni de içerir. Bu sebeple, hükümdeki özen 6762 sayılı Kanunun 320 nci maddesinde öngörülenden daha da geniş ve amaca daha uygundur. İşin gerektirdiği özen de nesnel olarak belirlenir, yoksa o konuya ilişkin uzman bilgisi aranmaz. “Nesnellik” ile, görevi yerine getirebilmek için yetkin olma, ilgili bilgileri değerlendirebilme, uygulamayı ve gelişmeleri izleyebilme ve denetleyebilme için gereken yetenek ve öğrenime sahip olma anlaşılır. “Tedbirli yönetici” terimi bir taraftan kusurda ölçü rolü oynar, diğer taraftan da karar ve eylemlerde nesnel davranışı ifade eder, ancak bir yöneticinin nesnel olarak kontrolü dışında kalan ve nesnel beklentilerin ötesindeki tedbiri kapsamaz.

Nesnellikte, benzer işletmelerde yönetim kurulu üyelerinden beklenebilen işin gerektirdiği özen esas alınır. Kanun hükmünde 6762 sayılı Kanunun 320 nci maddesinde öngörülmüş

bulunan basiret ölçüsüne yer verilmemiştir. Hatta basiretli işadami ölçüsünden uzak durulmuştur. Çünkü, Yargıtay kararları basiretli işadami ölçüsünü sert, hatta aşırı denilebilecek beklentilerle tanımlamıştır. Aynı ölçüyü yönetim kurulu üyelerine uygulamak adaletsiz sonuçlar doğurabilirdi.

Şirketin lehine olanı muhakkak yapmak ve zararına olandan muhakkak kaçınmak, özen borcunun ölçüsü olarak kabul edilemez. Çünkü, ekonomideki bütün krizlerden, pazar şartlarındaki değişikliklerden ve belirsizliklerden doğan riskleri yönetim kurulu üyesinin önceden teşhis etmesi ve gerekli önlemleri alması, aksi halde sorumlu tutulması gerekir.

Genel kabul gören kural uyarınca, duruma uygun araştırmalar yapıp, ilgililerden bilgiler alınıp yönetim kurulunda karar verilmişse, gelişmeler tamamen aksi yönde olup şirket zarar etmiş olsa bile özensizlikten söz edilemez. Bu kurallar 553 üncü maddenin üçüncü fıkrasında yer alan hukuk kuralı ile somuta bağlanmıştır. Özen borcunun sözleşme ile ağırlaştırılabileceği şüphesizdir.

Birinci fıkrada yer alan, şirket menfaatinin dürüstlük kuralına göre gözetilmesi gereğine ilişkin temel özen kuralı 6762 sayılı Kanunda açık olarak öngörülmemiştir. Bu yüküm ile, yönetim kurulu üyesinin kişisel menfaatini, hâkim paysahibinin veya paysahiplerinin ve onların yakını olan gerçek ve tüzel kişiler ile üçüncü kişilerin menfaatini, şirketin menfaatinin önüne geçirmemesi kastedilmiştir. Hüküm, menfaatler çatışması bulunan hallerde yönetim kurulunun gerekli önlemleri almasını yani, hâkim ortağı ve onun yakınlarını kayırmadan şirket için, şirketin menfaati için rekabet şartlarına uygun olarak pazarlık yapmasını ifade eder.

İkinci fıkra: Şirket menfaatinin gözetilmesi zorunluğu, şirketler topluluğunda bağlı şirketin yönetim kurulu üyeleri yönünden sorun çıkarır. Bu durumda bağlı şirketin yönetim kurulu üyelerinden şirketin menfaatini topluluğun, bir topluluk şirketinin ve hâkim şirketin menfaatinin önünde tutmalarını istemek, gerçeği görmezlikten gelme anlamı taşır. Bu problemi çözmek amacı ile ikinci fıkra kaleme alınmıştır. 202 nci madde uyarınca, hâkim şirketin, bağlı şirketin kaybına sebep olacak tasarruflarda rol oynaması halinde, kaybı belli bir sürede denkleştirmesi gerekir. Anılan hüküm, esasında denkleştirme yapılması şartı ile şirketin menfaatinin feda edilmesine izin vermekte; ancak denkleştirme, süresi içinde gerçekleşmediği takdirde, belli bir sürede dava açmayan yönetim kurulu üyelerini sorumlu tutmaya elverişli bulunmaktadır. 203 üncü maddede düzenlenen tam hakimiyet halinde, bağlılık yükümü ortadan kalkmakta, 204 üncü madde ise bunun istisnasını düzenlemektedir.

6102 sayılı TTK	Eski TTK
<p>II. Temsil yetkisi</p> <p>1. Genel olarak</p> <p>MADDE 370-(1) Esas sözleşmede aksi öngörülmemiş veya yönetim kurulu tek kişiden oluşmuyorsa temsil yetkisi çift imza ile kullanılmak üzere yönetim kuruluna aittir.</p> <p>(2)Yönetim kurulu, temsil yetkisini bir veya daha fazla murahhas üyeye veya müdür olarak üçüncü kişilere devredebilir. En az bir yönetim kurulu üyesinin temsil yetkisini haiz olması şarttır.</p>	<p>3. Vazifelerin azalar arasındaki taksimi:</p> <p>Madde 319 – Esas mukavelede idare ve temsil işlerinin idare meclisi azaları arasında taksim edilip edilmeyeceği ve taksim edilecekse bunun nasıl yapılacağı tesbit olunur. İdare meclisinin en az bir azasına şirketi temsil salahiyeti verilir.</p> <p>Esas mukavele ile temsil salahiyetinin ve idare işlerinin hepsini veya bazılarını idare meclisi azası olan murahhaslara veya pay sahibi olmaları zaruri bulunmayan müdürlere bırakabilmek için umumi heyete veya idare meclisine salahiyet verilebilir. Bu gibi kayıtlar bulunmadığı takdirde 317 nci madde hükmü tatbik olunur.</p>

Madde 370 - Birinci fıkra: 370 inci maddenin birinci fıkrası, aksi şartedilmemişse, yani tek imza sistemi kabul olunmamışsa, çift imza ile ve yönetim kurulunca kullanılabileceğini öngörmektedir.

İkinci fıkra: İkinci fıkra, temsil yetkisinin de devredilebileceğini, ancak en az bir yönetim kurulu üyesinin temsil yetkisine haiz olması gerektiğine işaret etmektedir.

6102 sayılı TTK	Eski TTK
<p>2. Kapsam ve sınırlar</p> <p>MADDE 371- (1) Temsile yetkili olanlar şirketin amacına ve işletme konusuna giren her tür işleri ve hukuki işlemleri, şirket adına yapabilir ve bunun için şirket unvanını kullanabilirler. Kanuna ve esas sözleşmeye aykırı işlemler dolayısıyla şirketin rücu hakkı saklıdır.</p> <p>(2)Temsile yetkili olanların, üçüncü kişilerle, işletme konusu dışında yaptığı işlemler de şirketi bağlar; meğerki, üçüncü kişinin, işlemin işletme konusu dışında bulunduğunu bildiği veya durumun gereğinden, bilebilecek durumda bulunduğu ispat edilsin. Şirket esas sözleşmesinin ilan edilmiş olması, bu hususun ispatı açısından, tek başına yeterli delil değildir.</p> <p>(3)Temsil yetkisinin sınırlandırılması, iyiniyet sahibi üçüncü kişilere karşı hüküm ifade etmez; ancak, temsil yetkisinin sadece merkezin veya bir şubenin işlerine özgü olduğuna veya birlikte kullanılmasına ilişkin tescil ve ilan edilen sınırlamalar geçerlidir.</p> <p>(4)Temsile yetkili kişiler tarafından yapılan işlemin esas sözleşmeye veya genel kurul kararına aykırı olması, iyiniyet sahibi üçüncü kişilerin o işlemde dolayı şirkete başvurmalarına engel değildir.</p> <p>(5)Temsile veya yönetime yetkili olanların, görevlerini yaptıkları sırada işledikleri haksız fiillerden şirket sorumludur.</p>	<p>II - Temsil yetkisi:</p> <p>1. Vüsat ve şümülü:</p> <p>Madde 321 – Temsile yetkili olanlar şirketin maksat ve mevzuuna dahil olan her nevi işleri ve hukuki muameleleri şirket adına yapmak ve şirket unvanını kullanmak hakkını haizdirler.</p> <p>Temsil yetkisinin tahdidini, hüsniyet sahibi üçüncü şahıslara karşı hüküm ifade etmez. Ancak temsil yetkisinin sadece merkezin veya bir şubenin işlerine hasrolduğuna veya müştereken kullanılmasına dair tescil ve ilan edilen tahditler muteberdir.</p> <p>Anonim şirket adına tanzim edilecek evrakın muteber olması için, aksine esas mukavelede hüküm olmadıkça temsile yetkili olanlardan ikisinin imzası kafidir.</p> <p>Temsile yetkili olanlar tarafından yapılan muamelenin esas mukavelede veya umumi heyet kararına aykırı olması, hüsniyet sahibi üçüncü şahısların o muameleden dolayı şirkete müracatına mani olamaz.</p> <p>Temsile veya idareye yetkili olanların vazifelerini yaptıkları sırada işledikleri haksız fiillerden anonim şirket mesul olur. Şirketin rücu hakkı mahfuzdur.</p>

Şirketin rücu hakkı saklıdır.

(6) Sözleşmenin yapılması sırasında, şirket tek pay sahibi tarafından ister temsil edilsin ister edilmesin, tek pay sahipli anonim şirketlerde, bu pay sahibi ile şirket arasındaki sözleşmenin geçerli olması sözleşmenin yazılı şekilde yapılmasına bağlıdır. Bu şart piyasa şartlarına göre günlük, önemsiz ve sıradan işlemlere ilişkin sözleşmelerde uygulanmaz.

Madde 371 - 371 inci madde 6762 sayılı Kanunun 321 inci maddesinden alınmış, ancak 6762 sayılı Kanunun 137 nci maddesinde öngörülen ultra vires kuralının sistemden çıkması dolayısıyla varlığı gerekli yeni hükümlere de yer vermiştir.

Birinci fıkra temsile yetkili olan kişilerin yapabilecekleri iş ve işlemlerin şirketin rücu edebilmesi ve edememesi yönünden sınırını göstermektedir. Ultra vires kuralı kalktığı için, artık şirketin hak ehliyetinin sınırı işletme konusu çizmemektedir. Şirketin hak ehliyetinin değil, imza yetkilisine rücu edeceği veya edemeyeceği sınırı, şirketin amacı ve işletme konusu belirler. Esas sözleşmenin konu hükmüne aykırı işlemlerle bu sınırın aşılması halinde şirketin rücu hakkı vardır. Başka bir deyişle, şirketin amacı ve işletme konusu dışında yapılan işlemler de, ikinci fıkrada açıkça belirtildiği üzere, şirketi bağlar, üçüncü kişiye karşı şirket sorumludur; ancak, sınırı aşan temsil yetkisini haiz kişiye karşı şirket rücu talebinde bulunabilir.

İkinci fıkra işletme konusu dışındaki işlemlerin şirketi bağlaması kuralının istisnasını düzenlemektedir.

Şirket, yapılan işlemin, işletme konusunun dışında bulunduğunu üçüncü kişinin bildiğini veya halin icabından bilebilecek durumda bulunduğunu ispat ederse işlem şirketi bağlamayacaktır. Ancak, şirket esas sözleşmesinin ilân edilmiş olması, bu hususun ispatı için tek başına yeterli görülmemiştir. Bu hüküm 354 üncü madde ile uyumludur. Çünkü, anılan maddeye göre şirketin amaç ve konusunda sicil müspet işlevini icra etmez; yani ilân edildiği için üçüncü kişi şirketin amaç ve konusunu bilmek zorunda değildir.

6102 sayılı TTK	Eski TTK
<p>3. İmza şekli</p> <p>MADDE 372-(1) Şirket adına imza yetkisini haiz kişiler şirketin unvanı altında imza atarlar. 40 ıncı maddenin ikinci fıkrası hükmü saklıdır.</p> <p>(2)Şirket tarafından düzenlenecek belgelerde şirketin merkezi, sicile kayıtlı olduğu yer ve sicil numarası gösterilir.</p>	<p>2. İmza şekli:</p> <p>Madde 322 – Şirket namına imza salahiyeti olanlar, şirketin unvanını ilave etmeye mecburdurlar. Bu imzalar hakkında 42 nci maddenin 2 nci fıkrası hükmü tatbik olunur.</p>

Madde 372 - Bu hüküm, 6762 sayılı Kanunun 322 nci maddesinin tekrarıdır.

6102 sayılı TTK	Eski TTK
<p>4. Tescil ve ilan</p> <p>MADDE 373-(1) Yönetim kurulu, temsile yetkili kişileri ve bunların temsil şekillerini gösterir kararının noterce onaylanmış suretini, tescil ve ilan edilmek üzere ticaret siciline verir.</p> <p>(2)Temsil yetkisinin ticaret sicilinde tescilinden sonra, ilgili kişilerin seçimine veya atanmalarına ilişkin herhangi bir hukuki sakatlık, şirket tarafından üçüncü kişilere, ancak sakatlığın bunlar tarafından bilindiğinin ispat edilmesi şartıyla ileri sürülebilir.</p>	<p>3. Tescil:</p> <p>Madde 323 – İdare meclisi, şirketi temsile salahiyetli kimseleri, tescil edilmek üzere ticaret siciline bildirir. Temsil salahiyetine mütaallik kararın noterlikçe tasdik edilmiş suretinin de sicil memuruna verilmesi lazımdır.</p>

Madde 373 - Birinci fıkra: Bu maddenin birinci fıkrası, 6762 sayılı Kanunun 323 üncü maddesinden alınmış, ancak şirketin kabul ettiği imza düzenini belirtmek amacıyla “ve bunların temsil şekillerini gösterir kararının noterce onanmış suretini” ibaresi eklenmiştir.

İkinci fıkra: İkinci fıkra yeni olup, temsile yetkili kişilerin seçimlerine ve atanmalarına ilişkin hukukî sakatlıkların üçüncü kişilere karşı ileri sürülemeyeceği, sürülebilmesi için hukukî

sakatlığın onlar tarafından bilindiğinin ispatlanması gerektiği kuralını getirerek uygulamadaki tereddütleri ortadan kaldırmaktadır.

6102 sayılı TTK**III - Görevler ve yetkiler****1. Genel olarak**

MADDE 374-(1) Yönetim kurulu ve kendisine bırakılan alanda yönetim, kanun ve esas sözleşme uyarınca genel kurulun yetkisinde bırakılmış bulunanlar dışında, şirketin işletme konusunun gerçekleştirilmesi için gerekli olan her çeşit iş ve işlemler hakkında karar almaya yetkilidir.

Madde 374 - Bu madde, yönetim kurulunun işlevinin, yani yönetim hakkının sınırını çizmektedir. Şirketin işletme konusunun elde edilebilmesi için yapılması gerekli bütün iş ve işlemler yönetim kurulunun veya -devir halinde- yönetimin yetkisindedir. Ancak, bunlardan kanunla veya esas sözleşme ile genel kurula bırakılanlar hariç tutulmuştur. Yönetim hakkının kapsamına giren bir iş ve/veya işlemin, esas sözleşme ile genel kurulca kullanılabilmesi için de bunun 375 inci maddede gösterilmiş devredilemez görev ve yetkiler içine girmemesi gerekir. Böylece, bu hüküm, bir anonim şirkette bütün yönetim yetkilerinin, bir üst kurul olması dolayısıyla genel kurula ait bulunduğu ve hatta ondan doğduğu, genel kurulun istediği görev ve yetkileri istediği anda yönetim kurulundan geri alabileceği yolundaki eskimiş anlayışa kapıları kapamıştır. Yeni Kanun, organlar arasında işlevlerin ayrılığı ilkesini kabul etmiştir.

6102 sayılı TTK**2. Devredilemez görev ve yetkiler**

MADDE 375-(1) Yönetim kurulunun devredilemez ve vazgeçilemez görev ve yetkileri şunlardır:

- a) Şirketin üst düzeyde yönetimi ve bunlarla ilgili talimatların verilmesi.
- b) Şirket yönetim teşkilatının belirlenmesi.
- c) Muhasebe, finans denetimi ve şirketin yönetiminin gerektirdiği ölçüde, finansal planlama için gerekli düzenin kurulması.
- d) Müdürlerin ve aynı işleve sahip kişiler ile imza yetkisini haiz bulunanların atanmaları ve görevden alınmaları.
- e) Yönetimle görevli kişilerin, özellikle kanunlara, esas sözleşmeye, iç yönergelere ve yönetim kurulunun yazılı talimatlarına uygun hareket edip etmediklerinin üst gözetimi.
- f) Pay, yönetim kurulu karar ve genel kurul toplantı ve müzakere defterlerinin tutulması, yıllık faaliyet raporunun ve kurumsal yönetim açıklamasının düzenlenmesi ve genel kurula sunulması, genel kurul toplantılarının hazırlanması ve genel kurul kararlarının yürütülmesi.
- g) Borca batıklık durumunun varlığında mahkemeye bildirimde bulunulması.

Madde 375 - Yönetim kurulunun devredilemez yetkilerini gösteren 375 inci madde yenidir. Bu hüküm ile, Ticaret Kanununda, organlar arasında işlev ayrımı yapılmış, organlar arasında işlev bağlamında güç yönünden denklik kabul edilmiş, buna karşılık genel kurulun her şeye kadir olduğuna ve bütün kararları alabilme yetkisi ile donatıldığına ilişkin salt yetki teorisi reddedilmiştir.

Yönetim kurulu, Kanunun 375 inci maddesinde gösterilen bu yetkileri ne esas sözleşmeyle ne de bir kararla genel kurula veya kurulacak kurullara ve komitelere devredebilir. Yönetim kurulu, bu yetkilerden feragat da edemez.

(a) bendi: "Üst düzeyde yönetim" ile kastedilen, genel işletme politikası başta olmak üzere, yatırım, finansman, temettü gibi politikaların hedeflerinin karara bağlanması, bunlara ulaşılması için seçilen araçların gösterilmesi, hedeflere ulaşıp ulaşılmadığının veya ulaşıp ulaşılmayacağına belirlenmesi, bütçe uygulamasının kontrolü ve stratejilerin tespitidir.

Politikalara ve hedeflere ulaşılmasına ilişkin kararlar ve stratejilerin uygulanması ile ilgili talimatlar da yönetim kurulu tarafından verilebilir. Talimatlar sözlü veya yazılı olabileceği gibi bir iç yönetmelik, sirküler veya genelge ile de şekillenebilir.

Bağlı şirketlerde, üst düzeyde yönetim yetkisinin kime ait olduğu sorusu özellik gösterir. Başka bir deyişle, bağlı şirketlerin yönetim kurulları üst düzeyde yönetim yetkisini haiz midir? Yoksa bu yetki ana şirketin yönetim kuruluna mı aittir? Hükmün münferit şirketler için ön görüldüğü ne kadar açıksa, bağımsız yönetim kurullarının düşünülmüş olduğu da o kadar doğaldır. Bu hüküm, Kanun'un 195 ve devamı madde hükümleri ile birlikte değerlendirilmeli, değerlendirmede 202 ilâ 204 üncü maddeler dikkate alınmalıdır. Bağlı şirketin üst yönetimi, hâkim şirketin ve tepe şirketin üst yönetimi ile uyumlu olmalıdır. Bu ilke şirketler topluluğunun kanun tarafından tanınan gerçeğidir. Başka bir deyişle, hâkim ve özellikle tepe şirketin üst yönetimi bağlı şirketleri de kapsar ve bağlar. Ancak bu sınırlamalara rağmen bağlı şirketlerde de üst yönetim devredilemez.

(b) bendi: Örgüt şeması, yönetimde yer alan herkesin, altlık-üstlük ilişkilerini, görev tanımlarını; bölümleri ve aralarındaki ilişkileri gösteren şemadır. Bu hükümle, yönetim kurulunun, yönetimin bir bütün halinde işleyişini görmesi, politikaların ve stratejilerin gerçekleştirilmesinde görevlilerin rolünü değerlendirmesi; insan kaynaklarının kullanılmasını izlemesi amaçlanmıştır. Şema, sistemin işleyişindeki aksaklıkların ve aksayan yerin belirlenmesine yardımcı olur. Kurul yönetimi devrederken de zaten örgüt şemasını tayin eder. Şemada yer almayan ayrıntıyı, diğer yetkililer belirleyebilir.

(c) bendi: Muhasebenin bölüm olarak belirlenmesi ile kastedilen, kanuna ve genel kabul gören muhasebe ilkelerine göre muhasebe örgütünün (bölümünün), konsolide hesap sisteminin, defter ve kayıtların tutulma kurallarının tespiti, hesap planlarının yapılması, yani, düzenin, bir anlamda muhasebe bölümünün örgütlenmesidir. Muhasebenin hangi ortamda tutulacağını da yönetim kurulu karara bağlar. Muhasebenin belirlenmesi ve programlanmasını, muhasebenin 515 inci maddede öngörülen dürüst resim ilkesine göre belirlenmesini de içerir. "Düzenin kurulması" sözcüğünden de anlaşıldığı üzere, devredilmez olan "düzenin kurulması görevi"dir; yoksa muhasebenin tutulması devredilebilir ve yönetimin devri hallerinde bu husus açıkça ifade edilir.

Finansal denetim düzeninin kurulması, şirketin iş ve işlemlerinin denetlenmesine ilişkin bir "iç-denetim" sisteminin ve bunu yapacak örgütün (bölümün) gösterilmesidir. Şirket hangi büyüklükte olursa olsun, şirkette, muhasebeden tamamen bağımsız, uzmanlardan oluşan, etkin bir iç-denetim örgütüne gereksinim vardır. Bir anonim şirketin denetimi sadece bir bağımsız dış denetim kuruluşuna bırakılamaz. Bir bağımsız denetim kuruluşunun onlarca, hatta yüzlerce müşterisi vardır; onlara birçok hizmet sunmaktadır. Her müşterisini içerden ve yakından izleyemez. Finansal denetim, bir anlamda "teftiş kurulu"nun yaptığı denetimdir.

Finansal denetim iş ve işlemlerin iç denetimi yanında, şirketin finansal kaynaklarının, bunların kullanılması şeklinin, durumunun, likiditesinin denetimini ve izlenmesini de içerir. Finansal denetim kurumsal yönetim kurallarının gereğidir.

Finansal planlama, bütçeleme ile yeterli likiditenin sağlanmasının güvence altına alınmasını ifade eder. Kurumsal yönetim kurallarının ve çağdaş yönetim usullerinin gereği olan bu örgüt bütün anonim şirketler için gerekli değildir; şirketin yönetimi gerektiriyorsa finansal planlama zorunludur.

(d)bendi: Müdürler ile aynı işleve sahip kişilerin atanmaları ve imza yetkisini haiz kişilerin seçimi yönetim kurulunun devredilemeyen yetkilerindedir. İmza yetkililerini belirlemek murahhaslar dahil kimseye devredilemez. Bu hükümdeki 'müdürler ile aynı işleve sahip kişiler' ibaresi kendilerine yönetme görev ve yetkileri tanınmış olan kimseleri ifade eder.

(e)bendi: Üst gözetim ile kastedilen hem kuramsal açıdan hem de işletme iktisadı yönünden gerekli olan işlerin akışının gözetimidir.

(f) bendi: Bu bent yönetim kurulunun kararlar ve tescile tâbi paylarla ilgili defterleri tutmasını, yıllık rapora ve genel kurul toplantılarının yapılmasına ve alınan kararların uygulanmasına ilişkin görevlerini hükme bağlamaktadır.

(g)bendi: Borca batıklık durumunun varlığında mahkemeye bildirimde bulunulmasına ilişkin yönetim kurulunun görevleri 376 ve 377 nci maddelerde ayrıntılı bir şekilde düzenlenmiştir.

6102 sayılı TTK	Eski TTK
<p>3. Sermayenin kaybı, borca batık olma durumu</p> <p>a) Çağrı ve bildirim yükümü</p> <p>MADDE 376-(1) Son yıllık bilançodan, sermaye ile kanuni yedek akçeler toplamının yarısının zarar sebebiyle karşılıksız kaldığı anlaşılırsa, yönetim kurulu, genel kurulu hemen toplantıya çağırır ve bu genel kurula uygun gördüğü iyileştirici önlemleri sunar.</p> <p>(2) Son yıllık bilançoya göre, sermaye ile kanuni yedek akçeler toplamının üçte ikisinin</p>	<p>III - İdare vazifeleri:</p> <p>1. Şirketin mali durumunun bozulması halinde:</p> <p>Madde 324 – Son yıllık bilançodan esas sermayenin yarısının karşılıksız kaldığı anlaşılırsa, idare meclisi derhal toplanarak durumu umumi heyete bildirir.</p> <p>Şirketin aciz halinde bulunduğu şüphesini uyandıran emareler mevcutsa idare meclisi aktiflerin satış fiyatları esas olmak üzere bir ara bilançosu tanzim eder. Esas sermayenin</p>

<p>zarar sebebiyle karşılıksız kaldığı anlaşıldığı takdirde, derhâl toplantıya çağrılan genel kurul, sermayenin üçte biri ile yetinme veya sermayenin tamamlanmasına karar vermediği takdirde şirket kendiliğinden sona erer.</p> <p>(3) Şirketin borca batık durumda bulunduğu şüphesini uyandıran işaretler varsa, yönetim kurulu, aktiflerin hem işletmenin devamlılığı esasına göre hem demuhtemel satış fiyatları üzerinden bir ara bilanço çıkartır. Bu bilançodan aktiflerin, şirket alacaklılarının alacaklarını karşılamaya yetmediğinin anlaşılması hâlinde, yönetim kurulu, bu durumu şirket merkezinin bulunduğu yer asliye ticaret mahkemesine bildirir ve şirketin iflasını ister; meğerki, iflas kararının verilmesinden önce, şirketin açığını karşılayacak ve borca batık durumunu ortadan kaldıracak tutardaki şirket borçlarının alacaklıları, alacaklarının sırasının diğer tüm alacaklıların sırasından sonraki sıraya konulmasını yazılı olarak kabul etmiş ve bu beyanın veya sözleşmenin yerindeligi, gerçekliği ve geçerliliği, yönetim kurulu tarafından iflas isteminin bildirileceği mahkemece atanan bilirkişilerce doğrulanmış olsun. Aksi hâlde mahkemeye bilirkişi incelemesi için yapılmış başvuru iflas bildiri olarak kabul olunur.</p>	<p>üçte ikisi karşılıksız kaldığı takdirde, umumi heyet bu sermayenin tamamlanmasına veya kalan üçte bir sermaye ile iktifaya karar vermediği takdirde şirket feshedilmiş sayılır. Şirketin aktifleri şirket alacaklarının alacaklarını karşılamaya yetmediği takdirde idare meclisi bu durumu derhal mahkemeye bildirmeye mecburdur. Mahkeme bu takdirde şirketin iflasına hükmeder. Şu kadar ki; şirket durumunun ıslahı mümkün görülüyorsa idare meclisi veya bir alacaklının talebi üzerine mahkeme iflas kararını tehir edebilir. Bu halde mahkeme, envanter tanzimi veya bir yediemin tayini gibi şirket mallarının muhafazası için lüzumlu tetbirleri alır.</p>
--	--

Madde 376 - 376 ncı madde 6762 sayılı Kanunun 324 üncü maddesinin yerine geçmiştir. Mevcut maddenin hükümleri bir ölçüde korunmuştur. Ancak, uygulamada sıkça rastlanılan

sorunlar dikkate alınarak yeni kurallar öngörülmüştür. Ayrıca 6762 sayılı Kanundaki 324 üncü maddenin bilânço hukukuna uymayan hükümleri düzeltilmiştir. Hüküm pay sahiplerinin, alacaklıların, sermaye piyasası aktörlerinin yatırımlarını ve genel ekonomik menfaatleri korumayı amaçlamaktadır.

Birinci fıkra: Birinci fıkraya göre, son yıllık bilânçodan sermaye ile kanunî yedek akçeler toplamının yarısının zararlar sonucu karşılıksız kaldığının, yani yitirilmiş bulunduğu anlaşılması halinde, yönetim kurulu, genel kurulu hemen toplantıya çağırma ve uygun gördüğü gerekli önlemleri kurula sunmak zorundadır. Bu önlemler, sermaye artırımını, bazı üretim birimlerinin veya bölümlerin kapatılması ya da küçültülmesi, iştiraklerin satışı, pazarlama sisteminin değiştirilmesi vs. olabilir. Önlemler 378 inci madde uyarınca tehlikelerin erken teşhisi komitesince de zaten daha önceki tarihlerde önerilmiş olabilir. Hükümün uygulanabilmesi için, kanunî yedek akçeler dışındaki açık yedek akçelerle de zararın kapanmamış olması ve arta kalan zararın sermaye ile kanunî yedek akçeler toplamının yarısını geçmesi gerekir. “Sermaye” terimi ile bilânçoda sermaye kalemi altında yer alan esas sermaye ve kayıtlı sermaye sisteminde çıkarılmış sermaye; kanunî yedek akçe ile, 519 uncu madde hükmünde düzenlenen akçeler kastedilmiştir.

Yönetim kurulunun, genel kurulu hemen toplantıya çağırması, şirketin finansal yönden kötü durumda bulunduğunu bütün açıklığıyla kurula anlatması, hatta bu konuda bir rapor vermesi, zararların sebeplerini (kaynaklarını) göstermesi ve tedavi çareleri önermesi gerekir, aksi halde yönetim kurulu sorumlu olur. Birinci fıkraya göre durum son yıllık bilânçoya göre belirlenir. Söz konusu açık, bir ara bilânçodan anlaşılması veya 378 inci maddeye göre çalışan komitenin vereceği raporlarda belirtilmişse, yönetim kurulu son yıllık bilânçoyu beklememelidir. Kaybın varlığı birinci fıkranın işlemesi için yeterlidir. 378 inci maddeye göre erken teşhis ile görevli olanlar da durumu tespit edince yönetim kurulunu bilgilendirmelidir. Ancak, söz konusu kişi ve komitelerin sadece ikaz borçları vardır. Genel kurulu toplantıya çağırma yönetim kurulunun görevidir. Kötüleşme aylık hesaplardan anlaşıldığı takdirde, yıllık bilânço esaslarına göre bir ara bilânço çıkarılması da gerekebilir.

Yönetim kurulunun iyileştirici önlem önerilerini ilgili komitelerle birlikte oluşturması ve durumu açıklayıcı raporda bu komitelerin görüşlerine yer vermesi gerekir. Yönetim kurulunun, genel kurulu toplantıya çağırma görevini ihmâl etmesi halinde, bu kurulu azlık toplantıya çağırabilir.

İkinci fıkra: Son yıllık bilânçodan, zararlar sebebiyle sermaye ile kanunî yedek akçeler toplamının üçte ikisinin karşılıksız kaldığı anlaşıldığı takdirde, yönetim kurulunun çağırması

üzerine genel kurul iki karardan birini alabilir, (1) sermayenin üçte biri ile yetinme, yani sermayenin azaltılıp zararın bünye dışına atılması; (2) tamamlama. Bu iki karardan birini almamışsa anonim şirket sona erer. Yeni Kanun'un genel kurulu bu seçenekler arasında tercih yapmaya zorlamasının sebebi, şirketin durumunu bir an önce açıklığa kavuşturmak düşüncesidir. Tamamlama ile, azaltılan sermaye kadar veya ondan fazla sermaye artırımı yapılması veya bilânço açıklarının pay sahiplerinin tümünce veya bazı pay sahipleri tarafından kapatılması ya da bazı alacaklıların alacaklarını silmesi kastedilmektedir. Tamamlamada oybirliği sağlanırsa her pay sahibi bilânço açığını kapatacak parayı vermekle yükümlüdür. Bu yoldaki bir genel kurul kararı Kanun'un 421 inci maddesinin ikinci fıkrasının birinci bendi anlamında bir belirli olaya özgü ek yüküm ihdas etmiş demektir. Bu ek yüküm ne sermaye konulması ne de borç verilmesi olmayıp karşılıksızdır. Oybirliği sağlanmamışsa bazı pay sahiplerinin kendi istekleriyle tamamlama yapmalarına engel yoktur.

Üçüncü fıkra: Üçüncü fıkra şirketin borca batık olması durumunda uygulanacak kuralları göstermektedir. "Borca batık olma" kavramı, şirket aktifleri -yıllık bilânçoda olduğu gibi defter (iktisap) değerleriyle değil- fakat gerçek (olası satış değerleri) değerleriyle değerlemeye tâbi tutulsalar bile alacaklıların, alacaklarını alamamaları, yani şirketin borç ve taahhütlerini karşılayamaması demektir. Borca batık durumda olmanın işaretleri, yıllık bilânçodan, aylık, üç aylık veya altı aylık hesap durumlarından, denetçinin, erken teşhis komitesinin raporlarından ve/veya yönetim ile yönetim kurulunun belirlemelerinden ortaya çıkabilir. Böyle işaretler varsa, yönetim kurulu hem işletmenin devamı esasına göre hem de aktiflerin olası satış değerleri üzerinden bir ara bilânço düzenletip denetçiye verir. İki bilânço çıkarılmasının çeşitli yararları vardır. Varlıkların olası satış değerlerine göre çıkarılan bilânço şirketin iflâsı için yönetim kurulunun mahkemeye başvurmasına gerek olup olmadığını ortaya koyar.

Aktif ve pasiflerin işletmenin sürekliliğine göre değerlendirilmesi, faaliyetine devam edecek bir işletme esas alınarak değerlendirme yapılması demektir. Böyle bir değerlendirme işletmenin borca batık olma durumuna rağmen bazı olgular, beklentiler, etkisini yitiren sebepler dolayısıyla şirketin yaşama ümidinin var olup olmadığını ortaya koyar. Meselâ, bir şirketin kuruluşunun ilk yıllarında yaptığı yatırım dolayısıyla borca batık olmasına karşılık ileriki yıllarda kâr edilebileceği olasılığının yüksek olması dolayısıyla uzman bir işletmeciler tarafından farklı değerlendirilebilir. Bu tür bir değerlendirme yatırımların sonuçlarını da hesaba katar.

Hüküm, mahkemeye başvuru zorunluluğunu ortadan kaldıracak bir yeniliği de içermektedir. Bu da, şirket alacaklılarından bazılarının, kendi alacaklarını, diğer alacaklıların

alacaklarının sırasından sonraki sıraya gitmesini yazıyla kabul etmeleridir. Böyle bir taahhüt etkilerini iflâs halinde gösterir ve önceki alacaklar ödenmeden sona giden alacak garameye katılamaz. Bu taahhütlerin tutarı ara bilânço ile ortaya çıkan açığa eşitse, iflâs bildirim zorunluluğu yoktur. Başka bir deyişle, bu taahhütlerin tutarı, borca batıklığı ortadan kaldıracak düzeydeyse, kısa vadeli olmayıp süreklilik arzeder nitelikteyse ve taahhütlerin yerine getirilmesi güç şartlara bağlanmamış ise mahkemeye bildirimde bulunulmaz. Şirket alacaklılarının aynı zamanda şirketin pay sahibi olmaları halinde, bunlar iflâs ile erteleme seçeneğini değerlendireceklerdir. Erteleme belli bir takvim gününe bağlı değildir. En erken erteleme tarihi böyle bir taahhütte bulunmamış alacaklıların alacaklarının sona ermiş veya temin edilmiş olduğu tarihtir. Erteleme bir anlamda istekle sırada en sona giderek şirketi iflâstan kurtarma, ertelemenin son bulunduğu tarihe kadar takas, mahsup ve takip yapmama anlamını taşır; yoksa alacaktan feragat edilmiş değildir. Bu beyan, zamanaşımına herhangi bir etkide bulunmaz.

6102 sayılı TTK**b) İflasın ertelenmesi**

MADDE 377- (1) Yönetim kurulu veya herhangi bir alacaklı yeni nakit sermaye konulması dâhil nesnel ve gerçek kaynakları ve önlemleri gösteren bir iyileştirme projesini mahkemeye sunarak iflasın ertelenmesini isteyebilir. Bu hâlde İcra ve İflas Kanununun 179 ilâ 179/b maddeleri uygulanır.

Madde 377 - İflâsın ertelenmesine ilişkin 377 nci madde iki temel kural içermektedir. Bunlardan birincisi bir iyileştirme projesi bağlamında iflâsın ertelenmesidir. İkinci kural, iyileştirme projesinin emredici nitelikteki içeriği ile ilgilidir. Projenin önerilerinin gerçekleştirilmesi için gerekli nesnel kaynakları göstermesi ve bunlar içinde özkaynakların da bulunması gereklidir. Kanun, iflâs konumunda bulunan bir anonim şirketin özkaynak sağlanarak, yani pay sahiplerinin sermaye, hatta nakdî sermaye katkılarıyla bu konumdan çıkabileceği düşüncesinden hareket etmiştir. Fedakârlık pay sahiplerinden gelmelidir. Aksi halde erteleme alacaklıları oyalayan bir araca dönüşür. Hükümde İcra ve İflâs Kanununun 179 uncu maddesinin birinci fıkrası hükmüne gönderme yapılmıştır. Bunun birinci sebebi her iki hükmün birlikte uygulanmasını sağlamak, ikincisi ise İcra ve İflâs Kanununda proje için aranan şartların Ticaret Kanunu için de geçerli olduğunu belirtmektir.

6102 sayılı TTK**4. Riskin erken saptanması ve yönetimi**

MADDE 378-(1) Pay senetleri borsada işlem gören şirketlerde, yönetim kurulu, şirketin varlığını, gelişmesini ve devamını tehlikeye düşüren sebeplerin erken teşhisi, bunun için gerekli önlemler ile çarelerin uygulanması ve riskin yönetilmesi amacıyla, uzman bir komite kurmak, sistemi çalıştırmak ve geliştirmekle yükümlüdür. Diğer şirketlerde bu komite denetçinin gerekli görüp bunu yönetim kuruluna yazılı olarak bildirmesi hâlinde derhâl kurulur ve ilk raporunu kurulmasını izleyen bir ayın sonunda verir.

(2) Komite, yönetim kuruluna her iki ayda bir vereceği raporda durumu değerlendirir, varsa tehlikelere işaret eder, çareleri gösterir. Rapor denetçiye de yollanır.

Madde 378 - Hüküm, hisse senetleri borsada işlem gören şirketlerde kurumsal yönetim ilkelerinin bir uygulamasıdır. Tüm anonim şirketler için öngörülmüş bulunan finans denetimi ve denetim komitesi yanında bir diğer iç kontrol mekanizmasıdır. Bu komitenin denetim komitesinden farkı denetim komitesinin yönetimi gözetim altında tutmasına karşılık bu komitenin sadece risklere odaklanmasıdır. Ayrıca denetim geçmişe yönelik bir inceleme olduğu halde, risk teşhisi gelecek ve geleceğin yorumuyla ilgilidir. Denetimin yönetilmesi söz konusu olmadığı halde, risk yönetilebilir ve yönetilmelidir. Amaç, yönetimi, yönetim kurulunu ve genel kurulu devamlı uyanıklık (teyakkuz) altında tutmak, gereğinde organlarca derhal etkili önlemlerin alınmasını sağlamaktır. Bu sebeple komite sorumluluk sisteminin merkezinde yer alır. Tehlikelerin erken teşhisi komitesi, bazı yönetim kurulu üyelerinin görevlendirilmeleri suretiyle kurulabileceği gibi, tamamen üçüncü kişilerden de oluşabilir. Denetçinin bir önemli görevi gereklilik ortaya çıktığı takdirde komitenin kurulması, hisse senetleri borsada işlem görmeyen bir şirketten de istemesidir. Hüküm bu suretle kurulan komitenin ilk raporunu ne zaman vereceğini de belirlemiştir.

Komitenin iki ayda bir yönetim kuruluna hükmün amacına ve ruhuna uygun rapor vermesi gerekir. Kanun tehlikelerin erken teşhisi komitesine aynı zamanda bir iç denetim komitesinin görevlerini de yüklemektedir. Bu sebeple halka açık şirketlerde bu komitenin bir tarafsız yönetim kurulunun başkanlığında çalışması doğru olur. Diğer taraftan, kurumsal yönetim kuralları uyarınca kurulması gereken “atamalar komitesi” ile “ücretler-finansal haklar-

menfaatler komitesi”ne Kanun yer vermemiştir. Bunun sebebi, tarafsız üye uygulamasında olduğu gibi bu iki komitenin de (ihtiyaç halinde) Sermaye Piyasası Kurulu tarafından kurulması gerektiğidir. Çünkü, her iki komite de pay senetleri borsada işlem gören anonim şirketler için önerilmiştir ve uygulaması da bu şirketlerde yapılmaktadır. Komiteleri bütün anonim şirketlere teşmil eden bir uygulama henüz dünyada mevcut değildir.

6102 sayılı TTK	Eski TTK
<p>5. Şirketin kendi paylarını iktisap veya rehin olarak kabul etmesi</p> <p>a) Genel olarak</p> <p>MADDE 379-(1) Bir şirket kendi paylarını, esas veya çıkarılmış sermayesinin onda birini aşan veya bir işlem sonunda aşacak olan miktarda, ivazlı olarak iktisap ve rehin olarak kabul edemez. Bu hüküm, bir üçüncü kişinin kendi adına, ancak şirket hesabına iktisap ya da rehin olarak kabul ettiği paylar için de geçerlidir.</p> <p>(2)Payların birinci fıkra hükmüne göre iktisap veya rehin olarak kabul edilebilmesi için, genel kurulun yönetim kurulunu yetkilendirmesi şarttır. En çok beş yıl için geçerli olacak bu yetkide, iktisap veya rehin olarak kabul edilecek payların itibarî değer sayıları belirtilerek toplam itibarî değerleriyle söz konusu edilecek paylara ödenebilecek bedelin alt ve üst sınırı gösterilir. Her izin talebinde yönetim kurulu kanuni şartların gerçekleştiğini belirtir.</p> <p>(3)Birinci ve ikinci fıkralardaki şartlara ek olarak, iktisap edilecek payların bedelleri düşüldükten sonra, kalan şirket net aktifi, en az esas veya çıkarılmış sermaye ile kanun</p>	<p>5. Şirketin kendi hisse senetlerini satın alması:</p> <p>Madde 329 – Şirket, kendi hisse senetlerini temellük edemeyeceği gibi rehin olarak da kabul edemez. Bu senetlerin temellükü veya rehin alınması neticesini doğuran akitler hükümsüzdür. Şu kadar ki; aşağıda gösterilen akitler bu hükümden müstesnadır:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Hisse senetleri şirketin sermayesinin azaltılmasına dair bir karara dayanılarak devralınmışsa; 2. Hisse senetleri şirketin kurulması veya esas sermayesinin çoğaltılması dolayısıyla vakı olan iştirak taahhüdünden başka bir sebepten doğan şirket alacaklarının ödenmesi maksadıyla devralınmışsa; 3. Hisse senetleri bir mamelekin veya işletmenin borç ve alacaklarıyla beraber temellük edilmesi neticesinde şirkete geçmişse; 4. Hisse senetlerinin devir veya rehin alınması keyfiyeti esas mukaveleye göre şirket konusuna giren muamelelerden ise; 5. Hisse senetleri idare meclisi azaları,

<p>ve esas sözleşme uyarınca dağıtılmasına izin verilmeyen yedek akçelerin toplamı kadar olmalıdır.</p> <p>(4)Yukarıdaki hükümler uyarınca, sadece, bedellerinin tümü ödenmiş bulunan paylar iktisap edilebilir.</p> <p>(5)Yukarıdaki fıkralarda yer alan hükümler, ana şirketin paylarının yavru şirket tarafından iktisabı hâlinde de uygulanır. Pay senetleri borsada işlem gören şirketler hakkında, Sermaye Piyasası Kurulu şeffaflık ilkeleri ile fiyata ilişkin kurallar yönünden gerekli düzenlemeleri yapar.</p>	<p>müdürler ve memurlar tarafından kendilerine bu sıfatla düşen mükellefiyetlere karşı rehin olarak yatırılmış ise;</p> <p>6. Temellük ivazsız ise.</p> <p>Devralınan hisse senetleri, 1 numaralı bentte yazılı halde derhal imha edilir ve bu hususta tutulan zabıt ticaret siciline verilir. Diğer hallerde bu senetler ilk fırsatta tekrar elden çıkarılır.</p> <p>Bu muameleler yıllık raporda gösterilir. Şirketçe devralınan payların umumi heyette temsili caiz değildir.</p>
---	--

Madde 379 - AET'nin şirketlere ilişkin 77/91 sayılı İkinci Yönergesini hukukumuzla yansıtan, Kanun'un 379/387 nci maddeleri bir bütün halinde değerlendirildiğinde (bir reform niteliği taşıyan) şu yenilikler belirlenebilir. (1) Her anonim şirket, genel kurulunun yönetim kuruluna verdiği yetkiye dayanarak sermayesinin yüzde onunu aşmamak şartı ile, kendi paylarını iktisap ve rehin olarak kabul edebilir. Genel kurulun yetkilendirmesi onsekiz aylık bir süre için geçerli olduğu ve sürekli bir şekilde yenilenebildiği için, yasağın kural olarak - sermayenin yüzde doksanını oluşturan paylar için geçerli olduğu, yüzde on oranında payın "yasak dışı" olduğu söylenebilir. (2) Şirket, yakın ve ciddi bir kaybı önlemek amacıyla kendi paylarını genel kurulun yetkilendirme kararı olmadan da serbestçe iktisap edebilir. (3) Şirket bu iki büyük istisnaya ek olarak Kanunun 382 nci maddesinde sınırlı sayı (numerus clausus) öngörülmüş bulunan istisnaların varlığında da paylarını iktisap edebilir. (4) İvazsız iktisaplar, yavru şirketin ana şirketin paylarını iktisabı hali de dahil olmak üzere, serbesttir. Yasağa ilişkin hükümler emredicidir. İktisap şeffaflık ve bilgi ve hesap verme uyarınca yükümlülüklerle bağlanmıştır. Yönetim kurulunun görevi olan bilgi verme yükümü, hem kamuyu aydınlatma hem de kurumsal yönetim kurallarının gereğidir. Yasak senede bağlanmış olsun olmasın, nama, hamiline, gerçek nama ve bağlı-nama yazılı paylar için uygulanır.

Birinci fıkra: Birinci fıkra bir taraftan ivazlı iktisap yasağını koymakta, diğer taraftan da yasağı şirketin esas veya çıkarılmış sermayesinin yüzde onunu aşan iktisap ve rehin hallerine özgülemektedir. Yukarıda genel olarak verilen bilgide de belirtildiği gibi şirket ikinci fıkrada öngörülen şartlara uymak kaydıyla, sermayesinin yüzde onuna kadar kendi paylarını iktisap ve rehin olarak kabul edebilir. Burada söz konusu olan itibarî değerdir. Yoksa, yetkilendirmeye bağlı "yasak dışı" yüzde on, pazar değeri veya borsa değeri olarak anlaşılabilir. Başka bir deyişle, ikinci fıkradaki yetkilendirme çerçevesinde, yüzde on oranının altında kalan ivazlı iktisap ve payların rehin olarak kabulünde yasak kalkmaktadır. Bu orana kadar iktisap edilmiş hisse senetlerinin elden çıkarılması zorunluluğu da yoktur. Yasak bir üçüncü kişinin kendi adına ancak şirket hesabına iktisap veya rehin olarak kabul ettiği payları da kapsar.

İkinci fıkra: İkinci fıkra serbest yüzdeye ilişkin yetki şartını düzenlemektedir. Serbest yüzde için genel kurul yönetim kurulunu yetkilendirmelidir. Genel kurul bu konuda başkasını yetkilendiremez. Yetki en çok onsekiz ay için verilebilir. Yönetim kurulunun yetkiyi isteyebilmesi için (381 inci maddede yer alan) somut ve yakın bir tarihte ortaya çıkabilecek bir tehlikeye veya kayba işaret etmesi vb. bir duruma ilişkin bir sebep göstermesi şart değildir; yetki, hiçbir sebep gösterilmeden sadece gereğinde kullanılmak üzere istenebilir. Ancak, genel kurul yetkinin kullanılmasını belli amaçlara bağlayabilir. Genel kurulun

belirleyeceği amaç (yetkiyi kullanma sebebi) kanuna, ahlâka ve adâba aykırı ve borsa ticareti yapmaya yönelik olamaz. Verilen yetkide iktisap olunacak veya rehin olarak kabul edilecek payların toplam nominal değeri ve iktisapta ödenecek paranın alt ve üst sınırı gösterilir. Yönetim kurulu her izin talebinde gerekli kanunî şartların mevcut olduğunu, özellikle hisse senetlerinin bedellerinin karşılanacağı kaynağın durumunun hükmün üçüncü fıkrasındaki hesaba uygun bulunduğunu açıklamalı ve kanıtlaması gerekir.

Bu serbesti şirkete kendi hisse senetlerini iktisap ve rehin olarak kabul etmede geniş yetki verir ve oyun alanı bırakır. Söz konusu serbesti, hisse senetleri borsada işlem gören şirketlerde çoğu kez “manipule” edilmiş nitelik taşıyan ya da gelip geçici olmakla beraber, şirkete zarar veren kur yükselme ve alçalmalarına veya özvarlığı yüksek şirketlerde arzu edilmeyen kur çıkışlarına sebep olan durumlara engel olunmasına olanak sağlayan etkin bir araçtır.

Üçüncü fıkra: İktisap edilecek hisse senetlerinin bedeli şirketin net aktifinden ödenebilir. Net aktif şirket sermayesini aşan malvarlığı değeridir. “Kanun ve esas sözleşme uyarınca dağıtılmasına izin verilmeyen yedek akçeler” ibaresiyle şirketin iradesiyle ayrılmış bulunan, esas sözleşmesel ve olağanüstü yedek akçeler ile kanunî yedek akçelerin kullanılabilir bölümü ve geçen yıllardan aktarılan kâr kastedilmiştir. Yeniden değerlendirme fonu kapsam dışıdır. Gerçi net aktif içinde gizli yedek akçeler de yer alabilir, ancak bu tür yedek akçelerin kullanılabilir hâle getirilmesi yedeği açık duruma getirci işlemleri gerektirir. Kanun bütün net aktifin bu iktisaba kullanılmasına izin vermemiştir.

İktisap edilecek paylar için ödenecek bedel çıkarıldıktan sonra, şirket gene net aktife sahip bulunmalı ve bu net aktifin tutarı, esas sermaye veya çıkarılmış sermaye ile “dağıtılmasına izin verilmeyen yedek akçeler toplamı kadar” olmalıdır. Dağıtılmasına izin verilmeyen yedek akçeler, Kanunun 519 uncu maddenin üçüncü fıkrasında harcama yeri belirtilmiş kanunî yedek akçeler, yeniden değerlendirme fonu (m. 520.1) maddede öngörülen çalışanlar ve işçiler yararına yedek akçeler ile harcanma yerleri belirlenmiş yedek akçelerdir.

Dördüncü fıkra: Şirketin kendisine karşı borçlu olması düşünülemez. Bu sebeple dördüncü fıkra öngörülmüştür.

Beşinci fıkra: Beşinci fıkrada, maddenin birinci ilâ dördüncü fıkralarının, bir yavru şirketin ana şirketin paylarını iktisabı halinde de uygulanacağı açıkça belirterek öğretideki tartışmalar ile uygulamadaki tereddütlerin ortadan kaldırılması amaçlanmıştır.

6102 sayılı TTK**b) Kanuna karşı hile**

MADDE 380-(1) Paylarının iktisap edilmesi amacıyla, şirketin başka bir kişiyle yaptığı, konusu avans, ödünç veyateminat verilmesi olan hukuki işlemler batıldır. Bu butlan hükmü, kredi ve finans kurumlarının işletme konuları içine giren işlemlere ve şirketin veya onun bağlı şirketlerinin çalışanlarına, şirketin paylarını iktisap edebilmeleri için, avans, ödünç ve teminat verilmesine ilişkin hukuki işlemlere uygulanmaz. Ancak, bu istisnai işlemler, şirketin, kanuna ve esas sözleşmesine göre ayırmak zorunda bulunduğu yedek akçeleri azaltıyor veya 519 uncu maddede düzenlenen yedek akçelerin harcanmalarına ilişkin kuralları ihlal ediyor ve şirketin 520 nci maddede öngörülen yedek akçeyi ayırmasına imkân bırakmıyorsa, geçersizdir.

(2) Ayrıca, şirket ile üçüncü kişi arasında yapılmış bulunan ve bu kişiye, şirketin kendi paylarını; şirketin, şirkete bağlı bir şirketin veya şirketin paylarının çoğunluğuna sahip olduğu şirketin hesabına alma hakkı tanıyan ya da böyle bir yükümlülük öngören bir düzenleme, eğer bu payları şirket alsaydı işlem 379 uncu maddeye aykırı kabul edilecek idiyse batıldır.

Madde 380 - Birinci fıkra: Birinci fıkra bir anonim şirketin, kendi paylarını başkasının, yani üçüncü bir kişinin satın alabilmesi için onu finanse etmesine, onu ödünç veya teminat vererek veya diğer araçlarla desteklemesine, ona yardımcı olmasına yönelik hukukî işlemleri bâtil sayarak, 379 uncu maddenin etkisiz kalmasını ve dolanılmasını engellemeyi amaçlamaktadır.

İkinci fıkra: İkinci fıkra, payları iktisap edilecek şirket ile diğer bir kişi arasındaki 379 uncu maddeye aykırı olarak kurulan dolaylı temsil ilişkisinin butlanını hükme bağlamaktadır. Bunun için diğer kişi diğer bir şirketin hisse senetlerini bu şirketin veya ona bağlı veya paylarının çoğunluğuna sahip olduğu bir şirketin hesabına alarak veya böyle bir yükümlülük altına girerek 379 uncu maddede öngörülen yasağı dolanmalıdır.

6102 sayılı TTK**c) Yakın ve ciddi bir kaybın önlenmesi**

MADDE 381-(1) Bir şirket, yakın ve ciddi bir kayıptan kaçınmak için gerekli olduğu takdirde, kendi paylarını, 379 uncu maddeye göre genel kurulun yetkilendirmeye ilişkin kararı olmadan da iktisap edebilir.

(2) Payların bu yolla iktisabı hâlinde yönetim kurulu ilk genel kurula;

a) İktisabın sebep ve amacı,

b) İktisap edilen payların sayıları, itibarî değerlerinin toplamı ve sermayenin ne kadarını temsil ettiği,

c) Bedeli ve ödeme şartları,

hakkında yazılı bilgi verir.

Madde 381 - Birinci fıkra: Bu fıkra, ekinde 379 uncu maddenin ikinci fıkrası uyarınca alınmış bir yetkinin bulunmaması halinde, bir anonim şirketin kendi paylarını iktisap edebileceği ayrık bir durumu düzenlemektedir. Bu bir anonim şirketin kendi paylarını iktisap etmemesi halinde, şirket yönünden, yakın ve ciddi bir kaybın söz konusu olması durumudur. Yakın ve ciddi tehlikenin hemen akla gelen örnekleri, şirketin, kendi paylarını iktisap edememesi durumunda borca batık bir kişiden alacağın tahsil edilememesi, hisse senetlerinin borsada anî düşmesi veya düşebilecek durumda bulunması, şirket hakimiyetinin başka bir grubun eline geçmesi veya geçecek olmasıdır. Kanun haklı ve doğru olarak, yakın ve ciddi bir kaybın, bir şirketin kendi paylarını iktisabının sakıncalarının çok üstünde olabileceğini görmüş ve bunu önlemek amacıyla istisnaya yer vermiştir. Bir anonim şirketin kendi paylarını iktisap etmesinden doğabilecek sakıncaların sonuçları zamanla ortadan kalkabilir, ancak, hakimiyetin başkalarının eline geçmesinden, şirketin borsada çökmesinden veya büyük bir malvarlığı zararına uğramasından doğan sonuçlar kalıcı olur. Hükümdeki “yakın” sözcüğü, hem doğrudan hem de sonuçlarını hemen doğurabilecek kaybı ifade eder. “Kayıp” sözcüğü daha geniş olduğu için kullanılmış olup zararı da kapsar. “Zarar”, borçlar hukuku anlamında malvarlığı eksilmesi veya artmanın önlenmesi olup, dardır. Kayıp ise şirketi, pay sahiplerini, önemli bir yatırımı, pazar payını etkileyebilecek olumsuz herhangi bir sonuçtur. Hüküm bir tehlike halini dikkate aldığından yetkiyi aramamıştır.

İkinci fıkra: Alımı yapan yönetim kurulunun, ilk genel kurul toplantısına hükmün ikinci fıkrasında sıralanan bilgileri yazılı olarak sunması şeffaflık ve kurumsal yönetim ilkelerinin gereğidir.

6102 sayılı TTK	Eski TTK
<p>d) İstisnalar</p> <p>MADDE 382-(1) Bir şirket, 379 uncu madde hükümleri ile bağlı olmaksızın;</p> <p>a) Esas veya çıkarılmış sermayesinin azaltılmasına ilişkin 473 ilâ 475 inci madde hükümlerini uyguluyorsa,</p> <p>b) Küllî halefiyet kuralının gereğiyle,</p> <p>c) Bir kanuni satın alma yükümünden doğuyorsa,</p> <p>d) Bedellerinin tümü ödenmiş olmak şartıyla ve cebrî icradan, bir şirket alacağının tahsili amacına yönelikse,</p> <p>e) Şirket, menkul kıymetler şirketiye, kendi paylarınıiktisap edebilir.</p>	<p>5. Şirketin kendi hisse senetlerini satın alması:</p> <p>Madde 329 – Şirket, kendi hisse senetlerini temellük edemeyeceği gibi rehin olarak da kabul edemez. Bu senetlerin temellükü veya rehin alınması neticesini doğuran akitler hükümsüzdür. Şu kadar ki; aşağıda gösterilen akitler bu hükümden müstesnadır:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Hisse senetleri şirketin sermayesinin azaltılmasına dair bir karara dayanılarak devralınmışsa; 2. Hisse senetleri şirketin kurulması veya esas sermayesinin çoğaltılması dolayısıyla vakı olan iştirak taahhüdünden başka bir sebepten doğan şirket alacaklarının ödenmesi maksadiyle devralınmışsa; 3. Hisse senetleri bir mamelekin veya işletmenin borç ve alacaklarıyla beraber temellük edilmesi neticesinde şirkete geçmişse; 4. Hisse senetlerinin devir veya rehin alınması keyfiyeti esas mukaveleye göre şirket konusuna giren muamelelerden ise; 5. Hisse senetleri idare meclisi azaları, müdürler ve memurlar tarafından kendilerine bu sıfatla düşen mükellefiyetlere karşı rehin olarak yatırılmış ise; 6. Temellük ivazsız ise. <p>Devralınan hisse senetleri, 1 numaralı bentte yazılı halde derhal imha edilir ve bu hususta tutulan zabıt ticaret siciline verilir.</p>

	<p>Diğer hallerde bu senetler ilk fırsatta tekrar elden çıkarılır.</p> <p>Bu muameleler yıllık raporda gösterilir. Şirketçe devralınan payların umumi heyette temsili caiz değildir.</p>
--	--

Madde 382 - Bu madde yasağın istisnalarını düzenlemektedir. Hüküm 6762 sayılı Kanunun 329 uncu maddesi ile bir çok noktada benzerlikler gösterir. Bu maddenin Kanun'un 379 ve 381 inci maddelerinden farkı belirli hallere özgülenmiş olmasıdır.

Birinci bendde şirketin, fazla sermayeyi iade amacıyla, sermaye azaltması düzenlenmiştir. Hüküm uyarınca, şirket iadeye (itfaya) tâbi payları pay sahiplerinden satın alır ve itfa eder veya zararı gidermek amacıyla itfa eder.

İkinci bend, birleşme, bölünme ve mirasla intikal gibi yollarla iktisap edilen paylar hakkındadır. Hükümün kısmî küllî halefiyeti de kapsadığı şüphesizdir.

Üçüncü bend, Özelleştirme Kanunu veya diğer bir kanunun herhangi bir hükmü dolayısıyla iktisap edilen paylara dairdir.

Dördüncü bendde düzenlenen varsayımda şirket bir alacağını tahsil edememiştir; borçlunun elinde şirketin kendi payları vardır ve cebri icrada satılmaktadır. Bu payların bedellerinin tümü ödenmişse şirket bunları cebri icradan iktisap edip ihale bedeli ile alacağını mahsup edebilir.

6102 sayılı TTK	Eski TTK
<p>e) İvazsız iktisap</p> <p>MADDE 383-(1) Bir şirket, bedellerinin tamamı ödenmiş olmak şartıyla, kendi paylarını ivazsız iktisap edebilir.</p> <p>(2) Birinci fıkra hükmü, yavru şirket, ana şirketin paylarını ivazsız iktisap ettiği takdirde de kıyas yoluyla uygulanır.</p>	<p>5. Şirketin kendi hisse senetlerini satın alması:</p> <p>Madde 329 – Şirket, kendi hisse senetlerini temellük edemeyeceği gibi rehin olarak da kabul edemez. Bu senetlerin temellükü veya rehin alınması neticesini doğuran akitler hükümsüzdür. Şu kadar ki; aşağıda gösterilen akitler bu hükümden müstesnadır:</p> <p>1. Hisse senetleri şirketin sermayesinin azaltılmasına dair bir karara dayanılarak devralınmışsa;</p>

	<p>2. Hisse senetleri şirketin kurulması veya esas sermayesinin çoğaltılması dolayısıyla vakı olan iştirak taahhüdünden başka bir sebepten doğan şirket alacaklarının ödenmesi maksadiyle devralınmışsa;</p> <p>3. Hisse senetleri bir mamelekin veya işletmenin borç ve alacaklarıyla beraber temellük edilmesi neticesinde şirkete geçmişse;</p> <p>4. Hisse senetlerinin devir veya rehin alınması keyfiyeti esas mukaveleye göre şirket konusuna giren muamelelerden ise;</p> <p>5. Hisse senetleri idare meclisi azaları, müdürler ve memurlar tarafından kendilerine bu sıfatla düşen mükellefiyetlere karşı rehin olarak yatırılmış ise;</p> <p>6. Temellük ivazsız ise.</p> <p>Devralınan hisse senetleri, 1 numaralı bentte yazılı halde derhal imha edilir ve bu hususta tutulan zabıt ticaret siciline verilir. Diğer hallerde bu senetler ilk fırsatta tekrar elden çıkarılır.</p> <p>Bu muameleler yıllık raporda gösterilir. Şirketçe devralınan payların umumi heyette temsili caiz değildir.</p>
--	---

Madde 383 - Bir şirket kendi paylarını bağış ve vasiyetname yolu ile ivazsız, yani karşılıksız iktisap ederse yasağa bağlı kalmak doğru olmaz. Aynı şekilde bir yavru şirket ana şirketin paylarını ivazsız olarak edinebilir.

6102 sayılı TTK	Eski TTK
<p>f) Elden çıkarma</p> <p>MADDE 384-(1) 382 nci maddenin (b) ilâ (d) bentleri ve 383 üncü madde hükümlerine göre, iktisap edilen paylar, şirket için herhangi bir kayba yol açmadan devirleri mümkün olur olmaz ve her hâlde iktisaplarından itibaren üç yıl içinde elden çıkarılırlar; meğerki, şirketin ve yavru şirketin sahip oldukları bu payların toplamı şirketin esas veya çıkarılmış sermayesinin yüzde onunu aşmasın.</p>	<p>5. Şirketin kendi hisse senetlerini satın alması:</p> <p>Madde 329 – Şirket, kendi hisse senetlerini temellük edemeyeceği gibi rehin olarak da kabul edemez. Bu senetlerin temellükü veya rehin alınması neticesini doğuran akıtlar hükümsüzdür. Şu kadar ki; aşağıda gösterilen akıtlar bu hükümden müstesnadır:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Hisse senetleri şirketin sermayesinin azaltılmasına dair bir karara dayanılarak devralınmışsa; 2. Hisse senetleri şirketin kurulması veya esas sermayesinin çoğaltılması dolayısıyla vakı olan iştirak taahhüdünden başka bir sebepten doğan şirket alacaklarının ödenmesi maksadiyle devralınmışsa; 3. Hisse senetleri bir mamelekin veya işletmenin borç ve alacaklarıyla beraber temellük edilmesi neticesinde şirkete geçmişse; 4. Hisse senetlerinin devir veya rehin alınması keyfiyeti esas mukaveleye göre şirket konusuna giren muamelelerden ise; 5. Hisse senetleri idare meclisi azaları, müdürler ve memurlar tarafından kendilerine bu sıfatla düşen mükellefiyetlere karşı rehin olarak yatırılmış ise; 6. Temellük ivazsız ise. <p>Devralınan hisse senetleri, 1 numaralı bentte yazılı halde derhal imha edilir ve bu hususta tutulan zabıt ticaret siciline verilir.</p>

	<p>Diğer hallerde bu senetler ilk fırsatta tekrar elden çıkarılır.</p> <p>Bu muameleler yıllık raporda gösterilir. Şirketçe devralınan payların umumi heyette temsili caiz değildir.</p>
--	--

Madde 384 - Bir anonim şirketin iktisap etmiş olduğu kendi paylarını elden çıkarmasına ilişkin zorunluk, 382 nci maddesinin (b)-(e) bendlerinde öngörülmüş bulunan istisnalar uyarınca edinilmiş bulunan payların, esas veya çıkarılmış sermayenin yüzde onunu aşması halinde, aşan kısmı için söz konusudur. Elden çıkarma zorunluluğunun 382 nci maddede sayılan haller ile ivazsız iktisapta öngörülmesinin sebebi, Kanun'un 382 nci maddesinde öngörülen iktisap istisnalarının ihtiyaçlardan değil, zorunluluklardan kaynaklanmasıdır. Zorunluluğun etkisi ortadan kalkınca bunları muhafaza etmek yasağın konulmasını gerekli kılan sebeplere aykırı düşer. Aynı gerekçe ivazsız iktisaplar için de geçerlidir. Kanun'un ilkesi şudur: İhtiyaç varsa paylar elde tutulmalı, aksi halde devredilmelidir.

6102 sayılı TTK	Eski TTK
<p>g) Aykırı iktisap hâlinde elden çıkarma</p> <p>MADDE 385-(1) 379 ilâ 381 inci maddelere aykırı bir şekilde iktisap edilen veya rehin olarak alınan paylar, iktisapları veya rehin olarak kabulleri tarihinden itibaren en geç altı ay içinde elden çıkarılır ya da üzerlerindeki rehin kaldırılır.</p>	<p>5. Şirketin kendi hisse senetlerini satın alması:</p> <p>Madde 329 – Şirket, kendi hisse senetlerini temellük edemeyeceği gibi rehin olarak da kabul edemez. Bu senetlerin temellükü veya rehin alınması neticesini doğuran akitler hükümsüzdür. Şu kadar ki; aşağıda gösterilen akitler bu hükümden müstesnadır:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Hisse senetleri şirketin sermayesinin azaltılmasına dair bir karara dayanılarak devralınmışsa; 2. Hisse senetleri şirketin kurulması veya esas sermayesinin çoğaltılması dolayısıyla vakı olan iştirak taahhüdünden başka bir sebepten doğan şirket alacaklarının ödenmesi maksadıyla

	<p>devralınmışsa;</p> <p>3. Hisse senetleri bir mamelekin veya işletmenin borç ve alacaklarıyla beraber temellük edilmesi neticesinde şirkete geçmişse;</p> <p>4. Hisse senetlerinin devir veya rehin alınması keyfiyeti esas mukaveleye göre şirket konusuna giren muamelelerden ise;</p> <p>5. Hisse senetleri idare meclisi azaları, müdürler ve memurlar tarafından kendilerine bu sıfatla düşen mükellefiyetlere karşı rehin olarak yatırılmış ise;</p> <p>6. Temellük ivazsız ise.</p> <p>Devralınan hisse senetleri, 1 numaralı bentte yazılı halde derhal imha edilir ve bu hususta tutulan zabıt ticaret siciline verilir. Diğer hallerde bu senetler ilk fırsatta tekrar elden çıkarılır.</p> <p>Bu muameleler yıllık raporda gösterilir. Şirketçe devralınan payların umumi heyette temsili caiz değildir.</p>
--	---

Madde 385 - 379 ilâ 381 inci maddelere aykırı bir şekilde iktisap veya rehin olarak kabul edilen paylar, iktisapları veya rehin olarak kabulleri tarihinden itibaren altı ay içinde elden çıkarılmalı veya rehne son verilmelidir; aksi halde, söz konusu payların sermayenin azaltılması yoluyla hemen itfası gerekir. Hükümde, elden çıkarmaya ve rehni kaldırmaya ilişkin özel bir usul öngörülmemiştir. İdare işlevinin gereği olarak elden çıkarma yetkisi yönetim kurulundadır. Yönetim kurulu görevini eşitlik ve kamuyu aydınlatma ilkelerine uygun olarak yerine getirir. Hükümdeki “hemen” sözcüğü “hiç vakit geçirmeden” anlamına gelir. Sözcüğün anlamını somut olayın özellikleri tanımlar. “Hemen” sözcüğü “şirket için müsait olan bir zamanda” şeklinde yorumlanamaz. 386 ncı madde 388 inci maddeye göre iktisap edilen paylara uygulanamaz. Çünkü, anılan hükme aykırılığın hukukî sonuçları aynı maddede gösterilmiştir.

“Pay” sözcüğü hem senede bağlanmamış payı hem de pay senedini kapsar. Tespit, mahkeme kararıyla yapılabilir.

6102 sayılı TTK**h) Sermayenin azaltılması**

MADDE 386-(1) 384 ve 385 inci maddeler uyarınca elden çıkarılamayan paylar, sermayenin azaltılması yoluyla hemen yok edilir.

6102 sayılı TTK**ı) Saklı tutulan hükümler**

MADDE 387-(1) Şirketin kendi paylarını iktisap edebileceğine ilişkin diğer kanunlardaki hükümler saklıdır.

Madde 387 - Diğer kanunların, şirketin kendi paylarını iktisabına izin veren hükümleri 387 nci maddede saklı tutulmuştur. Bu hükümler ancak yer aldıkları kanun çerçevesinde ve o kanunun amacına uygun olarak geçerli sonuçlar doğururlar. Uygulama alanlarının kıyas yoluyla genişletilmesi mümkün değildir. Söz konusu hükme aykırılığın hukukî sonuçları hükümde öngörülmemişse bu Kanun hükümleri uygulanır.

6102 sayılı TTK**ı) Kendi paylarını taahhüt yasağı**

MADDE 388-(1) Şirket kendi paylarını taahhüt edemez.

(2)Üçüncü kişinin veya bir yavru şirketin kendi adına fakat şirket hesabına şirketin payını taahhüt etmesi, şirketin kendi payını taahhüt etmesi sayılır.

(3)Birinci ve ikinci fıkralara aykırı hareket hâlinde, söz konusu payları, kuruluşta kurucular, sermaye artırımlarında yönetim kurulu üyeleri taahhüt etmiş sayılır ve bunlar pay bedellerinden sorumlu olurlar. Kanuna aykırı taahhütte herhangi bir kusurları bulunmadığını ispat eden kurucular ve sermaye artırımlarında yönetim kurulu üyeleri sorumluluktan kurtulurlar.

(4)Birinci ve üçüncü fıkra hükümleri ana şirketin paylarını taahhüt eden yavru şirketlere kıyas yoluyla uygulanır. Söz konusu paylar yavru şirketin yönetim kurulu üyeleri tarafından taahhüt edilmiş kabul olunur. Üyeler pay bedellerinden sorumludur.

Madde 388 - Hüküm, içerdiği kuralın açıkça ifade edilmiş bulunması sebebiyle yenidir. 6762 sayılı Kanunda şirketin kendi paylarını taahhüt edemeyeceği kuralı açıkça ve doğrudan doğruya öngörülmemiştir. Ancak 6762 sayılı Kanunun 285 inci maddesinin birinci fıkrasında ifadesini bulan “muvazaadan âri” ibaresinin bu kuralı da içerdiği söylenebilir.

Birinci fıkra: Birinci fıkra, sermayenin gerçekten konulması ilkesinin gereği olarak bir anonim şirketin kendi paylarını taahhüdünü kesin olarak yasaklamaktadır. Hükümün, payın her türlü aslen iktisabı halini kapsamaması özellikle amaçlanmıştır.

İkinci fıkra: Hükümün öngörülme amacı birinci fıkradaki yasağın danişıklı işlemlerle etkisiz bırakılmasına engel olmaktır. Kanun’da bu hüküm bulunmasaydı, belki kanuna karşı dolan hükümleri aracılığı ile (ve kısmen de) üçüncü fıkraya dayanılarak aynı sonuca varılabildi. Ancak zihinlerde uyanabilecek tereddütler, farklı yaklaşımlar ve yorumlar birinci fıkrada öngörülen yasaktan beklenen yararı ortadan kaldırabilirdi. Yavru şirketin açıkça zikredilmesinin sebebi, onun bazı varsayımlarda üçüncü kişi sayılmayabileceği endişesidir. Kuruluşta ve sermaye artırımında, bir üçüncü kişinin veya bir yavru şirketin, bir anonim şirketin paylarını kendi adına fakat kurulmakta bulunan ya da mevcut olan anonim şirket hesabına taahhüt etmesi halinde, mezkûr paylar anılan anonim şirket adına taahhüt edilmiş sayılır ve birinci fıkradaki yasağın kapsamına girer. Üçüncü kişi, gerçek veya tüzel bir kişi veya bir tek kişi işletmesi olabilir. Hükme aykırılığın hukukî sonucu geçersizliktir

Üçüncü fıkra: Birinci ve ikinci fıkralara aykırılık halinde, taahhüt şirket yönünden, kanuna aykırılık sebebiyle geçersizdir; yani taahhüt hukukî bir sonuç doğurmaz. Kanun kusurlu olmaları halinde söz konusu taahhüdün, kuruluşta kurucular ve sermaye artırımlarında yönetim kurulu tarafından yapılmış olduğu varsayımı üzerine kuruludur. Varsayımın dogmatik düzeni şöyledir: Kurucular veya yönetim kurulu üyeleri kusurlu değilse taahhüt (geçersiz olduğundan) hem sonuç doğurmaz, hem de geçersiz taahhüdün yerine bir varsayımla başka taahhüt geçmez. Kurucular veya yönetim kurulu üyeleri kusurlu ise, geçersiz taahhüt yerine bunların taahhüdü bir kanunî varsayımla geçer. Tereddütleri ortadan kaldırmak amacıyla kusura vurgu yapılmıştır. Kanun, kusursuzluğun ispatı yolu ile sorumluluktan kurtulma olanağını tanımıştır. Kusursuzluğunu ispatlayanların dışındaki kurucular ve yönetim kurulu üyeleri sorumlu olmakta devam ederler.

“Bedellerinden sorumlu olurlar” ibaresi ödenmeyen bedellerden müteselsil sorumluluğu ifade etmektedir.

Dördüncü fıkra: Dördüncü fıkra ana şirketin paylarının yavru şirket tarafından taahhüdünün geçersizliğini hükme bağlamakta, “yukarıdaki hükümler” ibaresiyle bir taraftan

birinci fıkradan kaynaklanan geçersizliğe diğer taraftan da üçüncü fıkradaki kusur sorumluluğuna, sorumluluktan kurtulma şartına ve müteselsil sorumluluğa gönderme yapmaktadır. İkinci cümlede sorumlu olanın yavru şirketin yönetim kurulu üyeleri olduğuna vurgu yapılmak gereği duyulmuştur. Çok istisnaî bir durum olduğu için hükümde yavru şirketin kurucularının sorumluluğu açıkça düzenlenmemiştir. Ancak gereğinde anılanların da sorumluluğuna gidilebileceği şüphesizdir.

6102 sayılı TTK	Eski TTK
<p>j) Hakların kullanılması</p> <p>MADDE 389-(1)Şirketin iktisap ettiği kendi payları ile yavru şirket tarafından iktisap edilen ana şirketin payları, ana şirketin genel kurulunun toplantı nisabının hesaplanmasında dikkate alınmaz. Bedelsiz payların iktisabı hariç, şirketin devraldığı kendi payları hiçbir pay sahipliği hakkı vermez. Yavru şirketin iktisap ettiği ana şirket paylarına ait oy hakları ile buna bağlı haklar donar.</p>	<p>5. Şirketin kendi hisse senetlerini satın alması:</p> <p>Madde 329 – Şirket, kendi hisse senetlerini temellük edemeyeceği gibi rehin olarak da kabul edemez. Bu senetlerin temellükü veya rehin alınması neticesini doğuran akitler hükümsüzdür. Şu kadar ki; aşağıda gösterilen akitler bu hükümden müstesnadır:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Hisse senetleri şirketin sermayesinin azaltılmasına dair bir karara dayanılarak devralınmışsa; 2. Hisse senetleri şirketin kurulması veya esas sermayesinin çoğaltılması dolayısıyla vakı olan iştirak taahhüdünden başka bir sebepten doğan şirket alacaklarının ödenmesi maksadıyla devralınmışsa; 3. Hisse senetleri bir mamelekin veya işletmenin borç ve alacaklarıyla beraber temellük edilmesi neticesinde şirkete geçmişse; 4. Hisse senetlerinin devir veya rehin alınması keyfiyeti esas mukaveleye göre şirket konusuna giren muamelelerden ise; 5. Hisse senetleri idare meclisi azaları,

	<p>müdürler ve memurlar tarafından kendilerine bu sıfatla düşen mükellefiyetlere karşı rehin olarak yatırılmış ise;</p> <p>6. Temellük ivazsız ise.</p> <p>Devralınan hisse senetleri, 1 numaralı bentte yazılı halde derhal imha edilir ve bu hususta tutulan zabıt ticaret siciline verilir. Diğer hallerde bu senetler ilk fırsatta tekrar elden çıkarılır.</p> <p>Bu muameleler yıllık raporda gösterilir. Şirketçe devralınan payların umumi heyette temsili caiz değildir.</p>
--	--

Madde 389 - Şirketin kanuna uygun veya aykırı bir şekilde iktisap ettiği paylar şirkete hiçbir pay sahipliği hakkı vermez. Şirket sadece, söz konusu paylardan kaynaklanan bedelsiz payları iktisap edebilir; ancak anılan bedelsiz paylar da şirkete pay sahipliği hakları sağlayamaz. Bu maddenin sonuçları, 6762 sayılı Kanunun 329 uncu maddesinin ikinci fıkrası hükmüne nazaran daha kesin ve kapsamlıdır. Şirket hamiline hisse senetlerini inançlı bir işlem ile devredip kendisini genel kurulda temsil ettiremez, oy kullanamaz, temettü alamaz.

6102 sayılı TTK	Eski TTK
<p>IV - Yönetim kurulu toplantıları</p> <p>1. Kararlar</p> <p>MADDE 390-(1) Esas sözleşmede aksine ağırlaştırıcı bir hüküm bulunmadığı takdirde, yönetim kurulu üye tam sayısının çoğunluğu ile toplanır ve kararlarını toplantıda hazır bulunan üyelerin çoğunluğu ile alır. Bu kural yönetim kurulunun elektronik ortamda yapılması hâlinde de uygulanır.</p> <p>(2) Yönetim kurulu üyeleri birbirlerini</p>	<p>IV - İdare meclisi toplantıları:</p> <p>1. Kararlar:</p> <p>Madde 330 – Esas mukavelede aksine hüküm olmadıkça idare meclisinin bir karar verebilmesi için, azaların en az yarısından bir fazlasının hazır olması şarttır. Kararlar, mevcut azaların ekseriyetiyle verilir. Azaların yekdiğerine niyabetle rey vermeleri caiz değildir. Reyler müsavi olduğu takdirde keyfiyet gelecek toplantıya bırakılır. Onda dahi müsavilik olursa bahis mevzuu teklif</p>

<p>temsilen oy veremeyecekleri gibi, toplantılara vekil aracılığıyla da katılamazlar.</p> <p>(3) Oylar eşit olduğu takdirde o konu gelecek toplantıya bırakılır. İkinci toplantıda da eşitlik olursa söz konusu öneri reddedilmiş sayılır.</p> <p>(4) Üyelerden hiçbiri toplantı yapılması isteminde bulunmadığı takdirde, yönetim kurulu kararları, kurul üyelerinden birinin belirli bir konuda yaptığı, karar şeklinde yazılmış önerisine, en az üye tam sayısının çoğunluğunun yazılı onayı alınmak suretiyle de verilebilir. Aynı önerinin tüm yönetim kurulu üyelerine yapılmış olması bu yolla alınacak kararın geçerlilik şartıdır. Onayların aynı kâğıtta bulunması şart değildir; ancak onay imzalarının bulunduğu kâğıtların tümünün yönetim kurulu karar defterine yapıştırılması veya kabul edenlerin imzalarını içeren bir karara dönüştürülüp karar defterine geçirilmesi kararın geçerliliği için gereklidir.</p> <p>(5) Kararların geçerliliği yazılıp imza edilmiş olmalarına bağlıdır.</p>	<p>reddedilmiş sayılır. İdare meclisinin müzakereleri azalar arasından veya dışardan seçilen bir katip marifetiyle muntazaman zaptolunur. Zabıtların hazır bulunan azalar tarafından imzalanması ve karara muhalif kalanlar varsa muhalefet sebeplerinin zapta yazılması ve rey sahibi tarafından imzalanması lazımdır.</p> <p>Azalardan biri müzakere talebinde bulunmadıkça idare meclisi kararları, içlerinden birinin muayyen bir hususa dair yaptığı teklife diğerlerinin yazılı muvafakatleri alınmak suretiyle de verilebilir.</p> <p>Kararların muteberliği yazılıp imza edilmiş olmasına bağlıdır.</p>
---	---

Madde 390 - Birinci fıkra: 6762 sayılı Kanunun 330 uncu maddesinin birinci fıkrasının birinci cümlesinde yer alan, bir çok güçlüğe ve istenmeyen sonuçlara yol açtığı için şiddetle eleştirilen, ağırlaştırılmış toplantı nisabına ilişkin hüküm, Kanun'da değiştirilmiş ve esas sözleşmede daha ağır bir toplantı nisabı öngörülmemişse yönetim kurulunun üye tam sayısının çoğunluğu ile toplanabilmesine kanunen olanak tanınmıştır. Hüküm toplantı nisabının esas sözleşme ile hafifletilmesine izin vermemektedir. Bunun başlıca iki ana sebebi vardır: (1) Yönetim kurulunun azınlığı oluşturan sayıda üyenin varlığı ile toplanabilmesi bir

tarafından "kurul" anlayışına aykırı düşer, diğer taraftan azınlıkta kalan üyelerle toplanabilen bir yönetim kurulunun içerideki üyelerinin çoğunluğu ile karar verebilmesi genel kurulun seçimi ile oluşan organ kavramı ile bağdaşmaz. Meselâ, dokuz üyeden oluşan bir yönetim kurulunun, üç üye ile toplanıp iki üye ile karar alabilmesi bu yönden kabulü güç bir sonuçtur. (2) Kanun sisteminde bir önerinin imzalanması yolu ile (m. 390 (4)) ve elektronik ortamda yönetim kurulunun karar almasına olanak tanınmıştır. Bu olanaklar mevcutken, azınlıkta kalan üyelere yönetim kurulu olarak toplanma iznini vermek tutarlı bir çözüm olarak değerlendirilemez.

İkinci ve üçüncü fıkra: İkinci ve üçüncü fıkra 6762 sayılı Kanunun 330 uncu maddesinin birinci fıkrası hükmünün ikinci ve üçüncü cümlelerinin tekrarıdır. 6762 sayılı Kanunun tutanak katibine ve muhalefetlere ilişkin hükümlerinin Kanun'da yer almasına gerek görülmemiştir. Çünkü, bu hükümler doğal olanı ifade etmektedir.

Dördüncü fıkra: 6762 sayılı Kanunun 330 uncu maddesinin ikinci fıkrası hükmüne açıklık kazandıran iki değişiklikle, hüküm Kanun'un dördüncü fıkrasında korunmuştur. Bunlardan birincisinde bir önerinin elden dolaştırılarak karar alınmasında karar nisabı belirlenmiş, böylece uygulamadaki karışıklığa ve tartışmalara son verilmiş, ikincisinde ise imzaların aynı kâğıtta olmasına gerek bulunmadığı ifade olunmuştur.

Beşinci fıkra: 6762 sayılı Kanunun 330 uncu maddesinin üçüncü fıkrası hükmünün tekrarıdır.

6102 sayılı TTK

2. Batıl kararlar

MADDE 391-(1) Yönetim kurulunun kararının batıl olduğunun tespiti mahkemeden istenebilir. Özellikle;

- a) Eşit işlem ilkesine aykırı olan,
- b) Anonim şirketin temel yapısına uymayan veya sermayenin korunması ilkesini gözetmeyen,
- c) Pay sahiplerinin, özellikle vazgeçilmez nitelikteki haklarını ihlal eden veya bunların kullanılmasını kısıtlayan ya da güçleştiren,
- d) Diğer organların devredilemez yetkilerine giren ve bu yetkilerin devrine ilişkin, kararlar batıldır.

Madde 391 - Yönetim kurulu kararları iptal edilemez. Buna karşılık b t l yönetim kurulu kararlarına karşı tespit davası açılabilmesi (genellikle) kabul edilmekte, kanunlar bu yolda hükümlere yer vermektedir. Yargıtay'ın yerleşik içtihadına göre, bir yönetim kurulu kararının geçersiz olduğunun tespiti mahkemeden istenebilir. Kanun, 391 inci maddede mevcut uygulamayı hükme bağlamaktadır. Düzenlemenin amacı, dava olanağını tanıyarak ve iptal edilebilir kararlarla b t l kararlar arasındaki farka açıklık getirerek paysahibinin korunmasını güçlendirmektir. Hüküm b t l kararları örnek gösterme yöntemi ile belirlemektedir. Tespit davası meŐr  menfaati bulunanlar tarafından bir s reye bağlı olmaksızın ikame edilebilir.

Hükümde, en çok rastlanılan b t l kararlar örneklerle (sayım yoluyla) gösterilmiştir. Bir yönetim kurulu kararının geçersiz olup olmadığı genel hükümlere göre belirleneceği gibi butlan sebepleri ile geçersizliğin sonuçları da aynı ilkelere göre belirlenir.

1.En çok rastlanan geçersiz yönetim kurulu kararları, eşitlik ilkesine aykırı olanlardır. SerPK m. 12 bu tür kararların zaten geçersizliğine cevaz vermekte, Yargıtay kararları da bu sebep bağlamında geliŐmiŐ bulunmaktadır. Kanun 357 nci maddede eşitlik ilkesine açıkça yer verdiği için artık bu ilkeye aykırı kararlar kolayca belirlenebilecektir.

2.a) Anonim Şirketin temel yapısına aykırı olan kararlar. Emredici hükümleri ihlâl eden münferit kararlar iptal edilebilir kararlar iken, genel kurul veya yönetim kurulu tarafından anılan hükümlere aykırı genel nitelik taşıyan hukuk koyan kararlar geçersizdir. Meselâ, bütün paysahipleri için bilânço açıklarını kapatmak amacıyla Kooperatifler Kanununun 31 inci maddesinde olduğu gibi ek ödeme yükümü getiren bir yönetim kurulu kararı anonim Şirketin temel yapısının bir tanımlayıcı ögesi olan paysahiplerinin sınırlı sorumluluğu ilkesine aykırıdır.

Daha somut ve kapsamlı bir açıklama anonim Şirketin tanımından ve organsal yapısından hareketle verilebilir: Anonim Şirketin tanımına, paysahiplerinin hakları ve borçları düzenine ve organsal yapısına aykırı kararlar temel yapıya aykırıdır. Temel yapı ile kastedilen, anonim Şirketi taşıyan ana kolonlardır. Yukarıda verilen “ek ödeme yükümü” bu niteliktedir. Bir   nc  kişinin meselâ büyük kredi veren bir bankanın paysahibine eŐ (temettü, tasfiye payı, genel kurula katılma gibi) haklarla donatılması veya yönetim kurulu kararlarında ona veto hakkı tanınması temel haklar düzenine;  ye olmayan bir kişinin yönetim kurulunda  ye haklarına sahip kılınması, organsal yapıya aykırıdır.

b) Sermayenin korunması. İlkenin amacı Kanun'un 379 (3), 380 (1), 384 ve 399 uncu maddelerinde g r ld Ğu gibi “sermaye”ye odaklanmıŐtır.

3. Bu geçersizlik sebebinde 2 numaralı halde olduğu gibi, bir üçüncü kişiye paysahibinin haklarına eşit düzeyde haklar tanınması değil, paysahibinin vazgeçilmez ve sınırlandırılmaz haklarının kullanılmasının ihlâl edilmesi veya kısıtlanması söz konusudur.

Hükümde “özellikle” denilerek geçersizliğin sadece vazgeçilmez haklara özgülenmediği vurgulanmıştır.

4. Organların devredilemez yetkilerinin devrine ilişkin kararlar, aynı zamanda temel yapı ile de ilgilidir. Hüküm devredilemez yetkilerin bütün halinde olduğu gibi münferiden devrinde de uygulanır.

6102 sayılı TTK	Eski TTK
<p>3. Bilgi alma ve inceleme hakkı</p> <p>MADDE 392-(1) Her yönetim kurulu üyesi şirketin tüm iş ve işlemleri hakkında bilgi isteyebilir, soru sorabilir, inceleme yapabilir. Bir üyenin istediği, herhangi bir defter, defter kaydı, sözleşme, yazışma veya belgenin yönetim kuruluna getirtilmesi, kurulca veya üyeler tarafından incelenmesi ve tartışılması ya da herhangi bir konu ile ilgili yöneticiden veya çalışandan bilgi alınması reddedilemez. Reddedilmişse dördüncü fıkra hükmü uygulanır.</p> <p>(2) Yönetim kurulu toplantılarında, yönetim kurulunun bütün üyeleri gibi, şirket yönetimiyle görevlendirilen kişiler ve komiteler de bilgi vermekle yükümlüdür. Bir üyenin bu konudaki istemi de reddedilemez; soruları cevapsız bırakılamaz.</p> <p>(3) Her yönetim kurulu üyesi, yönetim kurulu toplantıları dışında, yönetim kurulu başkanının izniyle, şirket yönetimiyle görevlendirilen kişilerden, işlerin gidişi ve belirli münferit işler hakkında bilgi alabilir ve</p>	<p>2. Azaların hakları:</p> <p>Madde 331 – İdare meclisi toplantılarında azalar, şirketi temsile ve şirket işlerini görmeye memur olan kimselerden işlerin gidişi veya muayyen bazı işler hakkında izahat istemek hakkını haizdirler. İdare meclisi, defter ve dosyaların kendisine ibrazına dahi karar verebilir.</p> <p>Her aza, idare meclisinin toplantıya davet edilmesini reisten yazılı olarak isteyebilir.</p>

görevinin yerine getirilebilmesi için gerekliyse, yönetim kurulu başkanından, şirket defterlerinin ve dosyalarının incelemesine sunulmasını isteyebilir.

(4) Başkan bir üyenin, üçüncü fıkrada öngörülen bilgi alma, soru sorma ve inceleme yapma istemini reddederse, konu iki gün içinde yönetim kuruluna getirilir. Kurulun toplanmaması veya bu istemi reddetmesi hâlinde üye, şirketin merkezinin bulunduğu yerdeki asliye ticaret mahkemesine başvurabilir. Mahkeme istemi dosya üzerinden inceleyip karara bağlayabilir, mahkemenin kararı kesindir.

(5) Yönetim kurulu başkanı, kurulun izni olmaksızın, yönetim kurulu toplantıları dışında bilgi alamaz, şirket defter ve dosyalarını inceleyemez. Yönetim kurulu başkanının bu isteminin reddedilmesi hâlinde başkan, dördüncü fıkraya göre mahkemeye başvurabilir.

(6) Yönetim kurulu üyesinin bu maddeden doğan hakları kısıtlanamaz, kaldırılmaz. Esas sözleşme ve yönetim kurulu, üyelerin bilgi alma ve inceleme haklarını genişletebilir.

(7) Her yönetim kurulu üyesi başkandan, yönetim kurulunu toplantıya çağırmasını yazılı olarak isteyebilir.

Madde 392 - Bu hüküm, 6762 sayılı Kanunun 331 inci maddesinden esinlenerek kaleme alınmıştır. Ancak mevcut metinde, uygulamadaki bazı sorunlar dikkate alınarak değişiklikler yapılmış, yeni kurallar konulmuştur. Kanun'un bu hükmünde, aynı zamanda, yönetim kurulu başkanının yetkileri de gösterilmiştir.

Birinci fıkra: Ağır ve kapsamlı sorumluluğunun bir gereği olarak her yönetim kurulu üyesinin şirketin bütün iş ve işlemleri hakkında bilgi almak hakkı vardır. Bu hak aynı zamanda üyenin güvenirliliğine ve özenine bırakılmış bulunan yönetim görevinin ve şirket ile üye arasındaki ilişkinin gereğidir. Bilgilendirilen üye yönetebilir ve doğru zamanda, doğru kararı alabilir. Bu yönden üyeler arasında fark yoktur. Bilgi vermek, verecek olan kişi yönünden bir yükümdür. Bu hak dördüncü fıkrada açıkça belirtildiği gibi ne kaldırılabilir ne de sınırlandırılabilir. Üyeye verilecek bilgi ayrıntılı, amaca uygun ve istenileni karşılar nitelikte olmalıdır. Bu fıkra aynı zamanda yönetim kurulu üyelerinin kurula defter ve bilgi getirtebilmesi hususundaki yetkisini açık bir şekilde hükme bağlamıştır. Bu yetkinin, ne kurulda oylama yaparak, ne de yapılmadan reddi mümkün değildir.

Üye bilgiyi (kural olarak) yönetim kurulunda alır; yoksa doğrudan yöneticileri çağırarak veya onlara başvurarak bilgi isteyemez. Bu husus üçüncü fıkradan açıkça anlaşılmaktadır.

Bilgi alma hakkı şirket iş ve işlemleri ile sınırlı olup, özel işleri kapsamaz; meğerki, özel işler şirket iş ve işlemleriyle ilgili veya bağlantılı olsun. Hak üyenin kişiliğine tanınmıştır; yoksa yönetim kuruluna “kurul” olarak tanınmamıştır ve ancak üye bilgi alabilir. Hak, üyelikten ayrılmakla son bulur.

Alınacak bilginin niteliği ve özellikle “gizli”, “şirket sırrı” olması ile ilgili açık bir sınır getirilmemiştir. Bunun iki sebebi vardır. Birinci sebep şudur: Güvenilmeyen bir kişi üye seçilmemeli, seçilmişse uzaklaştırılmalıdır. İkincisi ise, Kanun’un 369 uncu maddesinde “şirketin menfaatlerinin” gözetilmesi de vurgulanarak ağır bir özen yükümünün getirilmiş olması ve özen yükümünün sorumlulukla doğrudan ilgili bulunması ve ayrıca bilgi sızdırmanın cezaî yaptırıma bağlanmasıdır. Hukukî ve cezaî yaptırımlar yeterince caydırıcı kabul edilmelidir. Üçüncü sebebe gelince: Somut olayın özelliği, istenilen bilginin verilmemesini gerekli kılıyorsa yönetim kurulu başkanı tedbir talebiyle mahkemeye başvurabilir.

Yönetim kurulu üyesinin görevinin güvene dayalı olduğuna ilişkin temel düşünce, yaptığı işin nitelik ve önemi ve nihayet yüklendiği sorumluluk ve sorumluluğa bağlı hukukî ve cezaî yaptırımlar ondan bir bilginin saklanması ve esirgenmesini haklı gösteremez.

İkinci fıkra: Başkan, üyeler, tüm yöneticiler, ticarî mümessiller, vekiller, seyyar tacir yardımcıları Kanun’un 378 inci maddesinde öngörülen de dahil olmak üzere, komite, komisyon ve alt kurullara bilgi vermekle yükümlüdür. Aksine hareket, iş sözleşmesinin feshini gerektirir. Şirkete bağlı olmayan komisyoncuların, tellalların, aracı kurumların, rapor yazmakla görevlendirilen kişilerin kural olarak böyle bir yükümleri yoktur. Aynı sonuç, acentalar için de söz konusudur. Onların durumlarını ve bilgi vermemelerinin sonuçlarını

sözleşmeleri belirler. Ancak hükmün doğrudan görevi dışında kalan bu sorunda, mahkemelere ve doktrine yorum yolunun açık olduğundan şüphe edilemez.

Üçüncü fıkra: Üçüncü fıkra yönetim kurulu üyesinin yönetim kurulu dışında bilgi alma hakkını ve defter ve belgeleri incelemesi hakkını düzenlemektedir.

Üyenin (kural olarak) kurul dışında bilgi almak hakkı bulunmadığı gibi, kurul dışında defterleri ve/veya belgeleri incelemek hakkı da yoktur. Üye, bu hakkı yönetim kurulu başkanının izni ile kullanabilir. Üye, şirketin defter ve belgelerini incelemeyi ancak görevini, hesap verilebilirlik ilkesine uygun olarak yapması bakımından gerekliyse talep edebilir. Başkandan talep bir şekilde tâbi değildir.

Dördüncü fıkra: Yönetim kurulu üyesinin talebinin başkan tarafından reddi halinde üye, isteğini yönetim kuruluna sunabilir. Kurulun kararı ile üye bu hakkını kullanabilir. Talepte bulunan üyenin müzakereye ve oylamaya katılmasına 393 üncü madde engel değildir. Çünkü sorun “şirket dışı kişisel bir menfaatle” ilgili değildir. Kurulun da talebi reddetmesi halinde mahkemeye başvurma yolunun açık olup, bu husus maddede ayrıntılı bir şekilde düzenlenmiştir.

Beşinci fıkra: Bu fıkra yönetim kurulu başkanının kurulda eşitler arası birinci konumunda olduğunu açık bir şekilde ortaya koymaktadır. Başkan kurul dışında inceleme ve bilgi edinme hakkını ancak diğer üyeler gibi kullanabilecektir.

Altıncı fıkra: Üyenin maddenin çeşitli hükümlerinden doğan hakları kısıtlanamaz, kaldırılamaz. Esas sözleşme ile genişletmeye ise bir engel yoktur.

Yedinci fıkra: Hüküm 6762 sayılı Kanununun 331 inci maddesinin ikinci fıkrasının tekrarıdır.

6102 sayılı TTK	Eski TTK
4. Müzakereye katılma yasağı MADDE 393-(1) Yönetim kurulu üyesi, kendisinin şirket dışı kişisel menfaatiyle veya alt ve üst soyundan birinin ya da eşinin yahut üçüncü derece dâhil üçüncü dereceye kadar kan ve kayın hısımlarından birinin, kişisel ve şirket dışı menfaatiyle şirketin menfaatinin çatıştığı konulara ilişkin müzakerelere katılamaz. Bu yasağ, yönetim kurulu üyesinin	3. Müzakerelere iştirak edilmemesi: Madde 332 – İdare meclisi azaları şahsi menfaatlerine veya 349 uncu maddede sayılan yakınlarının menfaatlerine taallük eden hususların müzakeresine iştirak edemezler. Böyle bir husus müzakere konusu olunca, ilgili aza, ilgisini kurula bildirmeye ve keyfiyeti o toplantının zaptına yazdırmaya mecburdur. 330 uncu maddenin 2 nci

<p>müzakereye katılmamasının dürüstlük kuralının gereği olan durumlarda da uygulanır. Tereddüt uyandıran hâllerde, kararı yönetim kurulu verir. Bu oylamaya da ilgili üye katılamaz. Menfaat uyuşmazlığı yönetim kurulu tarafından bilinmiyor olsa bile, ilgili üye bunu açıklamak ve yasağa uymak zorundadır.</p> <p>(2) Bu hükümlere aykırı hareket eden yönetim kurulu üyesi ve menfaat çatışması nesnel olarak varken ve biliniyorken ilgili üyenin toplantıya katılmasına itiraz etmeyen üyeler ve söz konusu üyenin toplantıya katılması yönünde karar alan yönetim kurulu üyeleri bu sebeple şirketin uğradığı zararı tazminle yükümlüdürler.</p> <p>(3) Müzakereye, yasak nedeniyle katılmamanın sebebi ve ilgili işlemler yönetim kurulu kararına yazılır.</p>	<p>fıkrasındaki halde bu cihet teklifi tesbit eden kağıda yazılır.</p> <p>Bu hükümlere aykırı hareket eden aza, ilgili olduğu muamele yüzünden şirketin husule gelen zararını tazmine mecburdur.</p>
---	--

Madde 393 - 6762 sayılı Kanunun 332 nci maddesi esas itibarıyla korunmuş; sadece, mevcut düzenlemedeki tartışmalara yol açan bazı sözcük ve ibarelerin açıklığa kavuşturulmasına çaba harcanmıştır.

Birinci fıkra: Yönetim kurulu üyesi, yönetim kurulu toplantısına kendisi veya yakınları ile şirket arasında menfaat çatışması varsa katılamaz. Çatışma, şirket menfaatleriyle kendisinin şirket dışı ve kişisel menfaatleri veya alt ve üstsoyundan birinin veya eşi veya üçüncü kişiye kadar (bu derece dahil) kan veya kayın hısımlarından birinin kişisel menfaati arasında olmalıdır. “Kişisel” sözcüğü ile bizzat üyeye veya yakınına yönelik, onları konu alan veya onlarla ilgili bulunan bir menfaat kastedilmiştir, yoksa bir topluluğa ait olup da kişinin de yararlanabileceği bir kazanç, bir avantaj, bir zararın önlenmesi vb. haller kişisel sayılmaz. Menfaatin şirket dışı olması gerekir; yoksa, bir üye kendisinin, eşinin alt veya üst soyundan birinin bir şirket görevine seçimi, atanması, görevden alınması, yolluk belirlenmesi vs. gibi şirketi ilgilendiren bir işte müzakerelere katılabilir. Birinci fıkranın birinci cümlesinin

kapsamına girmemekle birlikte, üyenin toplantıya katılmamasının dürüstlük gereği olduğu durumlarda da yasak geçerlidir. Meselâ, müzakerenin konusunun bir üyenin ortağını; ortağı olduğu bir şahıs şirketini, eski eşini vs. ilgilendirmesi gibi. Tereddüt halinde kararı yönetim kurulu verir. Bu oylamaya ilgili üye katılamaz. Yönetim kurulunun kararı niteliği dolayısıyla kesindir. Çünkü, organlar arasında alt üst sıralaması bulunmadığı için ihtilâf genel kurula götürülemez.

Yönetim kurulu bir üye ile ilgili yasak sebebini bilmiyor olsa bile üye müzakereye katılmamak zorundadır. Menfaat ihtilâfı daha sonra ortaya çıksa bile, üye sorumlu tutulur.

İkinci fıkra: İkinci fıkra özel bir sorumluluk hali öngörmüştür. Sorumluluk kusur esasına dayanır ve müteselsil değildir. Çünkü, bir kurul karar veya eylemi yoktur.

Üçüncü fıkra: Hüküm bir taraftan kamuyu aydınlatma, diğer taraftan da kamusal yönetim ilkesinin gereğidir. İlgili karara, üyenin müzakereye katılmamasının sebebi ve yapılacak işlemler açıkça yazılmalıdır. Karar bir yetkilendirmeyi içeriyorsa yetkilendirilen kişi ve önemli olan noktalar da belirtilmelidir.

6102 sayılı TTK	Eski TTK
V- Yönetim kurulu üyelerinin mali hakları MADDE 394-(1) Yönetim kurulu üyelerine, tutarı esas sözleşmeyle veya genel kurul kararıyla belirlenmiş olmak şartıyla huzur hakkı, ücret, ikramiye, prim ve yıllık kârdan pay ödenebilir.	V - Meclis azalarının hukuki durumu: 1. Huzur hakkı: Madde 333 – Aksine esas mukavelede hüküm olmadığı takdirde idare meclisi azalarına her toplantı günü için bir ücret verilir. Ücret miktarı esas mukavelede tayin edilmemişse umumi heyetçe tayin olunur.

Madde 394 - 6762 sayılı Kanunun 333 üncü maddesi anlam itibarıyla tekrarlanmıştır. Esas sözleşmeyle veya genel kurul kararıyla belirlenmesi gereken malî haklar hükümde sınırlı sayı ilkesi uyarınca gösterilmiştir. Anılan malî hakların birkaçının bir arada yerine getirilmesine bir engel yoktur.

6102 sayılı TTK	Eski TTK
VI - Şirketle işlem yapma, şirkete borçlanma yasağı MADDE 395-(1) Yönetim kurulu üyesi, genel kuruldan izin almadan, şirketle kendisi	2. Hareket serbestisinin tahdidi: a) Şirketle muamele yapmak yasağı: Madde 334 – İdare meclisi azalarından biri umumi heyetten izin almadan kendi veya

<p>veya başkası adına herhangi bir işlem yapamaz; aksi hâlde, şirket yapılan işlemin batıl olduğunu ileri sürebilir. Diğer taraf böyle bir iddiada bulunamaz.</p> <p>(2) Yönetim kurulu üyesi, onun 393 üncü maddede sayılan yakınları, kendisinin ve söz konusu yakınlarının ortağı oldukları şahıs şirketleri ve en az yüzde yirmisine katıldıkları sermaye şirketleri, şirkete nakit veya ayın borçlanamazlar. Bu kişiler için şirket kefalet, garanti ve teminat veremez, sorumluluk yüklenemez, bunların borçlarını devralamaz. Aksi hâlde, şirkete borçlanılan tutar için şirket alacaklıları bu kişileri, şirketin yükümlendirildiği tutarda şirket borçları için doğrudan takip edebilirler.</p> <p>(3) 202 nci madde hükmü saklı kalmak şartıyla, şirketler topluluğuna dâhil şirketler birbirlerine kefil olabilir ve garanti verebilirler.</p> <p>(4) Bankacılık Kanununun özel hükümleri saklıdır.</p>	<p>başkası namına bizzat veya dolayısıyla şirketle şirket konusuna giren bir ticari muamele yapamaz. Aksi takdirde şirket yapılan muamelelerin batıl olduğunu iddia edebilir. Aynı hak diğer taraf için mevcut değildir.</p> <p>Bankalar Kanununun hususi hükümleri mahfuzdur.</p>
--	--

Madde 395 - Birinci fıkra: 6762 sayılı Kanunun 334 üncü maddesinin birinci fıkrası hükmü, bazı değişikliklerle aynen alınarak, içtihatlarla ve doktrindeki görüşlerle oluşan birikim korunmuştur. Değişikliklerden birincisi mevcut metinde yer alan “şirket konusuna giren ticarî bir muamele” ibaresidir. Bu ibare hükmü gereksiz yere daraltmakta, yorum güçlüklerine sebep olmaktadır. Şirkete bir arsa ya da pay senedi satmak bir ticarî işlem midir? Bazı yazarlar her türlü sözleşmeyi hükmün kapsamına sokarken, bazıları da ticarî nitelik arıyordu. Zaten bu ibare 6762 sayılı Kanunun 137 nci maddesi sebebiyle anlamsızdır veya en azından yanlış ifade edilmiştir.

İkinci fıkra: İkinci fıkra tamamen yeni olup, bir açıdan sermayenin (malvarlığının) korunması ilkesinin gereğidir. Hüküm bir anlamda 358 inci maddenin tamamlayıcısıdır ve uygulamada sıkça rastlanılan kötüye kullanmaların engellenmesini amaçlamaktadır.

Üçüncü fıkra: Şirketlerin birbirine kefil olma ve garanti verme yasaklarının uygulamada sakınca yaratacağı ve ticarî faaliyetlerin aksamasına yol açacağı düşüncesiyle, bu durumun önüne geçilmesi amacıyla şirketler topluluğuna dahil şirketlere ilişkin istisna getirilmesi yönünde bir düzenleme yapılmıştır.

6102 sayılı TTK	Eski TTK
<p>VII - Rekabet yasağı</p> <p>MADDE 396-(1) Yönetim kurulu üyelerinden biri, genel kurulun iznini almaksızın, şirketin işletme konusuna giren ticari iş türünden bir işlemi kendi veya başkası hesabına yapamayacağı gibi, aynı tür ticari işlemlerle uğraşan bir şirkete sorumluluğu sınırsız ortak sıfatıyla da giremez. Bu hükme aykırı harekette bulunan yönetim kurulu üyelerinden şirket tazminat istemekte veya tazminat yerine yapılan işlemi şirket adına yapılmış saymakta ve üçüncü kişiler hesabına yapılan sözleşmelerden doğan menfaatlerin şirkete ait olduğunu dava etmekte serbesttir.</p> <p>(2) Bu haklardan birinin seçilmesi birinci fıkra hükmüne aykırı harekette bulunan üyenin dışındaki üyelere aittir.</p> <p>(3) Bu haklar, söz konusu ticari işlemlerin yapıldığını veya yönetim kurulu üyesinin diğer bir şirkete girdiğini, diğer üyelerin öğrendikleri tarihten itibaren üç ay ve her hâlde bunların gerçekleşmesinden itibaren bir yıl geçince zamanaşımına uğrar.</p> <p>(4) Yönetim kurulu üyelerinin sorumluluklarıyla ilgili hükümler saklıdır.</p>	<p>b) Rekabet yasağı:</p> <p>Madde 335 – İdare Meclisi azalarından biri umumi heyetin müsaadesini almaksızın şirketin konusuna giren ticari muamele neviden bir muameleyi kendi veya başkası hesabına yapamayacağı gibi, aynı nevi ticari muamelelerle meşgul bir şirkete mesuliyeti tahdidedilmemiş olan ortak sıfatıyla da giremez. Bu hükme aykırı harekette bulunan idare meclisi azasından şirket tazminat istemekte veya tazminat yerine yapılan muameleyi şirket namına yapılmış addetmekte ve üçüncü şahıslar hesabına akdolunan mukavelelerden doğan menfaatlerin şirkete aidiyetini talebetmekte, serbesttir.</p> <p>Bu haklardan birinin tercihi birinci fıkra hükmüne aykırı harekette bulunan azadan başka azalara aittir.</p> <p>Bu haklar, zikredilen ticari muamelelerin yapıldığını veyahut idare meclisi azasının diğer bir şirkete girdiğini sair azaların öğrendikleri tarihten itibaren üç aylık ve herhalde vukularından itibaren bir yıllık müruruzamana tabidir.</p>

Madde 396 - Maddeyle, 6762 sayılı Kanunun 335 inci maddesi aynen korunmuştur.

2013

CGS®
Center

Kurumsal
Yönetim ve
Sürdürülebilirlik
Merkezi

GMD Global Danışmanlık ve Tic. Ltd. Şti. CGS Center'ın bir kuruluşudur.
1429.Cadde İdeal Apt. No:13/3 06530 Çukurambar ANKARA
Tel: 0 (312) 220 22 20 Faks: 0 (312) 220 35 34
www.cgscenter.org

